

ผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม เรื่อง การสร้าง
สังคมสันติสุข ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

นางสาวนวิยา พึ่งเกศสุนทร

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2566

The Effects of Group Investigation Instruction in the Topic of Building
Peaceful Society on Problem Solving Thinking Ability of Grade 9
Students, Kasetsart University Laboratory School, Kamphaeng Saen
Campus, Educational Research and Development Center

Miss. NAWIYA PEUNGKATSOONTORN

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction
School of Educational Studies Sukhothai Thammathirat Open University

2023

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	ผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ที่มีต่อความสามารถในการคิด แก้ปัญหาของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่ง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา
ชื่อและนามสกุล	นางสาวนวนิยา พึ่งเกษมสุนทร
แขนงวิชา / วิชาเอก	หลักสูตรและการสอน
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดรุณี จำปาทอง

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ. 2567

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดรุณี จำปาทอง)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษา คำนวณค่าอิสระ ผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ผู้ศึกษา นางสาวนวิยา พึ่งเกษมสุนทร รหัสนักศึกษา 2642100446
ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดรุณี จำปาทอง ปีการศึกษา 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนและหลังเรียน เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2567 ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 27 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้การศึกษา ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม จำนวน 3 แผน 10 ชั่วโมง และ 2) แบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยปรากฏว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนเท่ากับ 13.41 และ 24.63 ตามลำดับ โดยนักเรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ สืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา มัธยมศึกษา

Independent Study title: The Effects of Group Investigation Instruction in the Topic of Building Peaceful Society on Problem Solving Thinking Ability of Grade 9 Students, Kasetsart University Laboratory School, Kamphaeng Saen Campus, Educational Research and Development Center

Author: Miss. NAWIYA PEUNGKATSOONTORN; ID: 2642100446;

Degree: Master of Education (Curriculum and Instruction)

Independent Study Advisor: Dr. Darunee Jumpathong, Assistant Professor; Academic year: 2023

Abstract

This study aimed to compare the problem solving thinking ability before and after using the Group Investigation Instruction in the topic of Building Peaceful Society of grade 9 students at Kasetsart University Laboratory School, Kamphaeng Saen Campus, Educational Research and Development Center.

The research samples consisted of 27 students studying in the first semester of academic year 2024 in an intact classroom obtained by cluster random sampling. The research instruments were 1) 3 lesson plans aligning with the Group Investigation Instruction of 10 hours, and 2) the problem solving thinking ability test. The statistics employed for data analysis were the mean, standard deviation, and t-test.

The study revealed that the average scores of the pretest and posttest were 13.41 and 24.63 respectively. It was found that the problem solving thinking ability of grade 9 students after learning by using the Group Investigation Instruction was higher than the pre-learning counterpart with statistical significance at the .05 level.

Keywords : Group investigation instruction, Problem solving thinking ability,

Secondary education

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดรุณี จำปาทอง อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ และขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลย์ อิศรางกูร ณ อยุธยา ที่เสียสละเวลามาเป็นกรรมการในการสอบ ผู้ศึกษารัฐศึกษาซึ่งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สานิตย์ รัศมี ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ที่กรุณาให้ผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูลและขอขอบคุณคุณนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือการวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำพร ขุนเนียม รองประธานสาขาวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจิราพร รามศิริ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ อุดมพร บุญชู อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ที่ได้ให้ความกรุณาในการให้คำแนะนำและตรวจสอบเครื่องมือเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาขอขอบคุณคณาจารย์สาขาศึกษาศาสตร์ แขนงหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อนนักศึกษา ครอบครัวและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำงาน การศึกษาครั้งนี้ทุกท่าน ที่ได้กรุณาสันับสนุน ช่วยเหลือและให้กำลังใจมาตลอด

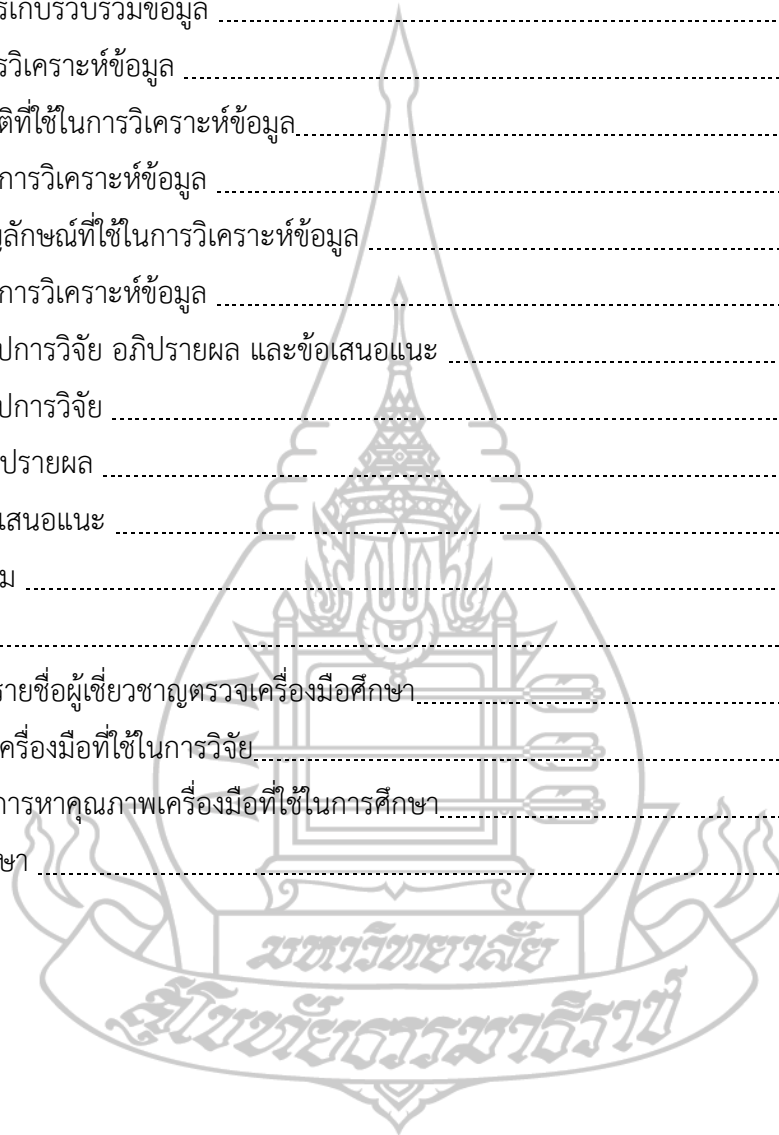
นางสาวนวิยา พึ่งเกศสุนทร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
สมมุติฐานของการวิจัย	6
ขอบเขตการศึกษา	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	10
หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาริตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยา เขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา	15
การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม	34
ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	53
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	57
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	57
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	57
เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย	58
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย	61
แบบแผนการวิจัย	62
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	62
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	63

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	66
การวิเคราะห์ข้อมูล	67
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	67
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	69
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	71
สรุปการวิจัย	72
อภิปรายผล	73
ข้อเสนอแนะ	75
บรรณานุกรม	77
ภาคผนวก	83
ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือศึกษา	84
ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	86
ค การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	140
ประวัติผู้ศึกษา	150

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางมาตรฐาน ส 2.1 13
ตารางที่ 2.2	ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางมาตรฐาน ส 2.2 14
ตารางที่ 2.3	โครงสร้างการเรียนรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสาธิตแห่ง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา 22
ตารางที่ 2.4	โครงสร้างรายวิชาสังคมศึกษา 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสาธิต แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา 24
ตารางที่ 2.5	หน่วยที่ 9 การสร้างสังคมสันติสุข รายวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน สาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต กำแพงแสน ศูนย์วิจัย และพัฒนาการศึกษา 34
ตารางที่ 2.6	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม 40
ตารางที่ 2.7	ขั้นตอนความสามารถในการคิดแก้ปัญหา 47
ตารางที่ 3.1	รายละเอียดเนื้อหาที่ใช้ในงานวิจัย 58
ตารางที่ 3.2	แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดี่ยววัดก่อนและหลังการทดลอง 62
ตารางที่ 4.1	ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 70

ญ

สารบัญญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มสร้างความอบอุ่น และความไว้วางใจระหว่างบุคคล	36

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการเผชิญกับโลกยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคที่สังคมเต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสาร ประเทศชาติมีความจำเป็นและต้องการทรัพยากรบุคคลที่สามารถใช้ทักษะวิถีคิดในการดำรงกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีคุณภาพ ดังนั้น จำเป็นต้องให้ความสนใจและความสำคัญเป็นพิเศษกับกระบวนการเรียนรู้หรือทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills) ซึ่งสอดคล้องกับ วิจารณ์ พานิช (2555, น. 18-19) ที่กล่าวว่ามนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้ และเป็นคนทำงานที่ใช้ความรู้ แม้จะเป็นชาวนาหรือเกษตรกรก็ต้องเป็นคนพร้อมเรียนรู้ และเป็นคนทำงานที่ใช้ความรู้

Paramata (2014) อธิบายว่าความท้าทายของโลกและแวดวงการศึกษาช่วงศตวรรษที่ 21 คือ วิธีการที่จะทำอย่างไรให้นักเรียนหรือตัวผู้เรียนสามารถเกิดกระบวนการคิดเชิงวิพากษ์และประยุกต์ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเป็นหนึ่งในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพของคนในยุคปัจจุบัน นอกจากนี้ Barell (2010) ยังชี้ให้เห็นด้วยว่าบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 คือบุคคลที่มีทักษะชีวิตในการดำรงตนในสังคมจะต้องเป็นคนที่มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี Mukhopadhyay (2013) ยังกล่าวอีกว่าความสามารถในการแก้ปัญหากลายเป็นทักษะหลักสำคัญประการหนึ่งในกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ท้าทายในศตวรรษที่ 21

หลักสูตรโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา พุทธศักราช 2565 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไว้ประการหนึ่ง คือ “เพื่อพัฒนานักเรียนให้สามารถเลือกใช้และแสวงหาความรู้ที่จำเป็นต่อการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง” (หลักสูตรโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา, 2565) ซึ่ง ประเวศ วะสี (2539, น. 31) ได้ให้ข้อสังเกตว่าความสามารถในการแก้ปัญหาก็เกิดได้จากการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการคิด ทักษะกระบวนการในการแสวงหาความรู้และความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาด้วยตนเอง และสามารถทำงานกลุ่มเพื่อปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม อย่างไรก็ตามผลการประเมินของโรงเรียน ในภาพรวมของปีการศึกษา 2566 พบว่าผลประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนในปี 2566 มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ

70.84 (งานวัดและประเมินผลโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา, 2566) และเมื่อพิจารณาผลการประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มนักเรียนเป้าหมายที่ผู้วิจัยได้ศึกษาในครั้งนี้ พบว่า มีผลการประเมินอยู่ที่ 54.07 โดยเป็นผลการประเมินค่อนข้างต่ำ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าการสอนในปัจจุบันยังไม่สอดคล้องกับความจำเป็นที่ต้องพัฒนาผู้เรียนในด้านความสามารถในการคิดโดยเน้นการฝึกทักษะกระบวนการมากกว่าเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด พร้อมรับมือและแก้ปัญหาสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ตลอดเวลา โดยเฉพาะการเรียนการสอนในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมนั้นต้องไม่ใช่เพียงการท่องจำจนผู้เรียนไม่สามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาได้จากการสอนที่ผ่านมา ผู้วิจัยสังเกตว่าผู้เรียนไม่กล้าคิดแก้ปัญหา ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าตัดสินใจ ไม่กล้าแก้ปัญหาที่ได้พบเจอ หรือแก้ปัญหาผิดวิธี

ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเป็นความสามารถในการเผชิญปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ บนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันแก้ไข ปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2555, น. 3) ซึ่งสอดคล้องกับ วัชราน เล่าเรียนดี (2550, น. 8) ที่กล่าวว่า การแก้ปัญหาเป็นความสามารถในการเข้าใจปัญหา มองเห็นสาเหตุของปัญหาและผลที่จะเกิดขึ้นจากปัญหานั้น รวมทั้งสามารถคิดหาวิธีการแก้ปัญหานั้น ๆ ได้อย่างมีเหตุผล จึงเป็นสมรรถนะสำคัญที่ควรพัฒนาเป็นอย่างยิ่งเพราะในสังคมปัจจุบันมีปัญหาเกิดขึ้นมากมาย ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่นักเรียนต้องเข้าใจและฝึกฝนความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เพื่อใช้การแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ ทั้งนี้ ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสามารถพิจารณาโดยผ่านองค์ประกอบ 4 ข้อ ได้แก่ 1) ระบุปัญหา หมายถึง เป็นการบอกถึงปัญหาที่เกิดขึ้น หรือตั้งปัญหา/ค้นหาปัญหาว่าปัญหาที่แท้จริงของสถานการณ์นั้น ๆ 2) การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา หมายถึง เป็นการค้นหา วิเคราะห์ และอธิบายสาเหตุของปัญหา 3) การเสนอวิธีการแก้ปัญหา หมายถึง เป็นการหาวิธีการแก้ปัญหา คิดค้นเสนอวิธีการแก้ปัญหา 4) การประยุกต์ใช้การแก้ปัญหา หมายถึง เป็นการนำวิธีการแก้ปัญหาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เมื่อพบกับเหตุการณ์คล้ายคลึงกัน

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สามารถช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ใหม่ในการเรียนรู้ เพื่อเผชิญกับความท้าทายในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะเป็นการเหมาะสมกว่าหากมีการฝึกฝนให้นักเรียนสามารถเป็นนักแก้ปัญหา นักคิดเชิงวิพากษ์และสร้างสรรค์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ระบุถึงความจำเป็นในการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในกระแสสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและตลอดเวลา โดยมุ่งช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ว่ามนุษย์ดำรงชีวิตอย่างไร ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล การอยู่ร่วมกัน

ในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรมสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 3)

สิริวรรณ ศรีพหล (2554, น. 8) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา โดยเฉพาะในสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต เป็นรายวิชาที่เปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา การจัดการเรียนรู้ดังกล่าวเป็นการผสมผสานระหว่างสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของมนุษย์ทั้งของตนเอง สังคม และประเทศชาติ อีกทั้งการเรียนรู้อันสังคม โดยเฉพาะวิชาหน้าที่พลเมืองเป็นการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้มีความเข้าใจเกี่ยวกับอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ที่จะต้องเข้าใจความสัมพันธ์ของมนุษย์และมีความรับผิดชอบ โดยมุ่งเป้าไปที่การเพิ่มประสิทธิผลของสังคม รวมไปถึงการฝึกฝนให้ผู้เรียนสามารถปรับตัว และแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในภายภาคหน้า ในฐานะพลเมืองของสังคม ประเทศชาติ และในฐานะที่ผู้เรียนเป็นพลเมืองคนหนึ่งอันสอดคล้องกับการเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับการดำรงชีวิตในยุคศตวรรษที่ 21 ข้างต้น

ด้วยตระหนักในความสำคัญดังกล่าว โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จึงกำหนดมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียนไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาจำนวน 5 มาตรฐาน ที่บูรณาการจิต 5 ประการ (Five Minds) ของ Howard Gardner เพื่อความสำเร็จในการทำงานและการดำรงชีวิต ในอนาคตของผู้เรียน ดังนี้ มาตรฐานที่ 1 การดำเนินชีวิตของตนเองที่ดี (Well Being) การดูแลสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของนักเรียน เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบและจัดการปัญหาของตนเองและสังคมส่วนรวม ทำให้เกิดผลงานที่ดีและเป็นพลเมืองที่ดี มาตรฐานที่ 2 การอยู่ร่วมกันในสังคมและการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น (Belonging) การส่งเสริมให้นักเรียนรู้สึกของความเป็นเจ้าของ ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล และกลุ่มบุคคล ตอบสนองต่อคนและกลุ่มคนที่มีความแตกต่างหลากหลายด้วยความเห็นอกเห็นใจ สร้างความเข้าใจและทำงานร่วมกันได้อย่างสร้างสรรค์ มาตรฐานที่ 3 การมีส่วนร่วม มีจิตสาธารณะ (Contribution) นักเรียนมีโอกาสในการเรียนรู้ที่มีความเท่าเทียมกัน ได้รับการส่งเสริมความสามารถทางสังคมและการมีส่วนร่วมในการสร้างคุณค่าของตนเอง ครอบครัวและสังคม มีความกระตือรือร้น มุ่งมั่นในการทำงาน และมีจิตอาสาในการสร้างสรรค์งาน มาตรฐานที่ 4 การติดต่อสื่อสาร (Communication) นักเรียนใช้ความหลากหลายของวิธีการในการสื่อสารความต้องการ ความคิดของตนเองเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจและตอบสนองแนวคิด ด้วยการฝึกฝนตนเองและพัฒนาความสามารถให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง สามารถนำความรู้ความสามารถไปประยุกต์ใช้ในการทำงานและการดำรงชีวิตอยู่ใน

สังคมได้อย่างมีความสุข มาตรฐานที่ 5 การแสวงหาความรู้ (Exploration) การเรียนรู้ของนักเรียนมาจากการใฝ่รู้ในการสำรวจสภาพแวดล้อม และเลือกข้อมูลที่สำคัญจากข้อมูลหลากหลายที่ได้รับจากหลายๆ แหล่ง และจัดการกับข้อมูลอย่างสมเหตุสมผล ทำความเข้าใจกับข้อมูลและประเมินข้อมูลโดยปราศจากอคติ ผสมผสานให้กลายเป็นข้อมูลใหม่ที่มีความหมายต่อตนเองและผู้อื่น (หลักสูตรโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา, 2565, น.15)

อย่างไรก็ตาม ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ในปัจจุบันยังคงเผชิญกับอุปสรรคทางด้านภาระกระตุ้นให้นักเรียนได้มีกระบวนการคิดเชิงแก้ปัญหาอย่างมีคุณภาพได้ Hamimah et.al (2020) ได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนว่ามีการจัดกิจกรรมด้านการเรียนรู้สังคมศึกษาในโรงเรียนต่าง ๆ มีผลการเรียนในระดับต่ำ กรณีนี้เกิดจากรูปแบบการเรียนการสอนแบบเดิม ๆ ของครูผู้สอน ซึ่งนักเรียนอาศัยการเรียนรู้แค่เพียงรับฟังครูส่งสารด้วยปากเปล่า โดยไม่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ทักษะการคิดวิเคราะห์เพื่อการแก้ปัญหาทางสังคมอย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อนักเรียนจะต้องมีความกระตือรือร้นและความรู้สึกร่วมในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนในวิชาสังคมศึกษา สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต สามารถแสดงผลความก้าวหน้าได้อย่างเป็นรูปธรรมซึ่งหนึ่งในรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนที่สามารถอำนวยความสะดวกดังกล่าวให้เกิดขึ้นคือ การจัดการเรียนการสอนในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม (Group Investigation Instruction)

การจัดการเรียนการสอนในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม เป็นองค์รวมที่ผสมผสานคุณสมบัติสำคัญสี่ประการเข้าด้วยกัน ได้แก่ การสืบเสาะ ปฏิสัมพันธ์ การตีความ และแรงจูงใจภายใน Sharan & Sharan (1992) อธิบายว่าการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม จัดว่าเป็นวิธีการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจบริบททางสังคม และยังกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมโดยตรงในการรับความรู้และเกิดความร่วมมือของทั้งผู้เรียนและผู้สอน นักเรียนไม่ได้เป็นเพียงผู้รับแต่เพียงอย่างเดียว แต่การจัดการเรียนการสอนประเภทนี้ยังส่งเสริมแนวทางความเป็นประชาธิปไตยในห้องเรียน ซึ่งสามารถสืบย้อนไปถึงสมัยกรีกโบราณ

การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มเป็นการแบ่งปันข้อมูลและการสื่อสารด้วยวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งใช้การตอบคำถาม การค้นหาข้อมูล การสนทนากลุ่มร่วมกันของผู้เรียน เพื่อทำการสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มตามเนื้อหาที่อยู่ในบทเรียน การสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มเป็นวิธีการที่มีส่วนประกอบหลากหลายและครอบคลุมอย่างมาก เพราะได้ผสมผสานเป้าหมายของการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ การบูรณาการทางสังคม และการ

เรียนรู้ด้วยกระบวนการทางสังคม ซึ่งสามารถใช้ได้ในทุกสาขาวิชาที่มีนักเรียนอยู่ในทุกระดับอายุ การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มเป็นวิธีการที่ตรงไปตรงมาและมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มมีวิธีการและขั้นตอนที่สามารถพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียนในปัจจุบันที่มักขาดทักษะในการแก้ไขปัญหาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาจึงเป็นทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ทำให้ทักษะการแก้ปัญหาเป็นหนึ่งในผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สำคัญ ที่การนำเอาประสบการณ์เดิมมาเป็นพื้นฐานสำหรับการแก้ปัญหาสถานการณ์หรือปัญหาใหม่ (สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคณะ, 2555)

การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มโดยอิงแนวคิดของ Joyce and Weil (1996) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 พบเจอสถานการณ์ ผู้เรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เจอจากบทเรียนอันชวนเกิดสถานการณ์ที่น่าสงสัยที่แสดงถึงปัญหา ขั้นที่ 2 แสดงความคิดเห็น กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงถึงปฏิกิริยาต่อสถานการณ์อย่างกว้างขวางและพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนสังเกตปฏิกิริยาต่อสถานการณ์ของคนรอบข้าง เพื่อท้าทายให้ผู้เรียนพยายามหาทางเสาะแสวงหาข้อมูลและให้ผู้เรียนรวมกลุ่มกัน ขั้นที่ 3 วางแผน ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันกำหนดวางแผนการศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประเด็นปัญหา (แบ่งหน้าที่ในกลุ่มแล้ววางแผนเกี่ยวกับปัญหาคืออะไร ตั้งสมมติฐาน ศึกษาหาข้อมูลอะไรบ้าง และอย่างไรบ้าง) ขั้นที่ 4 แสวงหาความรู้ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้าตามแผนงานที่กำหนดไว้ เพื่อแสวงหาคำตอบในการแก้ปัญหา ขั้นที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล นำเสนอและอภิปรายผล ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันรวบรวมข้อมูลมาแล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการแก้ปัญหา ครูผู้สอนช่วยให้คำแนะนำ สார்วจความคืบหน้าในการศึกษา สืบเสาะ แสวงหาความรู้

มีงานวิจัยในอดีตจำนวนหนึ่งที่พบว่าการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม มีผลต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนเพิ่มสูงขึ้น เช่น การศึกษาของ วจิโสภาเพียร (2559) เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนกระบวนการสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม และการศึกษาของ Angriani, Darto & Zein (2021) เรื่อง ผลของการจัดการเรียนการสอนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มและการใช้พื้นที่ความรู้เดิมที่มีต่อทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

จากแนวคิดและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถด้านการแก้ปัญหาของนักเรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนและหลังเรียน เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม

3. สมมุติฐานของการวิจัย

ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม

4. ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ได้แก่

- 4.1.1 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง และปัญหาทางสังคมของไทย
- 4.1.2 แนวทางความร่วมมือในการลดความขัดแย้งและการสร้างความสมานฉันท์
- 4.1.3 การดำรงชีวิตในประเทศไทยและสังคมโลกอย่างมีความสุข

4.2 ขอบเขตด้านประชากร

4.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม จำนวน 5 ห้องเรียน นักเรียน 186 คน โดยจัดห้องเรียนแบบความสามารถ

4.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2567 ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 27 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

4.3 ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยเกี่ยวกับผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในวิชาสังคมศึกษา 5 ในครั้งนี้ ใช้ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนทั้งสิ้น จำนวน 10 ชั่วโมง โดยสอนสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม หมายถึง การแบ่งปันข้อมูลและการสื่อสารด้วยวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งใช้การตอบคำถาม การค้นหาข้อมูล การสนทนากลุ่มร่วมกันของผู้เรียน นอกจากนี้ นักเรียนยังสามารถจับกลุ่มที่มีจำนวนสมาชิกได้ 2-6 คน เพื่อทำการสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มตามเนื้อหาที่อยู่ในบทเรียน โดยมีรายละเอียด 5 ขั้นตอน ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดจาก Joyce and Weil (1996) ดังนี้

ขั้นที่ 1 พบเจอสถานการณ์

ผู้เรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เจอ จากบทเรียนเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข อันชวนเกิดสถานการณ์ที่น่าสงสัยที่แสดงถึงปัญหา

ขั้นที่ 2 แสดงความคิดเห็น

กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงถึงปฏิกิริยาต่อสถานการณ์อย่างกว้างขวางและพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนสังเกตปฏิกิริยาต่อสถานการณ์ของคนรอบข้าง เพื่อท้าทายให้ผู้เรียนพยายามหาทางเสาะแสวงหาข้อมูลและให้ผู้เรียนรวมกลุ่มกัน

ขั้นที่ 3 วางแผน

ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกำหนดวางแผนการศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประเด็นปัญหา (แบ่งหน้าที่ในกลุ่มแล้ววางแผนเกี่ยวกับ ปัญหาคืออะไร ตั้งสมมติฐาน ศึกษาหาข้อมูล อะไรบ้าง และอย่างไรบ้าง)

ขั้นที่ 4 แสวงหาความรู้

ผู้เรียนแต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้าตามแผนงานที่กำหนดไว้ เพื่อแสวงหาคำตอบในการแก้ปัญหา

ขั้นที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล นำเสนอและอภิปรายผล

ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันรวบรวมข้อมูลมาแล้ว ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการแก้ปัญหา ครูผู้สอนช่วยให้คำแนะนำ สืบเสาะหาสาเหตุและวิธีการศึกษา สืบเสาะ แสวงหาความรู้

5.2 ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา หมายถึง การแสดงออกถึงวิธีการคิดวิเคราะห์ต่อสถานการณ์อันเป็นปัญหา ที่อาศัยการเรียนรู้จากประสบการณ์เดิม เพื่อสืบเสาะหาสาเหตุและวิธีการแก้ไขและป้องกันได้อย่างเหมาะสม ให้สามารถแก้ปัญหามาตามจุดมุ่งหมายและประสบความสำเร็จ โดยผ่านกระบวนการ 4 ข้อ ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดจาก Weir (1974) ได้แก่

5.2.1 ระบุปัญหา หมายถึง เป็นการบอกถึงปัญหาที่เกิดขึ้น หรือตั้งคำถามเพื่อค้นหาปัญหาว่าปัญหาที่แท้จริงของสถานการณ์นั้น ๆ

5.2.2 การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา หมายถึง เป็นการค้นหา วิเคราะห์และอธิบายสาเหตุของปัญหา

5.2.3 การเสนอวิธีการแก้ปัญหา หมายถึง เป็นการหาวิธีการแก้ปัญหา คิดค้นเสนอวิธีการแก้ปัญหา

5.2.4 การประยุกต์ใช้การแก้ปัญหา หมายถึง เป็นการนำวิธีการแก้ปัญหาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เมื่อพบกับเหตุการณ์คล้ายคลึงกัน

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ครูได้แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

6.2 นักเรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ซึ่งบทนี้เป็นการนำเสนอ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรของการศึกษาซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสืบค้น จากเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยจากแหล่งต่าง ๆ โดยแบ่งเนื้อหาของบทนี้เป็น 5 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 2. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา
 3. การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม
 - 3.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม
 - 3.2 แนวคิดของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม
 - 3.3 ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม
 - 3.4 ผลการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม
 4. ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา
 - 4.1 ความหมายของความสามารถในการคิดแก้ปัญหา
 - 4.2 ตัวบ่งชี้ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา
 - 4.3 วิธีการวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา
 - 4.4 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา
 5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ
- รายละเอียดในแต่ละส่วนที่กล่าวมาข้างต้น มีสาระสำคัญดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1.1 วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

1.2 หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1.2.1 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

1.2.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ

1.2.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

1.2.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้

1.2.5 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2.6 เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยครอบคลุมทุกเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

1.3 จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1.3.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ และยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3.2 มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

1.3.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย

1.3.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1.3.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

1.4 สมรรถนะสำคัญ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1.4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร และประสบการณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อนตนเองและสังคม

1.4.2 ความสามารถในการคิด

เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

1.4.3 ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

เป็นความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

1.4.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่าง

เหมาะสม การปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

1.4.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

1.5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

1.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น.133) กล่าวว่า คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีกรทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จนสามารถพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในพุทธศักราช 2551 ได้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 พ.ศ.2550 ถึง 2554 จุดมุ่งหมายหลักของการพัฒนาในครั้งนี้คือการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนที่เขตพื้นที่การศึกษา ภายใต้หลักการที่ว่า การพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ของมนุษย์นั้นขึ้นอยู่กับพัฒนาสมองมนุษย์ รวมทั้งความสามารถทางด้านสติปัญญา และความรู้สึกตนเอง และการควบคุมอารมณ์ ผู้เรียนจะต้องรู้เท่าทันอารมณ์ของตนเองมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เป็นบุคคลที่มีพร้อมทั้ง IQ และ EQ เพื่อที่จะได้เป็นคนเก่ง ดี มีความสุข โดยสถานศึกษาสามารถนำแผนนี้ไปปฏิบัติได้ผ่านการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้แกนกลาง ที่ถูกแบ่งออกเป็น 8 กลุ่มสาระในแต่ละระดับชั้น เพื่อเป็นกรอบสำหรับการ

พัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน 1 ใน 8 กลุ่มสาระนั้นก็คือการจัดทำตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้แกนกลางของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1.7 มาตรฐานและตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

เนื่องจากในการศึกษาเรื่องผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งมีมาตรฐานตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง รายละเอียดดังต่อไปนี้

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธาและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตารางที่ 2.1 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางมาตรฐาน ส 2.1

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ส.2.1 ม.3/1 อธิบายความแตกต่างของการกระทำความผิดระหว่างคดีอาญา และคดีแพ่ง	<ul style="list-style-type: none"> - ลักษณะการกระทำความผิดทางอาญา และโทษ - ลักษณะการกระทำความผิดทางแพ่ง และโทษ - ตัวอย่างการกระทำความผิดทางอาญา เช่น ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ - ตัวอย่างการทำความผิดทางแพ่ง เช่น การทำผิดสัญญา การทำละเมิด
ส.2.1 ม.3/2 มีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน	<ul style="list-style-type: none"> - ความหมาย และความสำคัญของสิทธิมนุษยชน - การมีส่วนร่วมคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยตามวาระและโอกาสที่เหมาะสม

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ส.2.1 ม.3/3 อนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและ เลือกรับวัฒนธรรมสากลที่เหมาะสม	- ความสำคัญของวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย และวัฒนธรรมสากล - การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และ ภูมิปัญญาไทย ที่เหมาะสม - การเลือกรับวัฒนธรรมสากลที่เหมาะสม
ส.2.1 ม.3/4 วิเคราะห์ปัจจัยที่ก่อให้เกิด ปัญหาความขัดแย้งในประเทศ และ เสนอแนวคิดในการลดความขัดแย้ง	- ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง เช่น การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ความเชื่อ - สาเหตุปัญหาทางสังคม เช่น ปัญหา สิ่งแวดล้อม ปัญหายาเสพติด ปัญหาการทุจริต ปัญหาอาชญากรรม ฯลฯ - แนวทางความร่วมมือในการลดความขัดแย้ง และการสร้างความสมานฉันท์
ส.2.1 ม.3/5 เสนอแนวคิดในการ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในประเทศและ สังคมโลก	- ปัจจัยที่ส่งเสริมการดำรงชีวิตให้มีความสุข เช่น การอยู่ร่วมกันอย่างมีขันติธรรม หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เห็นคุณค่าในตนเอง รู้จักมอง โลกในแง่ดี สร้างทักษะทางอารมณ์ รู้จัก บริโภคด้วยปัญญา เลือกรับ-ปฏิเสธข่าวและ วัตถุต่าง ๆ ปรับปรุงตนเองและสิ่งต่าง ๆ ให้ดี ขึ้นอยู่เสมอ

ตารางที่ 2.2 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางมาตรฐาน ส 2.2

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ส.2.2 ม.3/1 อธิบายระบอบการ ปกครองแบบต่าง ๆ ที่ใช้ในยุคปัจจุบัน	- ระบอบการปกครอง แบบต่าง ๆ ที่ใช้ในยุค ปัจจุบัน เช่น การปกครองแบบ เผด็จการ การปกครองแบบประชาธิปไตย - เกณฑ์การตัดสินใจ

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ส.2.2 ม.3/2 วิเคราะห์ เปรียบเทียบ ระบบการปกครองของไทยกับประเทศอื่น ๆ ที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย	- ความแตกต่าง ความคล้ายคลึงของการปกครองของไทย กับประเทศอื่น ๆ ที่มี การปกครองระบอบประชาธิปไตย
ส.2.2 ม.3/3 วิเคราะห์รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันในมาตราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วม และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ	- บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในมาตราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมและการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ - อำนาจหน้าที่ของรัฐบาล - บทบาทสำคัญของรัฐบาลในการบริหารราชการแผ่นดิน - ความจำเป็นในการมีรัฐบาลตามระบอบประชาธิปไตย
ส.2.2 ม.3/4 วิเคราะห์ประเด็น ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยและเสนอแนวทางแก้ไข	- ประเด็น ปัญหาและผลกระทบที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทย - แนวทางการแก้ไขปัญหา

2. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

2.1 ความนำ

หลักสูตรโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา โดยการกำกับดูแลของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน นำมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) และหลักสูตรสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2563 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ร่วมกับกรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2565 และกรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานเลขาธิการสภา

การศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2565 และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะที่นำสมรรถนะ ทักษะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรมไปใช้ร่วมกับหลักสูตรอิงมาตรฐาน โดยมีองค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย แนวคิด พื้นฐานของการพัฒนาหลักสูตร วิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย มาตรฐานคุณภาพของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมรรถนะสำคัญและสมรรถนะหลัก 6 ด้านของผู้เรียน สาระสำคัญของการปรับปรุงหลักสูตรครั้งนี้คือ การปรับเนื้อหาสาระกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาพื้นฐานให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2565 ของกระทรวงศึกษาธิการ และปรับรายวิชาเพิ่มเติมบางรายวิชาให้สอดคล้องกับจุดเน้นของโรงเรียน และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนตามความถนัดและความสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพตามเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา คือ

คิด สื่อสารอย่างสร้างสรรค์

วิทยาการ นวัตกรรมล้ำสมัย

เป็นผู้นำ มีทักษะ มีน้ำใจ

สุนทรีย์ รักชาติไทย ใจสากล

2.2 วิสัยทัศน์ของหลักสูตร

มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นนักคิด สื่อสารอย่างสร้างสรรค์ วิทยาการนวัตกรรมล้ำสมัย เป็นผู้นำมีทักษะมีน้ำใจ สุนทรีย์รักชาติไทยใจสากล

2.3 หลักการของหลักสูตร

หลักสูตรโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา พุทธศักราช 2565 กำหนดหลักการสำคัญของหลักสูตรไว้ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่มีเป้าหมายในการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนที่เหมาะสมตามช่วงวัย เน้นการพัฒนา ผู้เรียนรายบุคคล (Personalization) อย่างเป็นองค์รวม (Holistic Development) เพื่อการเป็นเจ้าของการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (Life-Long Learning)
2. เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐานที่เชื่อมโยงไปสู่การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเพื่อกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) และพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง
3. เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาและจัดสภาพแวดล้อม/แหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพและหลากหลาย เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นนักคิด นักสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ มีความเป็นนวัตกรรม มีทักษะที่จำเป็น มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เรียนรู้อย่างมีความสุข อนุรักษ์ความเป็นไทย และมีความเป็นสากล

4. เป็นหลักสูตรที่เน้นศาสตร์และศิลป์ในการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลโดยมีกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่มีรูปแบบหลากหลายตามบริบท จุดเน้น ชุมชน และยืดหยุ่นตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน (Differentiated Instruction)

5. เป็นหลักสูตรที่มุ่งใช้ผลการประเมินเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ สะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้และสมรรถนะของผู้เรียนตามเกณฑ์การปฏิบัติ (Performance) ที่เอื้อต่อการถ่ายโยงการเรียนรู้และพัฒนาในระดับ ที่สูงขึ้น

2.4 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

หลักสูตรโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา พุทธศักราช 2565 มุ่งหมายให้นักเรียนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ ใน 6 ด้าน ดังนี้

1. เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีพื้นฐานความรู้ที่ดีในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมศึกษา ศาสนา ภาษา ศิลปะและพลานามัย
2. เพื่อพัฒนานักเรียนให้สามารถเลือกใช้และแสวงหาความรู้ที่จำเป็นต่อการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง
3. เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลายสอดคล้องกับ ศักยภาพ ความถนัดและความสนใจของนักเรียนเป็นรายบุคคล
4. เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษและเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ
5. เพื่อพัฒนานักเรียนให้สามารถบูรณาการความรู้ และสร้างสรรค์นวัตกรรมตาม ความถนัดและความสนใจ
6. เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีสมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คุณธรรม จริยธรรม มีจิตตั้งมั่นในความเมตตา ช่วยเหลือเกื้อกูลกันและมีจิตสาธารณะ

2.5 จุดเน้นของหลักสูตร

หลักสูตรโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา พุทธศักราช 2565 เป็นหลักสูตรที่มีจุดเน้นใน 6 ด้านดังนี้

1. มุ่งเน้นการพัฒนานักเรียนด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ ภาษาเพื่อการสื่อสาร
2. มุ่งเน้นการจัดสาระการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมให้หลากหลายสอดคล้องกับ ศักยภาพ ความถนัดและความสนใจของนักเรียนเป็นรายบุคคล
3. มุ่งเน้นการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อบูรณาการข้ามศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

4. มุ่งเน้นการเรียนรู้ที่สะท้อนสมรรถนะหลักของผู้เรียนทุกระดับ
5. มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีสมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตร

2.6 มาตรฐานคุณภาพของผู้เรียน

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา พุทธศักราช 2565 ได้กำหนดมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียน 5 มาตรฐาน ที่บูรณาการจิต 5 ประการ (Five Minds) ของ Howard Gardner เพื่อความสำเร็จในการทำงานและการดำรงชีวิต ในอนาคตของผู้เรียน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 การดำเนินชีวิตของตนเองที่ดี (Well Being) การดูแลสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของนักเรียน เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบและจัดการปัญหาของตนเองและสังคมส่วนรวม ทำให้เกิดผลงานที่ดีและเป็นพลเมืองที่ดี

มาตรฐานที่ 2 การอยู่ร่วมกันในสังคมและการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น (Belonging) การส่งเสริมให้นักเรียนรู้สึกของความเป็นเจ้าของ ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลและกลุ่มบุคคล ตอบสนองต่อคนและกลุ่มคนที่มีความแตกต่างหลากหลายด้วยความเห็นอกเห็นใจ สร้างความเข้าใจและทำงานร่วมกันได้อย่างสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 3 การมีส่วนร่วม มีจิตสาธารณะ (Contribution) นักเรียนมีโอกาสในการเรียนรู้ที่มีความเท่าเทียมกัน ได้รับการส่งเสริมความสามารถทางสังคมและการมีส่วนร่วมในการสร้างคุณค่าของตนเอง ครอบครัวและสังคม มีความกระตือรือร้น มุ่งมั่นในการทำงาน และมีจิตอาสาในการสร้างสรรค์งาน

มาตรฐานที่ 4 การติดต่อสื่อสาร (Communication) นักเรียนใช้ความหลากหลายของวิธีการในการสื่อสารความต้องการ ความคิดของตนเองเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจและตอบสนองแนวคิด ด้วยการฝึกฝนตนเองและพัฒนาความสามารถให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง สามารถนำความรู้ความสามารถไปประยุกต์ใช้ในการทำงานและการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

มาตรฐานที่ 5 การแสวงหาความรู้ (Exploration) การเรียนรู้ของนักเรียนมาจากการใฝ่รู้ในการสำรวจสภาพแวดล้อม และเลือกข้อมูลที่สำคัญจากข้อมูลหลากหลายที่ได้รับจากหลายๆ แหล่ง และจัดการกับข้อมูลอย่างสมเหตุสมผล ทำความเข้าใจกับข้อมูลและประเมินข้อมูลโดยปราศจากอคติ ผสมผสานให้กลายเป็นข้อมูลใหม่ที่มีความหมายต่อตนเองและผู้อื่น

2.7 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นค่านิยมร่วมที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและจิตสำนึกเพื่อให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ประกอบด้วย

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ เคารพสถาบัน พระมหากษัตริย์ และยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. ซื่อสัตย์สุจริต เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่นทั้งทางกาย วาจาและใจ ยึดหลักความจริงและความถูกต้องในการดำเนินชีวิต มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด

3. มีวินัย เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์และระเบียบ ข้อบังคับ ทั้งของตนเอง ครอบครัว โรงเรียนและสังคมเป็นปกติวิสัยและไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

4. ใฝ่เรียนรู้ เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการรู้จักค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ตั้งใจทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย สนใจเอาใจใส่ต่อการเรียนรวมทั้งซักถามเมื่อมีข้อสงสัย

5. อยู่อย่างพอเพียง เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ มีการวางแผนป้องกันความเสี่ยงและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง มีภูมิคุ้มกันในบุคคลที่ดีและปรับตัว เพื่ออยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข

6. มุ่งมั่นในการทำงาน เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงความขยัน อดทนในการทำงานให้สำเร็จ มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน และสามารถพัฒนางาน ทำงานเป็นทีม มีลำดับขั้นตอนในการทำงาน ปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและภูมิใจในความสามารถของตน

7. รักความเป็นไทย เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีความรู้ ความเข้าใจในภูมิปัญญาไทยและศิลปวัฒนธรรมไทย ชื่นชมและสืบสาน ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่งดงามของท้องถิ่น อนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยและรักในศิลปวัฒนธรรมไทยให้มีความสำคัญกับส่วนรวม

8. มีจิตสาธารณะ เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจและกระตือรือร้นโดยไม่หวังผลตอบแทน

9. มีสุนทรียภาพ เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึง การมีความรัก สนใจงานด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ ดนตรี และกีฬาเป็นประจำมีผลงานด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา ตลอดจนสามารถวิพากษ์วิจารณ์งานศิลปะ ดนตรี มีน้ำใจนักกีฬา

10. มีสุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการปฏิบัติตนห่างไกลยาเสพติด

2.8 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา เน้นพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่
1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี โดยมีรายละเอียดดังระบุไว้แล้วในหน้า 10

2.9 เป้าหมายในการพัฒนานักเรียน

นักเรียนจะได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นผู้ที่มีความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

1. เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนเองนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม บุคลิกภาพดีและมีความเป็นผู้นำ
2. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการพื้นฐานด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ตามมาตรฐานสากล ในระดับเดียวกัน
3. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจิตวิญญาณของความเป็นนักวิจัย นักประดิษฐ์ นักคิดค้นและนักพัฒนาที่ดีด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตามมาตรฐานสากลในระดับเดียวกัน
4. รักการเรียนรู้ รักการอ่าน รักการเขียน รักการค้นคว้าอย่างมีระบบ มีความรอบรู้ และสามารถบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง
5. มีความรู้และทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ
6. มีจิตสำนึกในเกียรติภูมิของความเป็นไทย มีความเข้าใจและภูมิใจในประวัติศาสตร์ของชาติ มีความรักและความภาคภูมิใจในชาติบ้านเมืองและท้องถิ่น เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
7. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรมไทย ประเพณีไทยและภูมิปัญญาไทย ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมโลกและธรรมชาติ

8. มีจิตมุ่งที่จะทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคม ต้องการตอบแทนบ้านเมืองตามความสามารถของตนอย่างต่อเนื่อง

9. มีสุขภาพพลานามัยที่ดี รักการออกกำลังกาย รู้จักดูแลตนเองให้เข้มแข็งทั้งกายและใจ

ทั้งนี้เพื่อพัฒนานักเรียนไปสู่การสร้างองค์ความรู้ เป็นผู้มีความรู้ดี เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รักการเรียนรู้ รักการอ่าน รักการเขียน รักการค้นคว้าอย่างมีระบบ มีความรอบรู้และสามารถบูรณาการความรู้ได้ มีความรู้และทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีจิตสำนึกในเกียรติภูมิของความเป็นไทย มีความเข้าใจและภูมิใจในประวัติศาสตร์ของชาติ มีความรักและความภาคภูมิใจในชาติ บ้านเมืองและท้องถิ่น เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็น เป็นสังคมผู้ผลิตที่มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น สร้างสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ เป็นสังคมแห่งคุณภาพและสามารถแข่งขันได้ และเป็นสังคมพอเพียงที่ยั่งยืน มีความสมานฉันท์เอื้ออาทรต่อกัน อันก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

2.10 การจัดหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3

การจัดการหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบไปด้วย

1. จัดสาระการเรียนรู้ในรายวิชาพื้นฐานให้มีความครอบคลุมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ

2. การจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มุ่งเน้นการใช้ทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligences: MI) และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียน

3. มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทางด้านของภาษาเพื่อการสื่อสาร การนำความรู้ทางด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีไปใช้ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมตามแนวคิดของ STEM education

4. จัดรายวิชาเพิ่มเติม (เลือกเสรี) ที่มีความหลากหลายให้กับนักเรียน เพื่อตอบสนองตามความถนัดและความสนใจ และสอดคล้องกับการศึกษาต่อ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่ง โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ได้กำหนดโครงสร้างหลักสูตรระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 มีรายวิชาพื้นฐานรายวิชาเพิ่มเติมและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.3 โครงสร้างการเรียนรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสาธิตแห่ง
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา
โครงสร้างหลักสูตรระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
โครงสร้างการเรียนรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1				ภาคเรียนที่ 2			
รหัส	ชื่อรายวิชา	หน่วยกิต	เวลาเรียน คาบ/ สัปดาห์	รหัส	ชื่อรายวิชา	หน่วยกิต	เวลาเรียน คาบ/ สัปดาห์
รายวิชาพื้นฐาน				รายวิชาพื้นฐาน			
ท 23101	ภาษาไทย 5	1.5	3	ท 23102	ภาษาไทย 6	1.5	3
ค 23101	คณิตศาสตร์ 5	1.5	3	ค 23102	คณิตศาสตร์ 6	1.5	3
ว 23101	วิทยาศาสตร์ 5	1.5	3	ว 23102	วิทยาศาสตร์ 6	1.5	3
ส 23101	สังคมศึกษา 5	1.5	3	ส 23102	สังคมศึกษา 6	1.5	3
ส 23103	ภูมิศาสตร์ 1	0.5	1	ส 23104	ภูมิศาสตร์ 2	0.5	1
พ 23101	สุขศึกษา 5	0.5	1	พ 23102	สุขศึกษา 6	0.5	1
พ 23103	พลศึกษา 5	0.5	1	พ 23104	พลศึกษา 6	0.5	1
ศ 23101	ศิลปะ 5	1.0	2	ศ 23102	ศิลปะ 6	1.0	2
ง 23101	การงานอาชีพ 5	1.0	2	ง 23104	การงานอาชีพ 6	1.0	2
	เทคโนโลยีและวิทยาการ				เทคโนโลยีและวิทยาการ		
ว 23103	คำนวณ 5	0.5	1	ว 23104	คำนวณ 6	0.5	1
อ 23101	ภาษาอังกฤษ 5	1.5	3	อ 23102	ภาษาอังกฤษ 6	1.5	3
รายวิชาเพิ่มเติม				รายวิชาเพิ่มเติม			
ว 23201	วิทยาศาสตร์กับนวัตกรรม การเกษตร	1.0	2	ว 23202	สะเต็มศึกษากับนวัตกรรม การเกษตร	1.0	2
ค 23201	คณิตศาสตร์ประยุกต์ 5 English for searching	1.0	2	ค 23202	คณิตศาสตร์ประยุกต์ 6 English for career	1.0	2
อ 23201	information	1.0	2	อ 23202	English for career	1.0	2
.....	เลือกเสรี	1.5	3	เลือกเสรี	1.5	3
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน				กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน			
	กิจกรรมแนะแนว	1			กิจกรรมแนะแนว	1	
	กิจกรรมนักเรียน				กิจกรรมนักเรียน		
	- ลูกเสือ	1			- ลูกเสือ	1	
	- ชมรม	2			- ชมรม	2	
	กิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ *	-			กิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ *	-	
รวมหน่วยกิต		16.0		รวมหน่วยกิต		16.0	

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยในรายวิชา ส 23101 สังคมศึกษา 5 ภาคเรียนที่ 1 รายวิชา
พื้นฐานประกอบด้วย ประมวลการสอน โครงสร้างรายวิชาและการวัดและประเมินผล ดังต่อไปนี้

ประมวลการสอน (Course Syllabus)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	รายวิชา สังคมศึกษา 5
รหัสวิชา ส23101	ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 เวลา 3 คาบ/สัปดาห์
จำนวน 1.5 หน่วยกิต	ภาคเรียนที่ 1 อาจารย์ผู้สอน นวียา พึ่งเกตุสุนทร

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาวิเคราะห์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือเข้าสู่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่ช่วยสร้างสรรค์อารยธรรมและความสงบสุขให้แก่โลก พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาที่ยั่งยืน พุทธประวัติจากพระพุทธรูปปางต่าง ๆ หรือประวัติที่ตนนับถือ ข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชน สังฆคณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 หรือศาสนาที่ตนนับถือ ศึกษา การปฏิบัติตนตามหลักธรรมในการพัฒนาตนเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการทำงาน การมีครอบครัว เห็นคุณค่าของการพัฒนาจิตเพื่อการเรียนรู้การดำเนินชีวิตด้วยวิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการคือวิถีคิดแบบอริยสัจ และวิถีคิดสืบสาวเหตุปัจจัยหรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญปัญญาด้วยอานาปานสติหรือตามแนวทางศาสนาที่ตนนับถือ วิเคราะห์ความแตกต่างและยอมรับวิถีการดำเนินชีวิตของศาสนิกชนในศาสนาอื่น ๆ

ศึกษาวิเคราะห์หน้าที่และบทบาทของสาวก ปฏิบัติตนต่อสาวกตามที่กำหนด ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่าง ๆ ตามหลักศาสนาที่กำหนด ปฏิบัติหน้าที่ของศาสนิกชนที่ดี ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรมต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง อธิบายประวัติวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนดและปฏิบัติตนได้ถูกต้อง แสดงตนเป็นพุทธมามกะหรือแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งนำเสนอแนวทางในการธำรงรักษาศาสนาที่ตนนับถือ

ศึกษาวิเคราะห์ความแตกต่างของการกระทำผิดระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่ง มีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน อนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และเลือกรับวัฒนธรรมสากลที่เหมาะสม เสนอแนวคิดในการลดความขัดแย้งในประเทศและในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในประเทศและสังคมโลก อธิบายระบอบการปกครองแบบต่าง ๆ ที่ใช้ในปัจจุบัน วิเคราะห์เปรียบเทียบระบอบการปกครองของไทยกับประเทศอื่นที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย วิเคราะห์รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ในมาตราที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมและการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ วิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยและเสนอแนวทางแก้ไข

โดยใช้กระบวนการอธิบาย การบรรยาย การอภิปราย การสอบถาม การสัมภาษณ์ การสาธิต การสืบค้น การแสดงบทบาทสมมติ การใช้สถานการณ์จำลอง กระบวนการกลุ่ม การใช้แหล่งเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยี การบูรณาการ การนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในศาสนา การปฏิบัติตามกฎหมายในชีวิตประจำวัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ส่งเสริมประชาธิปไตย มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม เชื้อมั่น รัก ภูมิใจ มีส่วนร่วม ตระหนักในสถานภาพ บทบาท สิทธิ หน้าที่ ในฐานะพลเมืองดีของประเทศ

ตารางที่ 2.4 โครงสร้างรายวิชาสังคมศึกษา 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม		รายวิชา สังคมศึกษา 5		
รหัสวิชา ส23101		เวลา 3 คาบ/สัปดาห์		
จำนวน 1.5 หน่วยกิต		อาจารย์ผู้สอน นวียา พึ่งเกศสุนทร		
ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	เวลา (คาบ)
1.	พระพุทธ	<p>ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข</p> <p>ม.3/1 อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก</p> <p>ม.3/2 วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ในฐานะที่ช่วยสร้างสรรค์อารยธรรมและความสงบสุขแก่โลก</p>	<p>- การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก และการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเหล่านั้น</p> <p>ในปัจจุบัน</p> <p>- ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะที่ช่วยสร้างสรรค์อารยธรรมและความสงบสุขให้แก่โลก</p> <p>- ศึกษาพุทธประวัติจากพระพุทธรูปปางต่าง ๆ</p>	8

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้ แกนกลาง	เวลา (คาบ)
		ม.3/4 วิเคราะห์พุทธประวัติตาก พระพุทธรูปปางต่าง ๆ หรือประวัติ ศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	เช่น ปางมารวิชัย ปาง ปฐมเทศนา ปางลีลา ปาง ประจำวันเกิด	
	ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตน เป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษา พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับ ถือ		- สรุปและวิเคราะห์พุทธ ประวัติ ปฐมเทศนา โอวาทปาฏิโมกข์ - ประวัติวันสำคัญทาง พระพุทธศาสนาใน	
	ม.3/5 อธิบายประวัติวันสำคัญทาง ศาสนาตามที่กำหนดและปฏิบัติตนได้ ถูกต้อง		ประเทศไทย วันวิสาขบูชา ชา (วันสำคัญสากล) วัน ธรรมสวนะและเทศกาล สำคัญ - หลักปฏิบัติตน : การ ฟังพระธรรมเทศนา การ แต่งกายในการประกอบ ศาสนพิธีที่วัด การงดเว้น อบายมุข - การประพฤติปฏิบัติใน วันธรรมสวนะและ เทศกาลสำคัญ	

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้ แกนกลาง	เวลา (คาบ)
2.	พระธรรม	<p>ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ สุข</p> <p>ม.3/3 อภิปรายความสำคัญของ พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับ ถือกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาอย่างยั่งยืน</p> <p>ม.3/6 อธิบายสังฆคุณและข้อธรรม สำคัญในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักธรรม ของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด</p> <p>ม.3/7 เห็นคุณค่าและวิเคราะห์การ ปฏิบัติตนตามหลักธรรมในการพัฒนา ตนเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการทำงาน และการมีครอบครัว</p> <p>ม.3/8 เห็นคุณค่าของการพัฒนาจิตเพื่อ การเรียนรู้และดำเนินชีวิตด้วยวิถีคิด แบบโยนิโสมนสิการคือวิถีคิดแบบ อริยสัจ และวิถีคิดแบบสืบสาวเหตุ ปัจจัย หรือการพัฒนาจิตตามแนวทาง ของศาสนาที่ตนนับถือ</p> <p>ม.3/9 สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญปัญญาด้วยอานาปานสติหรือ ตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ</p>	<p>- สัมมนาพระพุทธศาสนา กับเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>- สัมมนาพระพุทธศาสนา กับปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงและการพัฒนา อย่างยั่งยืน (ที่สอดคล้อง กับหลักธรรมในสาระการ เรียนรู้ ข้อ6)</p> <p>- พระรัตนตรัย</p> <p>สังฆคุณ ๙</p> <p>- อริยสัจ ๔</p> <p>ทุกข์ (ธรรมที่ควรรู้)</p> <p>สมุทัย (ธรรมที่ควรละ)</p> <p>นิโรธ (ธรรมที่ควรบรรลุ)</p> <p>มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ)</p> <p>- พุทธศาสนสุภาษิต</p> <p>- การปฏิบัติตนตาม หลักธรรม (ตามสาระ การเรียนรู้ ข้อ 6)</p> <p>- พัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธี คิดแบบโยนิโสมนสิการ 2 วิธี คือ วิถีคิดแบบอริยสัจ และวิถีคิดแบบสืบสาว เหตุปัจจัย</p> <p>- สวดมนต์แปล และแผ่ เมตตา</p>	7

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้ แกนกลาง	เวลา (คาบ)
		<p>ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตน เป็น ศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษา พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับ ถือ</p> <p>ม.3/2 ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อ บุคคลต่าง ๆ ตามหลักศาสนาตามที่ กำหนด</p>	<p>- รู้และเข้าใจวิธีปฏิบัติ และประโยชน์ของการ บริหารจัดการและเจริญ ปัญญา</p> <p>- ฝึกการบริหารจิตและ เจริญปัญญาตามหลัก สติปัฏฐานเน้นอานาปาน สติ</p> <p>- นำวิธีการบริหารจัดการและ เจริญปัญญาไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน</p> <p>- การเป็นศิษย์ที่ดี ตาม หลักทิศเบื้องขวา ในทิศ ๖ ของพระพุทธศาสนา</p>	
3.	พระสงฆ์	<p>ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ สุข</p> <p>ม.3/5 วิเคราะห์และประพัตตนตาม แบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิด จากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด</p> <p>ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตน เป็น ศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษา</p>	<p>- พระอัญญาโกณฑัญญะ</p> <p>- พระมหาปชาบดีเถรี</p> <p>- พระเขมาเถรี</p> <p>- พระเจ้าปเสนทิโกศล</p> <p>- นันทิวีสาลชาดก</p> <p>- สุวัณณหังสชาดก</p> <p>- หน้าที่ของพระภิกษุใน การปฏิบัติตามหลักพระ ธรรมวินัย และจริยวัตร อย่างเหมาะสม</p> <p>- การปฏิบัติตนต่อ พระภิกษุในงาน ศาสนพิธีที่บ้าน การ</p>	10

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้ แกนกลาง	เวลา (คาบ)
		พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับ ถือ	สนทนา การแต่งกาย มรรยาทการพูดกับ	
	ม.3/1 วิเคราะห์หน้าที่และบทบาทของ สาวก และปฏิบัติตนต่อสาวกตามที่ กำหนดได้ถูกต้อง		พระภิกษุตามฐานะ - การปฏิบัติหน้าที่ชาว พุทธตามพุทธปณิธาน 4	
	ม.3/3 ปฏิบัติหน้าที่ของศาสนิกชนที่ดี		ในมหาปริณิพพานสูตร	
	ม.3/4 ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม ได้ถูกต้อง		- พิธีทำบุญ งานมงคล งานอวมงคล	
	ม.3/6 แสดงตนเป็นพุทธมามกะหรือ แสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ ตนนับถือ		- การนิมนต์พระภิกษุ การเตรียมที่ตั้ง พระพุทธรูปและเครื่อง	
	ม.3/7 นำเสนอแนวทางในธำรงรักษา ศาสนาที่ตนนับถือ		บูชา การวางด้าย สายสิญจน์ การปลูลาด อาสนะ การเตรียม เครื่องรับรอง การจตุรูป เทียน	
			- ปฏิบัติในวันเลี้ยงพระ การถวายข้าวพระพุทธ การถวายไทยธรรม การกรวดน้ำ	
			- การแสดงตนเป็นพุทธ มามกะ ชั้นเตรียมการ ชั้นพิธีการ	
			- การศึกษาเรียนรู้เรื่อง องค์ประกอบของ พระพุทธศาสนานำไป	

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้ แกนกลาง	เวลา (คาบ)
			ปฏิบัติและเผยแพร่ตาม โอกาส - การศึกษาการรวมตัว ขององค์กร ชาวพุทธ - การปลูกจิตสำนึกใน ด้านการบำรุงรักษาวัด และพุทธสถานให้เกิด ประโยชน์	
4.	ศาสนาอื่น ๆ	ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ สุข ม.3/10 วิเคราะห์ความแตกต่างและ ยอมรับวิถีการดำเนินชีวิตของศาสนิก ชนในศาสนาอื่น ๆ	- วิถีการดำเนินชีวิตของ ศาสนิกชนศาสนาอื่น ๆ	5
5.	ระบอบ การเมืองการ ปกครองใน โลกปัจจุบัน	ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการ ปกครองในสังคมปัจจุบันยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ม.3/1 เข้าใจระบบการเมืองการ ปกครองในสังคมปัจจุบัน	- ระบอบการปกครอง แบบต่างๆ ที่ใช้ในยุค ปัจจุบัน เช่น การ ปกครองแบบเผด็จการ การปกครองแบบ ประชาธิปไตย - เกณฑ์การตัดสินใจ	4

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้ แกนกลาง	เวลา (คาบ)
6.	วิเคราะห์ ระบอบ ประชาธิปไตย ของประเทศ ไทย	ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบันยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ม.3/2 วิเคราะห์ เปรียบเทียบระบอบการปกครองของไทยกับประเทศอื่น ๆ ที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย ม.3/4 วิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยและเสนอแนวทางการแก้ไข	- ความแตกต่าง ความคล้ายคลึงของการปกครองของไทย กับประเทศอื่น ๆ ที่มี การปกครองระบอบประชาธิปไตย - ประเด็น ปัญหาและผลกระทบที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทย - แนวทางการแก้ไข ปัญหา	6
7.	กฎหมายกับ ชีวิต	ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข ม.3/1 อธิบายความแตกต่างของการกระทำผิดระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่ง ม.3/2 มีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบันยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครอง	- ลักษณะการกระทำ ความผิดทางอาญา และโทษลักษณะการกระทำ ความผิดทางแพ่ง และโทษ - ตัวอย่างการกระทำ ความผิดทางอาญา เช่น ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ - ตัวอย่างการทำความผิดทางแพ่ง เช่น การทำผิดสัญญา การทำละเมิด - ความหมาย และ ความสำคัญของสิทธิมนุษยชน	7

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้ แกนกลาง	เวลา (คาบ)
		ระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ม.3/3 วิเคราะห์รัฐธรรมนูญฉบับ ปัจจุบันในมาตราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การเลือกตั้ง การมีส่วนร่วม และการ ตรวจสอบใช้อำนาจรัฐ	- การมีส่วนร่วมคุ้มครอง สิทธิมนุษยชนตาม รัฐธรรมนูญ แห่ง ราชอาณาจักรไทยตาม วาระและโอกาสที่ เหมาะสม - บทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญในมาตรา ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ เลือกตั้ง การมีส่วนร่วม และการตรวจสอบการใช้ อำนาจรัฐ - อำนาจหน้าที่ของ รัฐบาล - บทบาทสำคัญของ รัฐบาลในการบริหาร ราชการแผ่นดิน - ความจำเป็นในการมี รัฐบาลตามระบอบ ประชาธิปไตย	

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้ แกนกลาง	เวลา (คาบ)
8.	วัฒนธรรม ไทย ภูมิ ปัญญาไทย และ วัฒนธรรม สากล	ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตาม หน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มี ค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษา ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข ม.3/3 อนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและ เลือกรับวัฒนธรรมสากลที่เหมาะสม	- ความสำคัญของ วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทยและ วัฒนธรรมสากล - การอนุรักษ์วัฒนธรรม ไทยและภูมิปัญญาไทยที่ เหมาะสม - การเลือกรับวัฒนธรรม สากลที่เหมาะสม	3
9.	การสร้าง สังคมสันติ สุข	ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตาม หน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มี ค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษา ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข ม.3/4 วิเคราะห์ปัจจัยที่ก่อให้เกิด ปัญหาความขัดแย้งในประเทศ และ เสนอแนวคิดในการลดความขัดแย้ง ม.3/5 เสนอแนวคิดในการดำรงชีวิต อย่างมีความสุขในประเทศและ สังคมโลก	- ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความ ขัดแย้ง เช่น การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ความเชื่อ - สาเหตุปัญหาทางสังคม เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาอาชญากรรม ปัญหา การทุจริต ปัญหา อาชญากรรม ฯลฯ - แนวทางความร่วมมือใน การลดความขัดแย้งและ การสร้างความสัมพันธ์ - ปัจจัยที่ส่งเสริมการ ดำรงชีวิตให้มีความสุข เช่น การอยู่ร่วมกันอย่างมี ขันติธรรม หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	10

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้ แกนกลาง	เวลา (คาบ)
			เห็นคุณค่าในตนเอง รู้จัก มองโลกในแง่ดี สร้าง ทักษะทางอารมณ์ รู้จัก บริโภคด้วยปัญญา เลือก รับ-ปฏิเสธข่าวและวัตถุ ต่างๆ ปรับปรุงตนเอง และสิ่งต่างๆ ให้ดีขึ้นอยู่ เสมอ	

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาหน่วยที่ 9 เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข โดยมีโครงสร้างของแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน 10 ชั่วโมง ดังต่อไปนี้

หน่วยที่ 9 การสร้างสังคมสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและดำรง
รักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด ส 2.1 ม.3/4 วิเคราะห์ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในประเทศ และเสนอแนวคิดใน
การลดความขัดแย้ง

ตัวชี้วัด ส 2.1 ม.3/4 เสนอแนวคิดในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในประเทศและสังคมโลก

ตารางที่ 2.5 หน่วยที่ 9 การสร้างสังคมสันติสุข รายวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน
สาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต กำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนา
การศึกษา

แผนการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	ชั่วโมง
1. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความ ขัดแย้ง และปัญหาทางสังคม ของไทย	- ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง เช่น การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ความเชื่อ - ปัญหาทางสังคม เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหายาเสพติด ปัญหาทุจริต ปัญหา อาชญากรรม	4
2. แนวทางความร่วมมือในการ ลดความขัดแย้งและการสร้าง ความสมานฉันท์	- แนวทางความร่วมมือในการลดความ ขัดแย้งและการสร้างความสมานฉันท์	3
3. การดำรงชีวิตในประเทศไทย และสังคมโลกอย่างมีความสุข	- ปัจจัยที่ส่งเสริมการดำรงชีวิตให้มี ความสุข เช่น การอยู่ร่วมกันอย่างมีขันติ ธรรม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เห็น คุณค่าในตนเอง รู้จักมองโลกในแง่ดี สร้าง ทักษะทางอารมณ์ รู้จักบริโภคด้วยปัญญา เลือกรับ-ปฏิเสธข่าวและวัตถุต่าง ๆ ปรับปรุงตนเองและสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้นเสมอ	3

3. การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม

3.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม

Sharan & Sharan (1992 อ้างถึงใน ชนกพร ใจขวาง, 2563, น. 4) กล่าวว่า การ
สืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม หมายถึง กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนที่เป็นกลุ่ม
ให้นักเรียนทำการตัดสินใจเลือกหัวข้อเฉพาะเอง มีการแบ่งงานกันเองภายในกลุ่ม มุ่งพัฒนาทักษะใน
การสืบเสาะให้ได้มาซึ่งความรู้ นำข้อมูลที่รวบรวมทั้งหมดโดยนักเรียนจะถูกนำเสนอหน้าชั้น โดยที่

นักเรียนมีกระบวนการจัดการด้วยตัวพวกเขาเอง เพื่อให้เข้าใจถึงความซับซ้อนของการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มอย่างถ่องแท้

Slavin (1995 อ้างถึงใน ประพนธ์ สุดตา, 2561, น. 34) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม คือรูปแบบเฉพาะอย่างหนึ่งของแนวทางการศึกษา การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Co-operative learning) เป็นวิธีที่ใช้ช่วงเวลาสั้น ๆ ในการศึกษาร่วมกัน เพียงไม่เกิน 10 นาที จนถึง 1 คาบเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม ร่วมมือแบบชั่วคราว มีการอภิปรายซักถามก่อนและหลังเรียนหรือระหว่างการเรียน เพื่อให้เข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษา หรือร่วมกันทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายของกลุ่ม

Joyce and Weil (1996 อ้างถึงใน วิมลรัตน์ ลิหะสุนนท์, 2551, น. 7) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม เป็นการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้แก้ปัญหาผ่านกระบวนการประชาธิปไตย แสวงหาความรู้ ทำความเข้าใจ ถกเถียง และตกลงกันภายในกลุ่ม ภายใต้อำนาจความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมาย

นวลจิตต์ เขาวงกตพิงส์ (2540, น. 70) กล่าวถึง รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มไว้ว่าเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งสอนกระบวนการเรียนแก่ผู้เรียน ประกอบการสอนให้ผู้เรียนเกิดการอยากรู้อยากเห็น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมสืบเสาะเพื่อค้นหาคำตอบสำหรับปัญหาใดปัญหาหนึ่ง ผู้เรียนจะต้องทำงานเป็นกลุ่ม ต้องปรึกษาหรือแบ่งหน้าที่การทำงาน จะต้องถกเถียงเสนอข้อมูลอธิบายข้อสรุปสำหรับข้อคิดเห็นแต่ละข้อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบนี้ มีแนวคิดเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลกล่าวคือ เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็นที่ ผู้อื่นคิดอย่างไรและเข้าใจการทำงานของผู้อื่นได้ แก้ปัญหาร่วมกับผู้อื่น การสอนแบบนี้จึงสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย

กรมวิชาการ (2544, น. 15) ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มว่า เป็นการเรียนการสอนที่เน้นบรรยากาศการทำงานร่วมกัน เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เรียนรู้ที่จะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตยอย่างเหมาะสม

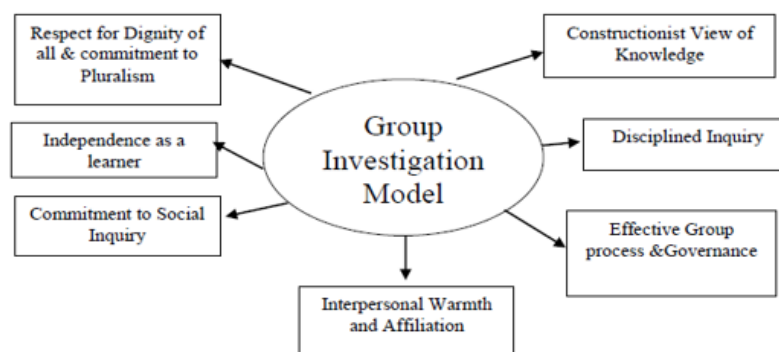
ทศนา เขมมณี (2553) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม หมายถึง รูปแบบในการฝึกฝนแนวทางของการสืบค้น สืบเสาะ แสวงหาความรู้ โดยมีรูปแบบหรือกระบวนการทางสังคมเป็นเครื่องมือที่เอื้อให้ผู้ที่ทำกรสืบเสาะเกิดความต้องการในการเสาะหาคำตอบ หรือ ความรู้ ตามที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม (Group Investigation Instructional) หมายถึง การแบ่งปันข้อมูลและการสื่อสารด้วยวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งใช้การตอบคำถาม การค้นหาข้อมูล การสนทนากลุ่ม ร่วมกันของ

ผู้เรียน นอกจากนี้ นักเรียนยังสามารถจับกลุ่มที่มีจำนวนสมาชิกได้สองถึงหกคน เพื่อทำการสืบเสาะ และแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มตามเนื้อหาที่อยู่ในบทเรียน

3.2 แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม

Joyce and Weil (1996 อ้างถึงใน วิมลรัตน์ ลิหะสุนนท์, 2551, น. 13) พัฒนาแนวคิดหลักจาก Thelen (1960) กล่าวว่า ในการสืบเสาะแสวงหาความรู้แบบกลุ่มนั้นจะต้องเกิดปัญหาที่เป็นตัวกระตุ้น หรือโน้มน้าวให้ผู้เรียนอยากที่จะแสวงหาความรู้ โดยปัญหาดังกล่าวจะต้องเป็นปัญหาที่กระตุ้นหรือท้าทาย หรือเป็นสิ่งสำคัญที่มีความเกี่ยวพัน หรือเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ผู้เรียนต้องการทราบ อย่างไรก็ตามปัญหาที่ไม่ชัดเจนหรือมีความขัดแย้งในตัวเอง จะยิ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะทราบ และแสวงหาความรู้มากกว่าปัญหาทั่วไป เนื่องจากข้อสรุปจากการศึกษาของ Thelen (1960) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีปัญหาเป็นที่ตั้งและกระตุ้นให้ผู้เรียนศึกษาปัญหาและหาวิธีแก้ปัญหา ภายใต้กระบวนการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีของกลุ่ม ตามแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2.1 การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มสร้างความอบอุ่นและความไว้วางใจระหว่างบุคคล

ที่มา Joyce and Weil (1996) พัฒนาแนวคิดหลักจาก Thelen (1960)

3.3 ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม

Sharan & Sharan (1989-1990 อ้างถึงใน อภิวรรณ แก้วภูสี, 2556, น. 26) กล่าวถึงขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มแบ่งเป็น 6 ขั้นตอนด้วยกัน คือ

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียนและกำหนดปัญหา ผู้สอนเสนอสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้ อยากรู้ศึกษาและแก้ปัญหา กำหนดปัญหาหรือหัวข้อที่ต้องการศึกษาเพิ่มเติมพร้อมแบ่งกลุ่มเลือกหัวข้อที่สนใจ
2. ขั้นวางแผนการทำงาน สมาชิกในกลุ่มอภิปราย ถกเถียง แบ่งหน้าที่ สืบค้นข้อมูลเสาะหาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา หัวข้อที่เลือก
3. ขั้นการทำงาน ผู้เรียนศึกษาข้อมูลจากหลากหลายแหล่งข้อมูล ผู้สอนคอยติดตามการทำงานกลุ่มของผู้เรียน ช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด สมาชิกกลุ่มรวบรวมข้อมูลที่ค้นคว้ามาวิเคราะห์สรุปและอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นให้เป็นหนึ่งเดียวกัน
4. ขั้นเตรียมตัวรายงาน ตัดสินใจที่จะนำเสนอสิ่งที่ได้ค้นคว้า วางแผนการนำเสนอผลงานในรูปแบบต่าง ๆ
5. ขั้นเสนอรายงาน นำเสนอข้อมูลที่ค้นคว้ามาตามหัวข้อที่เลือก และผู้เรียนทุกกลุ่มร่วมกันสรุปว่าการนำเสนอข้อมูลแต่ละกลุ่ม กล่าวถึงอะไร อย่างไร
6. ขั้นการวัดผล ผู้เรียนแลกเปลี่ยนสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวข้อที่ทำ ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันประเมินผลจากพฤติกรรมการทำงานกลุ่มและการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

Joyce and Weil (1996 อ้างถึงใน วิมลรัตน์ ลิหะสุนนท์, 2551, น. 11) เป็นผู้พัฒนารูปแบบนี้จากแนวคิดหลัก ของ Thelen (1960)

1. ขั้นเสนอสถานการณ์ที่เป็นปัญหา หมายถึง นักเรียนร่วมกันเสนอปัญหาที่ครูกำหนดสถานการณ์ให้
2. ขั้นพิจารณาปัญหา หมายถึง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันพิจารณาปัญหาที่เสนอและศึกษาใบความรู้จากครู เพื่อเชื่อมโยงไปสู่จุดประสงค์ที่กำหนด
3. ขั้นวางแผน หมายถึง ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมศึกษา ร่วมกันคิดวางแผนขั้นตอนในการศึกษาค้นคว้าตามใบกิจกรรม โดยการกำหนดหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม และมอบหมายการทำงาน
4. ขั้นลงมือปฏิบัติ หมายถึง สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มค้นคว้าหาความรู้ตามที่ได้รับมอบหมาย พร้อมทั้งร่วมกันปฏิบัติตามกิจกรรมที่เน้นการส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ด้านสังคม โดยครูผู้สอนจะคอยแนะนำ และช่วยเหลือในการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อนำผลมาอภิปรายสรุปสาระสำคัญของกลุ่ม

5. ขั้นรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล และเสนอผลงาน หมายถึง สมาชิกได้เสนอผลงานที่ตนเองได้ศึกษาร่วมกัน อภิปรายสรุปเป็นความคิดของกลุ่ม และบันทึกในแบบบันทึกกิจกรรมส่งตัวแทนนำเสนอผลการศึกษานำชั้นเรียน และนักเรียนในชั้นได้ร่วมกันวิเคราะห์ว่าบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดหรือไม่

6. ขั้นทบทวนและเชื่อมโยงปัญหาใหม่ หมายถึง เป็นการวิเคราะห์และอภิปรายบทเรียน โดยผู้เรียนและผู้สอน หลังจากนั้นนำความรู้ไปขยายต่อเชื่อมโยงความรู้ที่ใหม่ ๆ เพื่อสร้างองค์ความรู้

กรมวิชาการ (2544, น. 15-18) กำหนดขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทำความเข้าใจปัญหา ผู้สอนเสนอปัญหาแก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนช่วยกันเสนอสิ่งที่อยากรู้ ผู้เรียนปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองสนใจ และเสนอหัวข้อให้แก่ผู้เรียนในชั้นทุกคนทราบ ผู้เรียนในชั้นทุกคนช่วยกันกำหนดหัวข้อที่สนใจหลากหลาย และให้ผู้เรียนในชั้นทุกคนจัดกลุ่มเพื่อศึกษาหัวข้อที่สนใจ เพียง 1 หัวข้อ

ขั้นตอนที่ 2 วางแผนการแก้ปัญหา ผู้สอนและผู้เรียนวางแผนร่วมกันเกี่ยวกับการดำเนินงาน ภาระงานที่ต้องทำและเป้าหมายของงานในแต่ละหัวข้อตามปัญหาที่เลือก ผู้สอนอาจจะใช้คำถามนำว่า ปัญหาที่กลุ่มเลือกคืออะไร ต้องการศึกษาค้นคว้าอะไร แหล่งความรู้ที่จะศึกษาคืออะไร แบ่งงานกันอย่างไร

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการแก้ปัญหา ผู้เรียนดำเนินงานตามแผนการที่วางไว้ในขั้นตอนที่ 2 ผู้สอนให้ความช่วยเหลือกับกลุ่มตามความต้องการของกลุ่ม เมื่อแต่ละคนในกลุ่มทำเสร็จแล้ว จะนำเสนอข้อมูลกับกลุ่มของตนเพื่อให้สมาชิกได้อภิปรายและหาข้อมูล สรุปในแต่ละข้อ กลุ่มต้องการศึกษาค้นคว้าอะไร

ขั้นตอนที่ 4 รวบรวมข้อมูล และสรุปสาระสำคัญ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูลที่สมาชิกในกลุ่มได้จัดทำ ช่วยกันแก้ไขแล้ว สรุปรายงานของกลุ่ม เพื่อเสนอต่อผู้เรียนในชั้นทุกคน สมาชิกช่วยกันเตรียมการเสนอรายงานให้น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ ผู้สอนแนะนำให้เตรียมพร้อมเกี่ยวกับการเน้นสาระสำคัญของการค้นคว้า แหล่งความรู้ หรือวิธีการที่กลุ่มศึกษา เปิดโอกาสให้มีการซักถามในผู้เรียนในชั้นทุกคนมีกิจกรรมร่วมด้วย ไม่ควรนั่งฟังนาน ๆ

ขั้นตอนที่ 5 เสนอผลงาน ผู้เรียนแต่ละกลุ่มเสนอผลงานในกลุ่มของตนและให้ผู้เรียนในชั้นเรียนทุกคนทราบตามที่เตรียมไว้ในขั้นตอนที่ 4 ควรให้ผู้เรียนในชั้นทุกคนมีกิจกรรมร่วมด้วย เช่น การตอบคำถามปัญหา การทำกิจกรรมที่กลุ่มกำหนดให้ทำ

ขั้นตอนที่ 6 ประเมินผล ผู้สอนและผู้เรียนประเมินผลการเสนอผลงานและประเมินงาน รวมถึงประเมินรายบุคคลด้วย สิ่งที่เหมาะสมได้แก่ ความสามารถในการคิด วิธีการที่ใช้ใน

การศึกษา การประยุกต์ใช้ความรู้ และควรมีการแจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบเป็นระยะ ๆ การประเมินผลที่ใช้ควรช่วยให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ด้านเนื้อหาและกระบวนการหรือช่วยพัฒนาความสามารถในการวางแผนการศึกษา เรื่อง ต่าง ๆ ในอนาคตได้

ทิสนา แคมมณี (2557, น. 249-250) กล่าวถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ สืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มไว้ 6 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหาหรือสถานการณ์ที่ชวนให้ขงุนงงสงสัย ปัญหาหรือสถานการณ์ที่ใช้ในการกระตุ้นความสนใจและความต้องการในการสืบเสาะและแสวงหาความรู้ต่อไป นั้น ควรเป็นปัญหาหรือสถานการณ์ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน และจะต้องมีลักษณะที่ชวนให้ขงุนงงสงสัย เพื่อท้าทายความคิดและความใฝ่รู้ของผู้เรียน

ขั้นที่ 2 ให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นต่อปัญหาหรือสถานการณ์นั้น ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวางและพยายามกระตุ้นให้เกิดความขัดแย้งหรือความแตกต่างทางความคิดขึ้น เพื่อท้าทายให้ผู้เรียนพยายามหาทางเสาะแสวงหาข้อมูลหรือวิธีการพิสูจน์ทดสอบความคิดของตน เมื่อมีความแตกต่างทางความคิดเกิดขึ้น ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนที่มีความคิดเห็นเดียวกัน รวมกลุ่มกัน หรืออาจรวมกลุ่มโดยให้แต่ละกลุ่มมีสมาชิกที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันก็ได้

ขั้นที่ 3 ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนในการแสวงหาความรู้ เมื่อกลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกันแล้ว สมาชิกแต่ละกลุ่มช่วยกันวางแผนว่าจะแสวงหาข้อมูลอะไร กลุ่มจะพิสูจน์อะไร จะตั้งสมมติฐานอะไร กลุ่มจำเป็นต้องมีข้อมูลอะไร และจะไปแสวงหาที่ไหน หรือจะได้ข้อมูลนั้น มาได้อย่างไร จะต้องใช้เครื่องมืออะไรบ้างเมื่อได้ข้อมูลมาแล้ว จะวิเคราะห์อย่างไร และจะสรุปผลอย่างไร ใครจะช่วยทำอะไร จะใช้เวลาเท่าใด ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะการสืบเสาะ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และทักษะกระบวนการกลุ่ม ผู้สอนทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการ ทำงานให้แก่ผู้เรียน รวมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผนแหล่งความรู้และการทำงานร่วมกัน

ขั้นที่ 4 ให้ผู้เรียนดำเนินการแสวงหาความรู้ ผู้เรียนดำเนินการเสาะแสวงหาความรู้ ตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ ผู้สอนช่วยอำนวยความสะดวกให้คำแนะนำและติดตามการทำงานของ ผู้เรียน

ขั้นที่ 5 ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล นำเสนอและอภิปรายผล เมื่อกลุ่ม รวบรวมข้อมูลได้มาแล้ว กลุ่มทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล ต่อจากนั้นจึงให้แต่ละกลุ่มนำเสนอ ผลอภิปรายผลร่วมกันทั้งชั้น และประเมินผลทั้งทางด้านผลงานและกระบวนการเรียนรู้ที่ได้รับ

ขั้นที่ 6 ให้ผู้เรียนกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการสืบเสาะหาคำตอบต่อไป การ สืบเสาะและเสาะแสวงหาความรู้ของกลุ่มตามขั้นตอนข้างต้น ช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ และคำตอบในเรื่องที่ศึกษา และอาจพบประเด็นที่เป็นปัญหาชวนให้ขงุนงงสงสัยหรืออยากรู้ต่อไป

ผู้เรียนสามารถเริ่มต้นวงจรการเรียนรู้ใหม่ ตั้งแต่ขั้นที่ 1 เป็นต้นไป การเรียนการสอนตามรูปแบบนี้ จึงอาจมีต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ ตามความสนใจของผู้เรียน

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มข้างต้น นำมาสู่ขั้นตอนการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.6 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม

Sharan & Sharan (1989-1990)	Joyce and Weil (1996, pp. 80-88)	กรมวิชาการ (2544, น. 15-18)	ทิศนา แคมมณี (2557, น. 249-250)	ผู้วิจัย
1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียนและกำหนดปัญหา	1. ชี้นำเสนอสถานการณ์ที่เป็นปัญหา	ขั้นตอนที่ 1 ทำความเข้าใจปัญหา	ขั้นที่ 1 ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหาหรือสถานการณ์ที่ชวนให้ขบขันสงสัย ปัญหา	ขั้นที่ 1 พบเจอสถานการณ์ ผู้เรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เจอ จากบทเรียนเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข อันชวนเกิดสถานการณ์ที่น่าสงสัยที่แสดงถึงปัญหา
2. ชี้นำวางแผนการทำงาน	2. ชี้นำพิจารณาปัญหา	ขั้นตอนที่ 2 วางแผนการแก้ปัญหา	ขั้นที่ 2 ให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นต่อปัญหาหรือสถานการณ์	ขั้นที่ 2 แสดงความคิดเห็น กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงถึงปฏิกิริยาต่อสถานการณ์อย่างกว้างขวางและพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนสังเกตปฏิกิริยาต่อสถานการณ์ของคนรอบข้างเพื่อท้าทายให้ผู้เรียนพยายามหาทางเสาะแสวงหาข้อมูลและให้ผู้เรียนรวมกลุ่มกัน

ตารางที่ 2.6 (ต่อ)

Sharan & Sharan (1989-1990)	Joyce and Weil (1996, pp. 80-88)	กรมวิชาการ (2544, น. 15-18)	ทิศนา แคมมณี (2557, น. 249-250)	ผู้วิจัย
3. ขั้นการทำงาน	3. ขั้นวางแผน	ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการ แก้ปัญหา	ขั้นที่ 3 ให้ ผู้เรียนแต่ละ กลุ่มร่วมกัน วางแผนในการ แสวงหาความรู้	ขั้นที่ 3 วางแผน ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วม กำหนดวางแผนการศึกษา เกี่ยวกับสถานการณ์ที่ ก่อให้เกิดประเด็นปัญหา (แบ่งหน้าที่ในกลุ่มแล้ว วางแผนเกี่ยวกับ ปัญหาคือ อะไร ตั้งสมมติฐาน ศึกษาหา ข้อมูลอะไรบ้าง และอย่างไร บ้าง)
4. ขั้นเตรียม ตัวรายงาน	4. ขั้นลงมือ ปฏิบัติ หมายถึง สมาชิกแต่ละคน ในกลุ่มค้นคว้า หาความรู้	ขั้นตอนที่ 4 รวบรวมข้อมูล และสรุป สาระสำคัญ	ขั้นที่ 4 ให้ ผู้เรียน ดำเนินการ แสวงหาความรู้	ขั้นที่ 4 แสวงหาความรู้ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มศึกษา ค้นคว้าตามแผนงานที่ กำหนดไว้ เพื่อแสวงหา คำตอบในการแก้ปัญหา
5. ขั้นเสนอ รายงาน	5. ขั้นรวบรวม วิเคราะห์ ข้อมูล และ เสนอผลงาน	ขั้นตอนที่ 5 เสนอผลงาน	ขั้นที่ 5 ให้ ผู้เรียนวิเคราะห์ ข้อมูล สรุปผล ข้อมูล นำเสนอ และอภิปราย ผล	ขั้นที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล นำเสนอและ อภิปรายผล ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกัน รวบรวมข้อมูลมาแล้ว ทำ การวิเคราะห์ข้อมูลและ สรุปผลการแก้ปัญหา ครูผู้สอนช่วยให้คำแนะนำ สำรวจความคืบหน้าใน การศึกษา สืบเสาะ แสวงหา ความรู้

ตารางที่ 2.6 (ต่อ)

Sharan & Sharan (1989-1990)	Joyce and Weil (1996, pp. 80-88)	กรมวิชาการ (2544, น. 15-18)	ทิศนา แคมมณี (2557, น. 249-250)	ผู้วิจัย
6. ชั้นการวัดผล	6. ชั้นทบทวนและเชื่อมโยงปัญหาใหม่	ชั้นตอนที่ 6 ประเมินผล	ชั้นที่ 6 ให้ผู้เรียนกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการสืบเสาะหาคำตอบต่อไป	

จากการศึกษาขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนของ Joyce and Weil (1996) และสรุปเป็น 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 พบเจอสถานการณ์ ผู้เรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เจอ จากบทเรียนเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข อันชวนเกิดสถานการณ์ที่น่าสงสัยที่แสดงถึงปัญหา

ขั้นที่ 2 แสดงความคิดเห็น กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงถึงปฏิกิริยาต่อสถานการณ์อย่างกว้างขวางและพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนสังเกตปฏิกิริยาต่อสถานการณ์ของคนรอบข้าง เพื่อท้าทายให้ผู้เรียนพยายามหาทางเสาะแสวงหาข้อมูลและให้ผู้เรียนรวมกลุ่มกัน

ขั้นที่ 3 วางแผน ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันกำหนดวางแผนการศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประเด็นปัญหา (แบ่งหน้าที่ในกลุ่มแล้ววางแผนเกี่ยวกับ ปัญหาคืออะไร ตั้งสมมติฐาน ศึกษาหาข้อมูลอะไรบ้าง และอย่างไรบ้าง)

ขั้นที่ 4 แสวงหาความรู้ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้าตามแผนงานที่กำหนดไว้ เพื่อแสวงหาคำตอบในการแก้ปัญหา

ขั้นที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล นำเสนอและอภิปรายผล ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันรวบรวมข้อมูลมาแล้ว ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการแก้ปัญหา ครูผู้สอนช่วยให้คำแนะนำสำรวจความคืบหน้าในการศึกษา สืบเสาะ แสวงหาความรู้

3.4 ผลการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม

Chang & Mao (1999, p. 374) พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม นำเสนองานได้ดีกว่านักเรียนที่ทำงานคนเดียวอย่างเห็นได้ชัด

Shachar & Fischer (2004, p.85) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่แตกต่างกัน การใช้วิธีการสืบเสาะแบบกลุ่มต่อผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จในระดับต่ำและระดับกลางนั้นมีความสำคัญ แต่ส่งผลต่อผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จระดับสูงเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

Arends (2008 อ้างอิงใน Supiandi, Markus & Ege, 2017, p.62) กล่าวว่า ผลการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันและเกิดความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของพวกเขาเอง นอกจากนี้ ไม่เพียงแต่การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มจะสามารถปรับปรุงกระบวนการเรียนของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเท่านั้น หากแต่ยังช่วยลดความวิตกกังวลของนักเรียนด้วย

ยุพาวรรณ ท้าวเมือง (2555, น. 1) กล่าวว่า ในการศึกษาการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาเคมีระดับมัธยมศึกษา พบว่า การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนแนวคิด ความคิดเห็น ทรัพยากร และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมไปถึง การวางแผน การตีความ และการมีปฏิริยาโต้ตอบกับผู้อื่นอย่างตั้งใจของผู้เรียน

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มเกิดประโยชน์และผลดีที่สรุปได้ ดังนี้ 1. มีความกล้าแสดงออก 2. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี 3. มีความรับผิดชอบ 4. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถพัฒนาการเรียนให้มีประสิทธิภาพ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และประสบความสำเร็จ

4. ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

4.1 ความหมายของความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

Gagne (1970 อ้างอิงใน มณีรัตน์ พูลทรัพย์, 2553, น. 15) กล่าวว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเป็นการเรียนรู้ที่อาศัยหลักการผสมผสานกัน 2 ประเภทขึ้นไป จนเป็นความสามารถชนิดใหม่ขึ้นมาที่เรียกว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา โดยการเรียนรู้ประเภทหลักการนี้ต้องอาศัยหลักการเรียนรู้เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ประเภทนี้ Gagne ได้อธิบายว่า เป็นการเรียนรู้อีกประเภทหนึ่งที่ต้องอาศัยความสามารถในการมองเห็นลักษณะร่วมกันของสิ่งเร้าทั้งหมด

Bouner and other (1971 อ้างอิงใน สุดารัตน์ ไชยเลิศ, 2553, น.9) ได้ให้ความหมายว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเป็นความสามารถในการใช้ประสบการณ์เดิมจากสิ่ง

ได้เรียนรู้มาทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นการแสดงออกถึงความรู้ ความสามารถในการคิดต่อสถานการณ์ปัญหานั้น ๆ แล้วนำมาซึ่งการแก้ปัญหาให้ประสบความสำเร็จในจุดมุ่งหมาย

Lefrancois (1988 อ้างถึงใน อังคณา ลังแกวศ์, 2552, น. 30) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การแก้ปัญหาเป็นกระบวนการคิดแบบจัดลำดับขั้นสูง เป็นการนำเอาหลักเกณฑ์ที่ตัวเองทราบมาก่อนมาบูรณาการเพื่อสร้างกฎเกณฑ์ขึ้นมาใหม่โดยที่จะต้องเรียนรู้กฎเกณฑ์เดิมก่อน อย่างไรก็ตามก็สามารถกล่าวได้ว่า ไม่มีกฎเกณฑ์ใด ๆ ที่ผ่านมาแล้ว มีความเหมาะสมสำหรับการแก้ปัญหาให้มาอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ทั้งหมด

Gleiman (1992 อ้างถึงใน วัฒนา ทัดวงศ์, 2562, น. 36) กล่าวถึง ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาว่า ในการแก้ปัญหาผู้ที่แก้ปัญหานั้นจะต้องมีกระบวนการคิดที่เกิดขึ้นอย่างเป็นลำดับขั้นตอน จัดระบบองค์ประกอบต่าง ๆ ขึ้นมาใหม่ อาศัยวิธีการเฉพาะเรื่องเพื่อแก้ปัญหาได้มีทิศทางมุ่งตรงไปสู่เป้าหมาย และสามารถแก้ปัญหาได้ในที่สุด

กัลยา ตากุล (2550, น. 20) กล่าวว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาคือ ความสามารถในการใช้ประสบการณ์ในการเชื่อมโยงกับปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อแสวงหาหนทางในการแก้ปัญหาหรือแก้อุปสรรคที่เป็นความยากของปัญหานั้นให้บรรลุจุดประสงค์หลัก

สุคนธ์ สิ้นพานนท์ และคณะ (2555, น. 138) ได้กล่าวว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเป็นการนำประสบการณ์เดิมที่ได้จากการเรียนรู้มาเป็นพื้นฐานการแก้ปัญหาในปัญหาใหม่ที่ได้พบ โดยเป็นกระบวนการแก้ปัญหาที่กำหนดไว้ ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาแต่ละบุคคลแตกต่างกันไปตามวุฒิภาวะ ประสบการณ์ แรงจูงใจ ความพร้อม อารมณ์ และสิ่งแวดล้อม

อิทธิพันธ์ ศุภรัตน์วงศ์ (2558, น. 55) ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เผชิญอุปสรรคต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม อาศัยความรู้ ความคิด ประสบการณ์เดิม ในการทำความเข้าใจและแก้ปัญหาเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ในสังคม เข้าใจแสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา หมายถึง การแสดงออกถึงวิธีการคิดวิเคราะห์ต่อสถานการณ์อันเป็นปัญหา ที่อาศัยการเรียนรู้จากประสบการณ์เดิมเพื่อสืบเสาะหาสาเหตุและวิธีการแก้ไขและป้องกันได้อย่างเหมาะสม ให้สามารถแก้ปัญหาตามจุดมุ่งหมายและประสบความสำเร็จ

4.2 ตัวบ่งชี้ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

Bloom (1956 อ้างถึงใน สุคนธ์ สิ้นพานนท์ และคณะ, 2555, น. 141) ได้เสนอขั้นตอนการแก้ปัญหาเพื่อนำไปสู่ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ดังนี้

ขั้นที่ 1 เมื่อพบปัญหา จะต้องคิดหาคำตอบเกี่ยวกับปัญหา หรือที่เคยพบเจอ

ขั้นที่ 2 ทบทวนปัญหา เชื่อมโยงเพื่อสร้างปัญหาใหม่

ขั้นที่ 3 จำแนก แยกแยะปัญหา

ขั้นที่ 4 ค้นคว้าทฤษฎี หลักการ วิธีการที่เหมาะสมต่อปัญหา

ขั้นที่ 5 เสนอแนวทางการสรุปวิธีการแก้ปัญหา

ขั้นที่ 6 อธิบายผลที่ได้จากการแก้ปัญหา

Polya (1957 อ้างถึงใน สุนทร สนิธพานนท์ และคณะ, 2555, น. 141) ได้เสนอขั้นตอนของการคิดแก้ปัญหาเพื่อจะนำไปสู่ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ดังนี้

ขั้นที่ 1 ทำความเข้าใจในปัญหา พยายามเข้าใจถึงปัญหา ว่าปัญหาคืออะไร มีข้อมูลอย่างไรบ้าง ข้อมูลเพียงพอหรือไม่

ขั้นที่ 2 การแยกแยะปัญหา เพื่อสะดวกในการลำดับขั้นตอนในการแก้ปัญหา และวางแผนว่าจะใช้วิธีการใดในการแก้ปัญหา

ขั้นที่ 3 การลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ รวมถึงวิธีการแก้ปัญหาด้วย

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบวิธีการและคำตอบ เพื่อให้แน่ใจว่าแก้ปัญหาได้ถูกต้อง

Guilford and Hoepfner (1971 อ้างถึงใน ฟาติมาะ แยนา, 2561, น. 41) ได้ อธิบายกระบวนการแก้ปัญหาเพื่อจะนำไปสู่ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาไว้ 5 ขั้นตอน

1. ขั้นเตรียมการ (Preparation) คิดค้นหาปัญหาของเหตุการณ์นั้น ๆ ที่พบเจอ
2. ขั้นวิเคราะห์ (Analysis) ตรวจสอบ พิจารณาถึงสาเหตุของปัญหา ว่าสาเหตุใดที่สำคัญ หรือไม่ใช่สาเหตุที่สำคัญของปัญหา
3. ขั้นเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา (Production) เสนอสาเหตุของปัญหาเพื่อผลลัพธ์ในการแก้ปัญหา
4. ขั้นตรวจสอบ (Verification) หมายถึง ตรวจสอบแนวทางการแก้ปัญหา ถ้าเห็นว่าผลลัพธ์ไม่ถูกต้อง ต้องเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาใหม่จนกว่าผลลัพธ์จะถูกต้อง
5. ขั้นการนำไปประยุกต์ใหม่ (Reapplication) นำวิธีการที่ผลลัพธ์ถูกต้องใช้ในการเผชิญปัญหาที่พบในลักษณะเดียวกัน

Weir (1974 อ้างถึงใน วิชดา วงศ์เจริญ, 2561, น. 74) ได้เสนอขั้นตอนในการแก้ปัญหาเพื่อจะนำไปสู่ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นที่ 1 ขั้นระบุปัญหาหรือตั้งปัญหา หมายถึง ความสามารถในการบอกถึงปัญหา
- ขั้นที่ 2 นิยามสาเหตุของปัญหาโดยแยกแยะจากลักษณะที่สำคัญ หมายถึง ความสามารถในการค้นหาและอธิบายสาเหตุที่แท้จริง หรือสาเหตุที่เป็นไปได้ของปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนด
- ขั้นที่ 3 ค้นหาแนวทางแก้ปัญหา และตั้งสมมติฐานหรือวิธีการแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถหาวิธีการแก้ปัญหาให้ตรงกับสาเหตุของปัญหา

ขั้นที่ 4 พิสูจน์คำตอบหรือผลลัพธ์ที่ได้จากการแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการอธิบายผลที่เกิดขึ้นหลังจากการใช้วิธีการแก้ปัญหาว่าผลที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร

Alhusaini (2016) กล่าวว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสามารถเสริมสร้างทักษะทั้งทางการศึกษาและทักษะชีวิตให้กับผู้เรียน ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาในบริบทการเรียนรู้ หรือการจัดการเรียนการสอน อย่างแปลกใหม่และสร้างสรรค์โดยรูปแบบ REAPS มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การระบุแนวคิดหรือหัวข้อของปัญหา

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดวิธีการรวบรวมข้อมูลความรู้เดิมของนักเรียน ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดที่จะถูกพัฒนาในระหว่างกระบวนการเรียนรู้ ด้วยการทำแบบทดสอบก่อนการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 ระบุปัญหาที่สอดคล้องกับชีวิตจริงของนักเรียน ที่นักเรียนต้องการจะแก้ไข ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ คือ ปัญหาที่เกี่ยวกับความขัดแย้ง เพื่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษากรณีศึกษาที่เกี่ยวกับประเด็นปัญหาดังกล่าวในรูปแบบการสืบเสาะแบบกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 5 ระบุขอบเขตของเนื้อหาหรือข้อมูลทั่วไปที่เป็นประเด็นการศึกษาเพื่อการแก้ปัญหา ระบุกิจกรรมที่จะดำเนินการเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน รวมไปถึงพัฒนาวิธีแก้ปัญหาอันเกี่ยวข้องกับกรณี que ผู้เรียนได้เลือก

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้เสนอขั้นตอนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพเพื่อเป็นขั้นตอนในการวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ 4 ขั้นตอน ดังตารางวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 2.7 ขั้นตอนความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

Bloom (1956)	Polya (1957)	Guilford and Hoepfner (1971, p. 130)	Weir (1974, pp. 16-18)	Alhusaini (2016)	ผู้วิจัย
ขั้นที่ 1 เมื่อ พบปัญหา จะต้องคิดหา คำตอบ เกี่ยวกับ ปัญหา หรือที่ เคยพบเจอ	ขั้นที่ 1 ทำ ความเข้าใจ ในปัญหา	1. ขั้น เตรียมการ (Preparation)	ขั้นที่ 1 ขั้น ระบุปัญหา หรือตั้ง ปัญหา	ขั้นตอนที่ 1 สิ่งสำคัญ ประการแรก คือการระบุ แนวคิดหรือ หัวข้อของ ปัญหา	1. การระบุถึง ปัญหา หมายถึง เป็นการบอกถึง ปัญหาที่เกิดขึ้น หรือตั้งปัญหา/ ค้นหาปัญหาว่า ปัญหาที่แท้จริงของ สถานการณ์นั้น ๆ
ขั้นที่ 2 ทบทวน ปัญหา เชื่อมโยงเพื่อ สร้างปัญหา ใหม่	ขั้นที่ 2 การ แยกแยะ ปัญหา	2. ขั้น วิเคราะห์ (Analysis)	ขั้นที่ 2 นิยามสาเหตุ ของปัญหา	ขั้นตอนที่ 2 กำหนดวิธีการ รวบรวมข้อมูล	2. การวิเคราะห์ สาเหตุของปัญหา หมายถึง เป็นการ ค้นหา วิเคราะห์ และอธิบายสาเหตุ ของปัญหา
ขั้นที่ 3 จำแนก แยกแยะ ปัญหา	ขั้นที่ 3 การ ลงมือปฏิบัติ ตามแผนที่ วางไว้ รวมถึง วิธีการ แก้ปัญหา ด้วย	3. ขั้นเสนอ แนวทางใน การแก้ปัญหา (Production)	ขั้นที่ 3 ค้นหา แนวทาง แก้ปัญหา และ ตั้งสมมติฐาน หรือวิธีการ แก้ปัญหา	ขั้นตอนที่ 3 ระบุปัญหาที่	3. การเสนอวิธีการ แก้ปัญหา หมายถึง เป็นการหาวิธีการ แก้ปัญหา คิดค้น เสนอวิธีการ แก้ปัญหา

ตารางที่ 2.7 (ต่อ)

Bloom (1956)	Polya (1957)	Guilford and Hoepfner (1971, p. 130)	Weir (1974, pp. 16-18)	Alhusaini (2016)	ผู้วิจัย
ขั้นที่ 4	ขั้นที่ 4 การค้นคว้าทฤษฎี หลักการ วิธีการที่ เหมาะต่อ ปัญหา	4. ขั้นตรวจสอบ (Verification) ง	ขั้นที่ 4 พิสูจน์ คำตอบหรือ ผลลัพธ์ที่ได้ จากการ แก้ปัญหา	ขั้นตอนที่ 4 ศึกษา กรณีศึกษาที่ เกี่ยวกับ ประเด็นปัญหา ดังกล่าวในรูป แบบการ สืบเสาะแบบ กลุ่ม	4. การประยุกต์ใช้ การแก้ปัญหา หมายถึง เป็นการนำ วิธีการแก้ปัญหาไป ประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน เมื่อ พบกับเหตุการณ์ คล้ายคลึงกัน
ขั้นที่ 5	เสนอ แนวทางสรุป วิธีการ แก้ปัญหา	5. ขั้นการ นำไปประยุกต์ ใหม่ (Reapplication)		ขั้นตอนที่ 5 ระบุขอบเขต ของเนื้อหา หรือข้อมูล ทัวไปที่เป็น ประเด็น	
ขั้นที่ 6	อธิบายผลที่ ได้จากการ แก้ปัญหา				

จากการศึกษาขั้นตอนความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนที่สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการคิดแก้ปัญหา โดยอิงแนวคิดของ Weir (1974) ซึ่งมี 4 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การระบุถึงปัญหา หมายถึง เป็นการบอกถึงปัญหาที่เกิดขึ้น หรือตั้งปัญหา/ค้นหาปัญหาว่าปัญหาที่แท้จริงของสถานการณ์นั้น ๆ

2. การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา หมายถึง เป็นการค้นหา วิเคราะห์และอธิบายสาเหตุของปัญหา
3. การเสนอวิธีการแก้ปัญหา หมายถึง เป็นการหาวิธีการแก้ปัญหา คิดค้นเสนอวิธีการแก้ปัญหา
4. การประยุกต์ใช้การแก้ปัญหา หมายถึง เป็นการนำวิธีการแก้ปัญหาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เมื่อพบกับเหตุการณ์คล้ายคลึงกัน

4.3 วิธีการวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

วิธีการวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสามารถวัดด้วยวิธีที่หลากหลาย ดังนี้
 ส.วาสนา ประवालพุกข์ (2538, น. 48) กล่าวว่า ในการแก้ปัญหานั้นจะต้องมีวิธีการวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นการจัดการเรียนการสอน จะต้องมีการออกแบบคำถามที่สามารถวัดความสามารถในการแก้ไขปัญหาของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้จะต้องมีการวัดการแก้ไขปัญหามาจากสภาพความเป็นจริง โดยแบบทดสอบในการวัดความสามารถในการแก้ไขปัญหานั้น จะต้องเป็นแบบทดสอบที่สะท้อนถึงการประยุกต์ใช้ความรู้อย่างสมบูรณ์ และมีความท้าทายต่อผู้เรียนในการหาคำตอบ ซึ่งจะต้องสื่อถึง ประเด็นดังกล่าวดังต่อไปนี้ได้แก่

- ข้อ 1 การชี้ให้เห็นถึงการเข้าใจในปัญหา
 - ข้อ 2 วิธีการหรือแนวทางและกลยุทธ์ที่ใช้ในการแก้ปัญหายังเป็นลำดับขั้นตอน
 - ข้อ 3 การแสดงออกหรือการติดต่อสื่อสารเพื่อแสดงถึงการแก้ปัญหามีเหตุผลและมีน้ำหนัก
 - ข้อ 4 ความสามารถในการแก้ไขปัญหานั้นได้สำเร็จ
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, น. 97-112) ได้ระบุถึงวิธีการและเครื่องมือวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา รายละเอียดดังนี้

1. การสังเกตพฤติกรรม เป็นการเก็บข้อมูลจากการสังเกตการณ์ปฏิบัติการของผู้เรียนโดยไม่ขัดจังหวะการทำงานหรือการคิดของผู้เรียน การสังเกตพฤติกรรมเป็นสิ่งที่ทำได้ตลอดเวลา แต่ควรมีกระบวนการและมีจุดประสงค์ที่ชัดเจนว่าต้องการประเมินอะไรโดยใช้เครื่องมือ เช่น แบบประเมินค่า แบบตรวจสอบรายการ สมุดจดบันทึกเพื่อประเมินผู้เรียนตามตัวชี้วัด และควรสังเกตหลายครั้งเพื่อความไม่ลำเอียง
2. การสอบปากเปล่า เป็นการให้ผู้เรียนได้แสดงออกด้วยการพูดตอบประเด็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ตามมาตรฐาน แล้วผู้สอนเก็บข้อมูลโดยการจดบันทึก
3. การพูดคุย เป็นการสื่อสาร 2 ทางระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน สามารถดำเนินการเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้ โดยทั่วไปมักใช้เพื่อติดตามตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพียงใด เป็น

ข้อมูลเพื่อการพัฒนา วิธีการนี้อาจใช้เวลามากแต่จะมีประโยชน์ต่อการค้นหา วินิจฉัยข้อปัญหา ตลอดจนเรื่องอื่น ๆ ที่อาจเป็นปัญหา

4. การใช้คำถาม เป็นเรื่องปกติมากในการจัดการเรียนรู้ แต่มีข้อมูลวิจัยบ่งชี้ว่าคำถามที่ครูใช้ส่วนใหญ่เป็นด้านความจำ

5. การเขียนสะท้อนการเรียนรู้ (Journals) เป็นรูปแบบการบันทึกการเขียนอีก รูปแบบหนึ่งที่ผู้เรียนเขียนตอบกระทู้หรือคำถามของครูผู้สอน ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับความรู้ ทักษะที่เกิดขึ้นในตัวชีวิต การเขียนสะท้อนการเรียนรู้这不仅ทำให้ครูผู้สอนทราบความก้าวหน้าในผลการเรียนรู้แล้วยังใช้เป็นเครื่องมือประเมินพัฒนาการด้านทักษะการเขียนอีกด้วย

6. การประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) เป็นวิธีการประเมินงานหรือกิจกรรมที่ผู้สอนให้ผู้เรียนปฏิบัติงาน เพื่อให้ทราบถึงผลการพัฒนาของผู้เรียน

7. การประเมินด้วยแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment) แฟ้มสะสมผลงานเป็นการรวบรวมชิ้นงานของผู้เรียนเพื่อสะท้อนความก้าวหน้าและความสำเร็จของผู้เรียน

8. การใช้แบบทดสอบ เป็นการประเมินตัวชี้วัดด้านการรับรู้ข้อเท็จจริง ครูผู้สอนควรเลือกใช้แบบทดสอบให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินนั้น ๆ ซึ่งแบบทดสอบมี 2 ประเภท คือ แบบทดสอบแบบปรนัยและแบบอัตนัย

9. การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นการประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ได้ผลประเมินที่สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน

10. การประเมินตนเองของผู้เรียน (Student Self-Assessment) การประเมินตนเองนับเป็นทั้งเครื่องมือเพื่อประเมินและเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เพราะทำให้ผู้เรียนได้คิดใคร่ครวญว่าได้เรียนรู้อะไร เรียนรู้อย่างไร และผลงานที่ทำนั้นดีแล้วหรือยัง

11. การประเมินโดยเพื่อน (Peer Assessment) เป็นเทคนิคการประเมินอีกรูปแบบหนึ่งที่นำมาใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เข้าถึงคุณลักษณะของงานที่มีคุณภาพ เพราะก่อนที่ผู้เรียนจะประเมินว่าชิ้นงานนั้นเป็นอย่างไร ผู้เรียนต้องมีความชัดเจนก่อนว่าเขากำลังตรวจสอบอะไรในงานของเพื่อน

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า วิธีการวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ผู้สอนต้องออกแบบการจัดการเรียนสอนให้ผู้เรียนได้คิด ได้ตอบคำถาม ได้แก้ปัญหาจากสภาพจริง เพื่อการทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และจะเห็นได้ว่าเครื่องมือที่ใช้ในการวัดมีหลากหลายชนิด ซึ่งครูผู้สอนควรเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้แบบวัดความสามารถในลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัย โดยยึดตามตัวบ่งชี้พฤติกรรมความคิดแก้ปัญหาซึ่งประกอบด้วย 1. ระบุปัญหา 2. ระบุสาเหตุ 3. เสนอแนวทางและวิธีการแก้ปัญหา 4. การประยุกต์ใช้การแก้ปัญหา

4.4 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

การวิจัยที่น่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพ คือวิจัยที่มาจากข้อมูลที่มีคุณภาพ โดยการสร้างเครื่องมือเสร็จแล้วจะต้องนำเครื่องมือไปทดลองใช้ นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าคุณภาพของเครื่องมือ นั้น ๆ เป็นขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยไว้ดังนี้

วรรณิ แกมเกตุ (2555, น. 219-235) กล่าวถึง การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ว่า เครื่องมือวิจัยที่มีคุณภาพ หมายถึง เครื่องมือที่ให้ผลการวัดมีความเที่ยง มีความตรง มีความเชื่อมั่น มีความยากง่ายเหมาะสมกับอำนาจจำแนก มีประสิทธิภาพ ไร้อคติ ครบถ้วน ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพ นักวิจัยต้องประเมินคุณภาพ โดยการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย การประเมินประเมินคุณภาพการวัดว่ามีคุณสมบัติเหมาะสมตามที่ต้องการในการวิจัย หรือไม่ซึ่งการตรวจสอบคุณภาพของข้อคำถาม และการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือทั้งฉบับ

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2556) กล่าวถึง การตรวจสอบคุณสมบัติของเครื่องมือความเที่ยง ความตรง ความเชื่อมั่น ความยากง่าย อำนาจจำแนก และความปรนัย

พรรณ ลีกิจวัฒน์ (2557, น. 192) กล่าวถึง เป็นการตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือในด้านความเที่ยงหรือความเชื่อมั่น ความตรง ความยากง่าย และอำนาจจำแนก ก่อนนำเครื่องมือไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

จะเห็นได้ว่า การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเป็นการตรวจสอบความตรง ความยากง่าย อำนาจจำแนก และความเที่ยงหรือความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา โดยได้ดำเนินการ ดังนี้

ความตรง (Validity) เป็นการตรวจสอบความแม่นยำของเครื่องมือวิจัยที่จะวัดในสิ่งที่ต้องการวัดความถูกต้องแม่นยำ โดยเครื่องมือที่วัดจะต้องสอดคล้อง โดยใช้ IOC ดังที่ (สุวิมล ติรกานันท์, 2551, น. 127; วรรณิ แกมเกตุ, 2555, น. 219; ณีฐฎภรณ์ หลาวทอง, 2559; น. 94) กล่าวไว้ว่า ความแม่นยำของเครื่องมือที่ต้องการวัด หรือสิ่งที่เครื่องมือควรวัด คะแนนที่ได้จากแบบสอบถามที่มีความตรง ที่สามารถบอกถึงความถูกต้องและแม่นยำ ต้องมีรายละเอียดสิ่งที่ต้องการวัดเป็นเกณฑ์เปรียบเทียบเครื่องมือวิจัยนั้นวัดได้ตรงตามสิ่งที่ต้องการวัดหรือไม่ และสิ่งที่ต้องการวัดสอดคล้องกับแนวคิดที่สนใจศึกษาหลักฐานที่สะท้อนความตรง ประกอบด้วย หลักฐานในเชิงเนื้อหา หลักฐานในเชิงความสัมพันธ์กับเกณฑ์ภายนอก และหลักฐานในเชิงความสัมพันธ์กับเกณฑ์ภายนอก และหลักฐานในเชิงโครงสร้างของการวัด ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

ความยาก (Difficulty) เป็นผลการหาค่าสัดส่วนของผู้ที่ทำข้อสอบข้อนั้นถูกกับผู้ที่เข้าสอบทั้งหมด ถ้าข้อนั้นมีคนทำถูกเป็นจำนวนมากแสดงว่าข้อสอบข้อนั้นง่าย ถ้าข้อสอบข้อนั้นมีคนทำถูกน้อยแสดงว่าข้อสอบข้อนั้นยาก โดยค่าความยากแสดงถึงคุณภาพของแบบทดสอบ ดังที่ (พิชิต ฤทธิจรูญ, 2556, น. 138; ธีรภรณ์ หลาวทอง, 2559, น. 82) กล่าวไว้ว่า ข้อสอบที่บอกว่าข้อสอบมีคนตอบถูกมากหรือน้อย ถ้าจำนวนคนตอบถูกมากข้อสอบนั้นง่าย ถ้าจำนวนคนตอบถูกน้อยข้อสอบนั้นยาก ถ้าจำนวนคนตอบถูกบ้างผิดบ้างหรือตอบถูกปานกลางข้อสอบนั้นมีความยากปานกลาง ข้อสอบที่ดีต้องเป็นข้อสอบที่มีความยากพอสมควร ค่าความยากหาได้โดยการนำจำนวนคนที่ตอบถูกหารด้วยจำนวนคนที่ตอบทั้งหมด หรือความยากของข้อสอบหากผู้รับการทดสอบที่มีความสามารถทางสมองสูงในเรื่องนั้นจะมีโอกาสทำข้อสอบที่มีความยากมากได้ ขณะที่ผู้รับการทดสอบที่มีความสามารถทางสมองต่ำในเรื่องนั้นจะมีโอกาสทำข้อสอบที่มีความยากน้อยได้

อำนาจจำแนก (Discrimination) คือ ประสิทธิภาพของคำถามที่สามารถแบ่งผู้เรียน เก่ง อ่อน ออกจากกันได้ชัดเจน ข้อสอบที่ดีจะต้องแยกคนเก่งกับคนไม่เก่งออกจากกันได้ คำถามของข้อสอบที่จำแนกได้ดีคือคนที่เก่งตอบถูกส่วนคนที่อ่อนตอบไม่ถูก ดังที่ (พิชิต ฤทธิจรูญ 2556, น. 138; ประสาท เนืองเฉลิม, 2556, น. 191; ธีรภรณ์ หลาวทอง, 2559, น. 86) กล่าวไว้ว่า การจำแนกความรู้ความสามารถของบุคคลออกจากกันได้อย่างชัดเจน ต้องสามารถจำแนกผู้เรียนได้ตามความแตกต่าง เก่ง ปานกลาง อ่อน รอบรู้-ไม่รอบรู้ หรือเรียกว่าระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำออกจากกันได้ ยึดหลักการว่าคนเก่งจะตอบข้อสอบถูก คนไม่เก่งจะตอบข้อสอบผิด ข้อสอบที่ดีจะแยกคนเก่งกับไม่เก่งออกจากกันได้ อำนาจจำแนกมีความสัมพันธ์กับความเที่ยงตรงเชิงสภาพในทางบวก กล่าวคือ ถ้าเครื่องมือใดมีอำนาจจำแนกสูง เครื่องมือนั้นก็มีความเที่ยงตรงเชิงสภาพสูงด้วย

ความเที่ยง (Reliability) เครื่องมือวิจัยที่มีความคงเส้นคงวาในการวัด วัดซ้ำหลาย ๆ ครั้ง ให้ผลการวัดที่คงที่ไม่ว่าจะใช้วัดกี่ครั้งก็ตามกับกลุ่มเดิม (สุวิมล ติรกานันท์, 2551, น.152; วรณี แกมเกตุ, 2555, น. 220; พิชิต ฤทธิจรูญ, 2556, น. 137; กัญญา ลินทรัตนศิริกุล และ โทศล มีคุณ, 2564, น. 13-36) ความคงที่ของผลที่ได้จากการวัดเมื่อทำการวัดซ้ำหลาย ๆ ครั้ง ด้วยเครื่องมือที่วัดสิ่งเดียวกัน ด้วยเครื่องมือชุดเดียวกันกับคนกลุ่มเดียวกัน ในเวลาที่ต่างกัน คุณสมบัติของเครื่องมือวัดที่แสดงให้ทราบว่าเครื่องมือ นั้น ๆ ให้ผลการวัดที่คงที่ไม่ว่าจะใช้วัดกี่ครั้งก็ตามกับกลุ่มเดิม ซึ่งเป็นค่าที่บอกให้ทราบว่าเครื่องมือมีความคงที่ในการวัดมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเที่ยงตามแนวคิดของ Kuder- Richardson

สรุปได้ว่า การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือทั้ง ความตรง ความยาก อำนาจจำแนก และความเที่ยง เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สามารถวัดค่าตัวแปรได้ถูกต้องและนำไปสู่คุณภาพของผลการวิจัย

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

การศึกษาของอิทธิพัทธ์ ศุภรัตน์าวงศ์ (2558) เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เรื่อง สังคมไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับสังคมออนไลน์ การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สังคมไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียนด้วยการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับสังคมออนไลน์ 2) ศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับสังคมออนไลน์ 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับสังคมออนไลน์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สังคมไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับสังคมออนไลน์ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับสังคมออนไลน์ อยู่ในระดับสูง และความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสังคมออนไลน์ อยู่ในระดับมาก

การศึกษาของวชิ โสภกาเพียร (2559) เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนกระบวนการสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกี่ยวกับธรรมชาติ แหล่งข้อมูลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 2) เปรียบเทียบความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ และ 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องทรัพยากรธรรมชาติโดยใช้รูปแบบการสอนกระบวนการสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนกระบวนการสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนกระบวนการสืบสอบและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มโดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก

การศึกษาของนริศรา เหลาสา (2560) เรื่อง ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาในรายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค Learning Together (LT) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา กระบวนการทำงานกลุ่ม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผ่านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค Learning Together (LT) ในรายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหามีนักเรียนสอบผ่านเกณฑ์จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 82.50 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด และมีเฉลี่ยเท่ากับ 36.85 คิดเป็นร้อยละ 77.24 ของคะแนนเต็ม ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ กระบวนการทำงานกลุ่มมีนักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 92.50 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดและมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.07 คิดเป็นร้อยละ 80.47 ของคะแนนเต็มซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีนักเรียนสอบผ่านเกณฑ์จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 77.50 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดและมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 22.48 คิดเป็นร้อยละ 74.92 ของคะแนนเต็ม ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

การศึกษาของพันทิพา หนูชื้อตรง (2560) เรื่อง ผลการเรียนรู้ด้วยหนังสือเรียนร่วมกับเทคโนโลยีความจริงเสริม และกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อสร้างหนังสือเรียนร่วมกับเทคโนโลยีความจริงเสริม และกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยหนังสือเรียนร่วมกับเทคโนโลยีความจริงเสริม และกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการใช้หนังสือเรียนร่วมกับเทคโนโลยีความจริงเสริม และกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า การสร้างหนังสือเรียนร่วมกับเทคโนโลยีความจริงเสริม และกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ อยู่ในระดับดีมาก ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยหนังสือเรียนร่วมกับเทคโนโลยีความจริงเสริม และกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และความคิดเห็น

ของนักเรียนที่มีต่อการใช้สื่อหนังสือเรียนร่วมกับเทคโนโลยีความจริงเสริม และกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์อยู่ในระดับดี

การศึกษาของวัชพร แยมอ้อม (2564) เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบสอบสวนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง ความขัดแย้งและปัญหาสังคมไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบสอบสวนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม 2) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบสอบสวนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้แบบสอบสวนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความขัดแย้งและปัญหาสังคมไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบสอบสวนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบสอบสวนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้แบบสอบสวนโดยใช้กระบวนการกลุ่มโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงมีไม่มากนัก โดยส่วนใหญ่มีวิจัยวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาด้วยการจัดการเรียนรู้แบบต่าง ๆ ที่ต้องการวัดแตกต่างกันไป แต่ในงานวิจัยเล่มนี้แสดงให้เห็นว่าจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มทำให้ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนมีการพัฒนาเพิ่มขึ้น

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การศึกษาของ Hopkins (1985) ศึกษารูปแบบของห้องเรียนที่สามารถส่งผลต่อทักษะกระบวนการแก้ปัญหาของนักเรียนพบว่า จะต้องเป็นห้องเรียนที่มีข่าวสารน่าสนใจให้นักเรียนได้อ่านศึกษา ค้นคว้า ทดลองวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารอยู่เสมอ และนักเรียนได้มีโอกาสถกเถียงเกี่ยวกับความคิดเห็นของตนเองอย่างอิสระ เมื่อนักเรียนพบกับสถานการณ์จากข่าวสาร และกระบวนการเช่นนั้น ก็จะส่งผลต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาที่เหมาะสมต่อไปได้

การศึกษาของ Weiss (1991) ได้ศึกษาเรื่องการเรียนเพื่อที่จะคิดและการคิดเพื่อที่จะเรียนโดยใช้เทคนิคการแก้ปัญหา เพื่อปรับปรุงการคิดของนักศึกษาวิทยาลัย ผลการทดลองพบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้ารับการอบรม The Whimbeys and Lockhead Pair Problem Solving นักศึกษากลุ่มควบคุมที่เข้าอบรมสามารถตอบคำถามได้ดีกว่า นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองสนใจเรียนมากขึ้นอีกด้วย

การศึกษาของ Ahrens; et al. (1997) ได้ศึกษาทักษะทางสังคมและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนในโรงเรียนระดับกลางที่อยู่ในการดูแลของ Saint Xavier University โดยใช้แนวกลยุทธ์การแก้ปัญหาผลการศึกษาพบว่า เพื่อนและครูได้สนับสนุนให้นักเรียนแสดงความสามารถเพิ่มขึ้นในการนำความรู้ออกมาใช้ในการแก้ปัญหาที่ขัดแย้งและสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งนักเรียนได้แสดงความรู้สึกรู้ว่ามีคุณค่าในตัวเองมากขึ้น

การศึกษาของ Angriani, Darto & Zein (2021) เรื่อง ผลของการจัดการเรียนการสอนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มและการใช้พื้นที่ความรู้เดิมที่มีต่อทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า การจัดการเรียนการสอนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มในด้านทักษะเบื้องต้นโดยทั่วไปมีอิทธิพลต่อทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน

การศึกษาของ Hamimah et.al (2020) เรื่อง กิจกรรมจัดการเรียนการสอนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มในวิชาสังคมศึกษา โดยใช้แบบเรียนจากสื่อแอนิเมชันสำหรับนักเรียนประถมศึกษา พบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษาสามารถพัฒนาปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาแบบกลุ่มสาระการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มโดยใช้สื่อแอนิเมชัน

จากการศึกษางานวิจัยภายนอกต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม สามารถสรุปได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงมีไม่มากนัก โดยส่วนใหญ่มีวิจัยวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มนั้น ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ แต่งานวิจัยส่วนใหญ่แสดงให้เห็นว่าจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มทำให้ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนมีการพัฒนาเพิ่มขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบหนึ่งกลุ่มทดสอบก่อนและหลังเรียน (One Group Pretest – Posttest Design) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนและหลังเรียน เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม โดยมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม จำนวน 5 ห้องเรียน นักเรียน 186 คน โดยจัดห้องเรียนแบบความสามารถ

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2567 ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 27 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ได้แก่ **มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข**

ตัวชี้วัด ส 2.1 ม.3/4 วิเคราะห์ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในประเทศ และเสนอแนวคิดในการลดความขัดแย้ง

ตัวชี้วัด ส 2.1 ม.3/4 เสนอแนวคิดในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในประเทศและสังคมโลก

ตารางที่ 3.1 รายละเอียดเนื้อหาที่ใช้ในงานวิจัย

แผนการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	กิจกรรมการเรียนรู้หลัก	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ชั่วโมง
1. ปัจจัยที่ก่อให้เกิด	- ปัจจัยที่ก่อให้เกิด	ชั่วโมงที่ 1	- แผนผัง	4
ความขัดแย้ง	ความขัดแย้ง เช่น	ชั้นที่ 1 พบเจอสถานการณ์	ความคิด	
และปัญหา	การเมืองการ	- คุรุภาพ “ปัญหาทางสังคม”	เรื่อง ปัญหา	
ทางสังคม	ปกครอง เศรษฐกิจ	(รูปภาพความยากจน) และซักถาม	ความขัดแย้ง	
ของไทย	สังคม ความเชื่อ	ชั้นที่ 2 แสดงความคิดเห็น	- นำเสนอ	
	- ปัญหาทางสังคม	- ผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น	รายงาน	
	เช่น ปัญหา	เกี่ยวกับรูปภาพ และปัจจัยที่	แผนผัง	
	สิ่งแวดล้อม ปัญหา	ก่อให้เกิดความขัดแย้ง	ความคิด	
	ยาเสพติด ปัญหา	ชั้นที่ 3 การวางแผน	เรื่องปัญหา	
	ทุจริต ปัญหา	- แบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อร่วมกัน	ความขัดแย้ง	
	อาชญากรรม	วางแผนสืบเสาะเกี่ยวกับ สาเหตุ		
		ของปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง		

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

แผนการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้ แกนกลาง	กิจกรรมการเรียนรู้หลัก	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	ชั่วโมง
		<p>ชั่วโมงที่ 2</p> <p>ขั้นที่ 4 แสวงหาความรู้</p> <p>- ค้นคว้าหาความรู้เพื่อมาจัดทำแผนผังความคิด เรื่อง ปัญหาความขัดแย้ง ที่มาจากปัจจัยต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง</p> <p>ชั่วโมงที่ 3-4</p> <p>ขั้นที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล นำเสนอและอภิปรายผล</p> <p>- ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่วิเคราะห์ สรุปและจัดทำแผนผังความคิด</p>		
2. แนวทาง ความร่วมมือ ในการลด ความขัดแย้ง และการสร้าง ความ สมานฉันท์	- แนวทางความ ร่วมมือในการลด ความขัดแย้งและการ สร้างความสมานฉันท์	<p>ชั่วโมงที่ 1</p> <p>ขั้นที่ 1 พบเจอสถานการณ์</p> <p>- ดูรูปภาพ “การประท้วงในประเทศไทย” และซักถาม</p> <p>ขั้นที่ 2 แสดงความคิดเห็น</p> <p>- ผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปภาพ</p> <p>- แบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อร่วมกันหาข้อมูลข่าวที่เป็นปัญหาความขัดแย้งในประเทศไทย</p> <p>ชั่วโมงที่ 2</p> <p>ขั้นที่ 3 การวางแผน</p>	นำเสนอ หน้าชั้น เรียน เรื่อง แนวทางใน การลดความ ขัดแย้งและ การสร้าง ความ สมานฉันท์	3

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

แผนการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้ แกนกลาง	กิจกรรมการเรียนรู้หลัก	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	ชั่วโมง
		<p>- ผู้เรียนร่วมกันวางแผนเพื่อสืบค้น ทำใบงานที่ 1 ร่วมกันหาแนว ทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ชั้นที่ 4 แสวงหาความรู้</p> <p>- ค้นคว้าหาความรู้เพื่อมาจัดทำใบ งาน</p> <p>ชั่วโมงที่ 3</p> <p>ชั้นที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล ข้อมูล นำเสนอและอภิปรายผล</p> <p>- ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่ วิเคราะห์ สรุปและอภิปรายหน้า ชั้นเรียน</p> <p>- อภิปรายร่วมกันต่อ พร้อมทำใบ งานที่ 2 เพื่อนำไปสู่แนวทางใน การลดความขัดแย้ง นำเสนอหน้า ชั้นเรียน</p>		
3. การดำรงชีวิตในประเทศไทยและสังคมโลกอย่างมีความสุข	<p>- ปัจจัยที่ส่งเสริมการดำรงชีวิตให้มีความสุข เช่น การอยู่ร่วมกันอย่างมีขันติธรรม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เห็นคุณค่าในตนเอง รู้จักมองโลกในแง่ดี สร้างทักษะทางอารมณ์ รู้จักบริโภค</p>	<p>ชั่วโมงที่ 1</p> <p>ชั้นที่ 1 พบเจอสถานการณ์ - ผู้สอนพูดคุยเกี่ยวกับสถานการณ์ ปัญหาใกล้ตัวผู้เรียน ให้ผู้เรียนร่วม สนทนาปัญหาและแนวทางแก้ไข ชั้นที่ 2 แสดงความคิดเห็น - ผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหา พร้อมวิธีต่าง ๆ เพื่อให้รู้ถึงปัญหา ชั้นที่ 3 การวางแผน</p>	<p>- นำเสนอ การ วิเคราะห์ ความ สอดคล้อง เกี่ยวกับ ปัจจัยที่ ส่งเสริมให้ ชีวิตมี ความสุข</p>	3

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

แผนการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้ แกนกลาง	กิจกรรมการเรียนรู้หลัก	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	ชั่วโมง
	ด้วยปัญญา เลือกรับ- ปฏิบัติสรวและวัตถุ ต่าง ๆ ปรับปรุง ตนเองและสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้นเสมอ	- แบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อค้นคว้า เกี่ยวกับ “ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชีวิตมี ความสุข” ชั่วโมงที่ 2 ชั้นที่ 4 แสวงหาความรู้ - ค้นคว้าหาความรู้ พร้อมทำความเข้าใจ เข้าใจใบความรู้ ชั่วโมงที่ 3 ชั้นที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล ข้อมูล นำเสนอและอภิปรายผล - ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกัน อภิปรายเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริม ให้ชีวิตมีความสุข เพื่อนำมา วิเคราะห์เพื่อทำใบงาน นำเสนอ หน้าชั้นเรียน - จัดนิทรรศการในห้องเรียน เกี่ยวกับการสร้างสังคมสันติสุข	- นำเสนอ นิทรรศการ ในห้องเรียน	

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในวิชาสังคมศึกษา สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ในครั้งนี้ ใช้ระยะเวลาในการศึกษาทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ ด้วยการจัดการเรียนการสอนทั้งสิ้น สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 10 ชั่วโมง

5. แบบแผนการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามแบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest – Posttest Design) ดังนี้

ตารางที่ 3.2 แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง

ทดสอบก่อนเรียน	ทดลอง	ทดสอบหลังเรียน
T ₁	X	T ₂

เมื่อ T₁ คือ การทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหา
 X คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหา
 ความรู้เป็นกลุ่ม
 T₂ คือ การทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

6. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

6.1 แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็น
 กลุ่ม เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
 ปีที่ 3 จำนวน 3 แผน แผนที่ 1 จำนวน 4 ชั่วโมง แผนที่ 2-3 จำนวน 3 ชั่วโมง ได้แก่หัวข้อ ดังนี้

6.1.1 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง และปัญหาทางสังคมของไทย

6.1.2 แนวทางความร่วมมือในการลดความขัดแย้งและการสร้างความสมานฉันท์

6.1.3 การดำรงชีวิตในประเทศไทยและสังคมโลกอย่างมีความสุข

รวมทั้งหมด 10 คาบ 10 ชั่วโมง 4 สัปดาห์

6.2. แบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 ฉบับ
 (Pretest – Posttest) แต่ละฉบับเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยใช้สถานการณ์
 จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลาในการทำข้อสอบ 50 นาที ข้อละ 1 คะแนน กำหนดคะแนนตอบถูกต้อง 1
 คะแนน คะแนนตอบผิด หรือไม่ตอบได้ 0 คะแนน ใช้เปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา
 ก่อนและหลังเรียน

7. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือสำหรับใช้ในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

7.1 แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 แผน แผนที่ 1 จำนวน 4 ชั่วโมง แผนที่ 2-3 จำนวน 3 ชั่วโมง ซึ่งมีรายละเอียดในการสร้างดังนี้

7.1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จุดมุ่งหมาย ขอบข่าย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

7.1.2 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนของเนื้อหา รวมทั้งการวัดและการประเมินผล

7.1.3 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของรายวิชาและ เป็นไปตามขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้สืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม

7.1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย พิจารณาตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะในด้านจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และเครื่องมือการวัดและประเมินผล แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

7.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร และการสอน รวมจำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินค่าความเหมาะสม และรายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งได้แก่ สาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและการวัดและประเมินผลของแผนการจัดการเรียนรู้โดยมีรายละเอียดและเกณฑ์ในการประเมินดังนี้

การประเมินความเหมาะสม ใช้เปรียบเทียบกับมาตราในแบบสอบถาม โดยนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านให้ค่าน้ำหนัก เป็นคะแนนดังนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

และมีเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 102-103)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

โดยแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมจะต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 โดยเกณฑ์ความเหมาะสมโดยปรับมาจากเกณฑ์ของข้อคำถาม (สมโภชน์ อเนกสุข, 2553, น. 112) โดยจะถือว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพที่เหมาะสม ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 แผน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสม คือ 4.67 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้

7.1.6 ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญ นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผล และเวลาที่ใช้ในการสอน นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้สอนจริงในกลุ่มเป้าหมาย

7.2 แบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 ตัวเลือก โดยใช้สถานการณ์ จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลาในการทำข้อสอบ 50 นาที ข้อละ 1 คะแนน กำหนดคะแนนตอบถูกได้ 1 คะแนน คะแนนตอบผิด หรือไม่ตอบได้ 0 คะแนน ซึ่งมีรายละเอียดในการสร้างดังนี้

7.2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จุดมุ่งหมาย ขอบข่าย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

7.2.2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการและวิธีการสร้างเครื่องมือในการวัดและประเมินผล

7.2.3 วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ และ เนื้อหาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เพื่อให้สามารถสร้างแบบทดสอบได้ ถูกต้องและสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

7.2.4 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา โดยใช้สถานการณ์ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยยึดตามคุณลักษณะของความสามารถในการคิดแก้ปัญหา คือ

- 1) ระบุปัญหา
- 2) ระบุสาเหตุ
- 3) เสนอแนวทางและวิธีการแก้ปัญหา
- 4) การประยุกต์ใช้การแก้ปัญหา

7.2.5 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ความถูกต้อง ความตรงตามเนื้อหาและ จุดประสงค์ของบทเรียน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

7.2.6 ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัด และประเมินผล พิจารณาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางภาษาและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) นำมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ดังนี้

คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดได้สอดคล้องกับจุดประสงค์

คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดได้สอดคล้องกับจุดประสงค์

คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

ผู้วิจัยนำผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณแต่ละข้อเพื่อหาค่าดัชนีความ สอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ (IOC) คัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องได้มากกว่าหรือ เท่ากับ 0.5 ขึ้นไป พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง .67-1.00 สามารถนำไปใช้ได้แล้ว จัดทำเป็นแบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

จากสูตร
$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา กับจุดประสงค์การเรียนรู้

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

7.2.7 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรแก้ไขในเรื่องการใช้ภาษากับข้อคำถามและตัวเลือกต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนมากขึ้น

7.2.8 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 27 คน ที่เคยเรียนในเนื้อหาที่ผ่านมาแล้ว เพื่อนำมาตรวจคำตอบให้คะแนน 1 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบถูกและ 0 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบเกิน 1 คำตอบ แล้วนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบแต่ละข้อ โดยใช้โปรแกรม SPSS มาใช้ในการวิเคราะห์ คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนก 0.20 ขึ้นไป

7.2.9 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาที่คัดเลือกไว้ จำนวน 30 ข้อ ที่ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้พบว่า ข้อสอบมีค่าความยากง่าย (P) ตั้งแต่ .36 - .76 และมีค่าอำนาจจำแนก (R) ตั้งแต่ .20 - .66 ตามเกณฑ์ที่กำหนด และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ด้วยสูตร KR-20 มาใช้ในการวิเคราะห์ พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77

7.2.10 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

8. การเก็บรวบรวมข้อมูล

8.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาผลการเรียนรู้ก่อนเรียน เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข

8.2 ผู้วิจัยดำเนินสอน เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สืบสอบและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม รวมทั้งหมด 10 คาบ 10 ชั่วโมง ระยะเวลาตั้งแต่ 17-28 มิถุนายน 2567

8.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียน เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข

8.4 ผู้วิจัยนำข้อมูลและคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ สรุปผล และอภิปรายผลการวิจัยต่อไป

9. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนและหลังเรียน เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนการจัดการเรียนรู้ และหลังเรียนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การทดสอบทีแบบสองกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระจากกัน (Dependent sample t-test) (ทดสอบสมมติฐานการวิจัย)

10. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ โดยใช้ค่าสถิติ ดังต่อไปนี้

10.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

10.1.1 ค่าเฉลี่ย (arithmetic Mean) ใช้สูตรดังนี้

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

10.1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตรดังนี้

$$\text{สูตร } S.D. = \frac{\sqrt{N \sum X^2 - (\sum X)^2}}{n(n-1)}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละด้านยกกำลังสอง
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนผู้เรียนในกลุ่มตัวอย่าง

10.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

10.2.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบแต่ละข้อ ใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Object Congruence) หาค่าเฉลี่ย มีสูตรดังนี้

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับ จุดประสงค์กับเนื้อหาหรือระหว่างข้อสอบกับ จุดประสงค์
	ΣR	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

10.2.2 ความยากง่าย (Difficulty) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิด
แก้ปัญหา โดยใช้สูตรดังนี้

สูตร	$P = \frac{R}{N}$		
เมื่อ	p	แทน	ระดับความยาก
	R	แทน	จำนวนผู้ตอบถูกทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนคนทั้งหมด

10.2.3 ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบวัดความสามารถใน
การแก้ปัญหา โดยใช้สูตรดังนี้

สูตร	$r = \frac{H-L}{N}$		
เมื่อ	r	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
	H	แทน	จำนวนผู้ตอบถูกในกลุ่มคะแนนสูง
	L	แทน	จำนวนผู้ตอบถูกในกลุ่มคะแนนต่ำ
	N	แทน	จำนวนคนทั้งหมดในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

10.2.4 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา โดยใช้
สูตร KR - 20 ของคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder- Richardson) ดังนี้

สูตร	$K-R20 = r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\Sigma pq}{S^2} \right]$		
เมื่อ	r_{tt}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบทั้งฉบับ
	p	แทน	อัตราส่วนของผู้ตอบถูกในข้อนั้น
	q	แทน	อัตราส่วนของผู้ตอบผิดในข้อนั้น
	S^2	แทน	ความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนและหลังเรียน เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ผู้จึงขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเสนอผลการวิจัยดังนี้

n แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

\bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย

SD แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

t แทน ค่าสถิติในการทดสอบแบบ t-test

p แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

$*$ แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

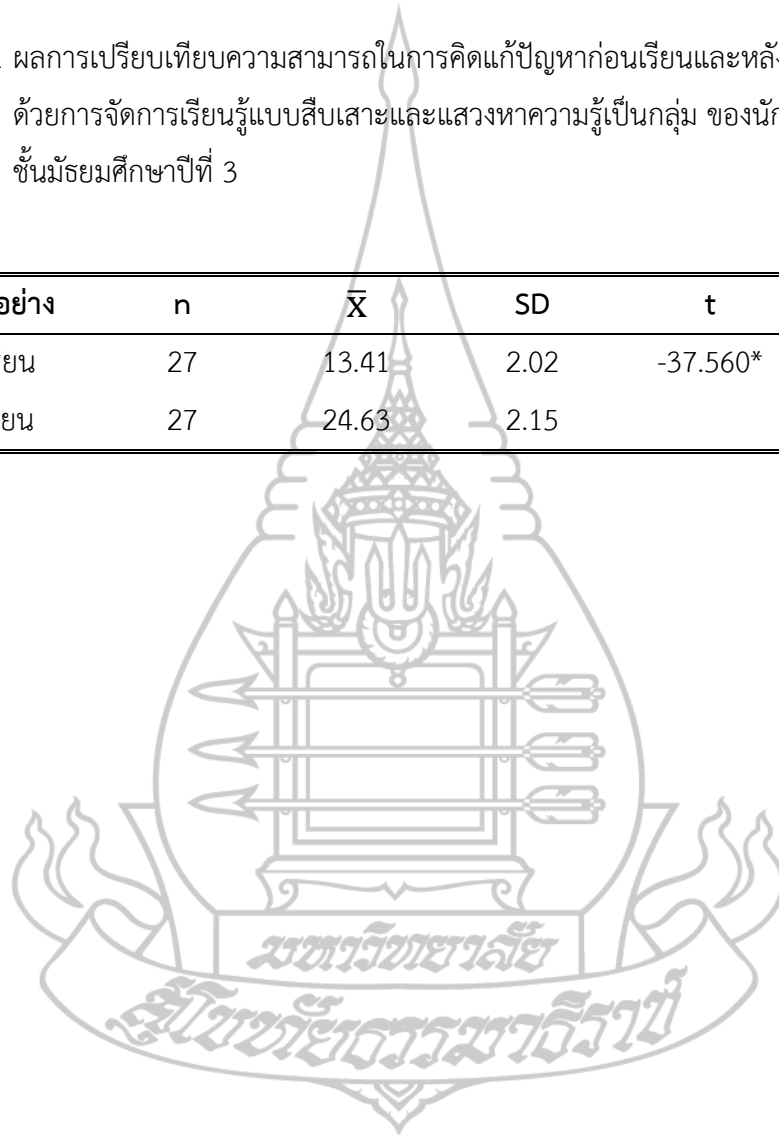
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนและหลังเรียน เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา พบว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ โดยมี

ค่าเฉลี่ยความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนเท่ากับ 24.63 คะแนน ($\bar{X} = 24.63$, SD = 2.15) และก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.41 คะแนน ($\bar{X} = 13.41$, SD = 2.02) รายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มตัวอย่าง	n	\bar{X}	SD	t	p
ก่อนเรียน	27	13.41	2.02	-37.560*	0.000
หลังเรียน	27	24.63	2.15		

*p<0.05

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบหนึ่งกลุ่มทดสอบก่อนและหลังเรียน (One Group Pretest – Posttest Design) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนและหลังเรียน เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปรายงานการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนและหลังเรียน เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม

2. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยรูปแบบการวิจัยเชิงทดลองแบบหนึ่งกลุ่มทดสอบก่อนและหลังเรียน โดยกำหนดกรอบการวิจัย และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

3. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2567 ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม จำนวน 27 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม

4. ระเบียบวิธีวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยรูปแบบการวิจัยเชิงทดลองหนึ่งกลุ่มทดสอบก่อนและหลังเรียน เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม โดยมีการทดสอบก่อนทำการทดลอง (Pretest) จากนั้นทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข จำนวน 3 แผน และการทดสอบหลังทำการทดลอง (Posttest)

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 แผน 10 ชั่วโมง คือ แผนที่ 1 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง และปัญหาทางสังคมของไทย แผนที่ 2 แนวทางความร่วมมือในการลดความขัดแย้งและ

การสร้างความสมานฉันท์ และแผนที่ 3 การดำรงชีวิตในประเทศไทยและสังคมโลกอย่างมีความสุข และแบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

6.1 ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบก่อนเรียน โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนเรียน เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลาในการทำข้อสอบ 50 นาที

6.2 ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม รวมทั้งหมด 10 คาบ 10 ชั่วโมง ระยะเวลาตั้งแต่ 17-28 มิถุนายน 2567

6.3 ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังเรียน โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา หลังเรียน เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุขจำนวน 30 ข้อ ใช้เวลาในการทำข้อสอบ 50 นาที

6.4 ผู้วิจัยนำข้อมูลและคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ สรุปผล และอภิปรายผลการวิจัย

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ หลังจากสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วดำเนินการเปรียบเทียบการคิดวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียน เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม โดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (Dependent t – test)

1. สรุปการวิจัย

ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. อภิปรายผล

จากการวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา โดยพบว่า ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 13.41 คะแนน ($\bar{X} = 13.41$, $SD = 2.02$) และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 24.63 คะแนน ($\bar{X} = 24.63$, $SD = 2.15$) จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้จัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม 5 ขั้นตอน ตามแนวคิดของ Joyce and Weil (1996) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาตามแนวทางของ Weir (1974) ซึ่งมีพฤติกรรมบ่งชี้ 4 ประการ ได้แก่ การระบุถึงปัญหา การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา การเสนอวิธีการแก้ปัญหา และการประยุกต์ใช้การแก้ปัญหา โดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 พบเจอสถานการณ์ ผู้วิจัยได้นำสถานการณ์ปัญหาทางสังคมมาศึกษา เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหายาเสพติด ปัญหาการทุจริต ปัญหาอาชญากรรม ซึ่งปัญหาต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนได้ตั้งคำถามเกี่ยวกับปัญหา อันชวนให้เกิดความสงสัย โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียน ได้พูดคุยภายในกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ซึ่งขั้นตอนนี้สอดคล้องหรือตอบสนองต่อการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาตามพฤติกรรมบ่งชี้ประการที่ 1 คือ ความสามารถในการระบุถึงปัญหา

ขั้นที่ 2 แสดงความคิดเห็น ผู้วิจัยได้ให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาสังคมโดยพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนสังเกตปฏิกิริยาต่อสถานการณ์ของคนรอบข้าง เพื่อท้าทายให้ผู้เรียนพยายามหาทางเสาะแสวงหาข้อมูลและให้ผู้เรียนรวมกลุ่มกัน พร้อมช่วยให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับปัญหาที่พบเจอ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหา และการแสดงออกถึงปฏิกิริยาต่อสถานการณ์อย่างกว้างขวาง

ขั้นที่ 3 วางแผน ผู้วิจัยได้ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกำหนดวางแผนการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นปัญหา โดยให้ผู้เรียนแบ่งหน้าที่ภายในกลุ่มแล้ววางแผนศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหา สาเหตุ แนวทางแก้ไขปัญหา และการประยุกต์ใช้ ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่ากระบวนการเรียนในขั้นที่ 2 และ 3 สามารถสอดคล้องหรือกระตุ้นให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมบ่งชี้ประการที่ 2 คือ การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา

ขั้นที่ 4 แสวงหาความรู้ ผู้วิจัยได้ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาตามแผนงานที่กำหนดไว้ เพื่อแสวงหาคำตอบในการแก้ปัญหา โดยผู้สอนได้กำหนดใบงานสถานการณ์ที่

เป็นปัญหาต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้ฝึกหาวิธีการแก้ปัญหา โดยผู้สอนช่วยให้คำแนะนำ สํารวจความคืบหน้าในการศึกษา สืบเสาะ แสวงหาความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงปัญหาและตอบคำถามของปัญหาได้ ซึ่งขั้นตอนนี้สอดคล้องหรือตอบสนองต่อการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาตามพฤติกรรมบ่งชี้ประการที่ 3 คือ การเสนอวิธีการแก้ปัญหา

ขั้นที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล นำเสนอและอภิปรายผล ผู้วิจัยได้ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันรวบรวมข้อมูลมาแล้ว ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการแก้ปัญหา แล้วจัดทำชิ้นงานเพื่อนำเสนอรายงานและอภิปรายผลหรือแสดงความคิดเห็นร่วมกันในชั้นเรียนเกี่ยวกับการนำวิธีการแก้ปัญหาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งขั้นตอนนี้สอดคล้องต่อการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาตามพฤติกรรมบ่งชี้ประการที่ 4 คือ การประยุกต์ใช้การแก้ปัญหาเมื่อพบกับเหตุการณ์คล้ายคลึงกัน

จะเห็นได้ว่ากระบวนการสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มข้างต้น ได้ใช้ปัญหาที่เป็นตัวกระตุ้น หรือโน้มน้าวให้ผู้เรียนอยากที่จะแสวงหาความรู้ โดยปัญหาดังกล่าวจะต้องเป็นปัญหาที่ท้าทาย หรือเป็นสิ่งสำคัญที่มีความเกี่ยวพันในชีวิตประจำวัน หรือเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ผู้เรียนต้องการทราบ เพื่อหาวิธีแก้ไขปัญหาคือสอดคล้องกับงานวิจัยของ Angriani, Darto & Zein (2021) เรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มและการใช้พื้นความรู้เดิมที่มีต่อทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มถือเป็นทักษะพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของการศึกษาของวชิ โสภากเพียร (2559) ที่ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนกระบวนการสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ผู้วิจัยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยพบว่า 1) ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและเกิดการรับรู้ความรู้นั้นอย่างมีความหมาย จึงสามารถสร้างเป็นองค์ความรู้ได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพด้านสติปัญญา ช่วยจดจำความรู้ได้นานและสามารถถ่ายทอดความรู้ได้ ซึ่งขั้นตอนต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มช่วยกระตุ้นความสนใจให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น 2) ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์และการสรุปแนวคิดอย่างสมเหตุสมผลภายใต้บรรยากาศที่สนับสนุนให้มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหาร่วมกัน โดยใช้กิจกรรมที่เน้นให้เกิดการฝึกคิดและการให้เหตุผลควบคู่กันไปตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ ส่งผลให้ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงขึ้น 3) ผู้เรียนรู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม ร่วมมือกันช่วยเหลือกัน ไว้วางใจรอบข้างในการทำงานกลุ่ม ถ้าเป็นผู้

เผชิญปัญหา และปรับมุมมองให้พร้อมรับมือตลอดเวลา ในฐานะผู้สอนได้เห็นความเปลี่ยนแปลงในการคิด การกระทำ 4) ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าที่จะเป็นผู้นำพร้อมเป็นผู้ตาม สามารถปรับเปลี่ยนสถานการณ์ปัญหาเป็นสถานการณ์ความสุข ความเข้าใจได้ตามวัยของผู้เรียน เพื่อความสำเร็จของตนเองและของกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เกิดการคิดที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาผล การเรียนรู้และพัฒนาบุคลิกภาพให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม เป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึง การพัฒนาการความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาของผู้เรียนได้อย่างดี กล่าวคือ การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มช่วยให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา มีความเข้าใจในเนื้อหาได้ดีขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาข้อสอบหรือเนื้อหาต่าง ๆ ในรายวิชาสังคม ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมได้ดีมากขึ้น และการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มช่วย ให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียน ช่วยเพิ่มความสามารถในการแก้ปัญหา ทำให้คะแนนความสามารถในการ แก้ปัญหาของผู้เรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม สูงกว่าก่อนการ จัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ผู้สอนต้องศึกษา ขั้นตอนการสอนให้เหมาะสม ครอบคลุมเนื้อหา กระชับ ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปรับเปลี่ยนให้เข้ากับชั่วโมงการสอนและยืดหยุ่นกิจกรรมตามความเหมาะสม เนื่องจากเป็นกิจกรรมการ เรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติเป็นส่วนมาก

3.1.2 ผู้สอนต้องวางแผนให้เวลากับนักเรียนในการสร้างองค์ความรู้มากยิ่งขึ้น เนื่องจาก นักเรียนต้องใช้เวลาในการสำรวจรวบรวมข้อมูล โดยการสังเกตและลงมือปฏิบัติเพื่อนำไปสู่ข้อสรุปที่เป็น การแก้ปัญหาของตนเองได้

3.1.3 การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ในชั้นอธิบาย นักเรียนควรอ้างอิงความรู้ประกอบการให้เหตุผลได้อย่างสมเหตุสมผล การลงข้อสรุปถูกต้องเชื่อถือได้ มี เอกสารอ้างอิงและหลักฐานชัดเจน

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

3.2.1 ควรศึกษาวิจัยการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถในด้านอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการเชื่อมโยง ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นต้น

3.2.2 ควรศึกษาวิจัยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มของนักเรียน ในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาสาระอื่น ๆ เช่น สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม สาระเศรษฐศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้ ทักษะ และกระบวนการในการแสวงหาความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ*. โรงพิมพ์การศาสนา กรมศาสนา
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. ม.ป.ป. กองวิจัยทางการศึกษา.
- ชนกพร ใจขวาง. (2563). *ความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้แบบกลุ่ม*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณัฐภรณ์ หลาวทอง. (2559). *การสร้างเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา*. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2553). *หนังสือศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. บริษัทด้านสุทธธการการพิมพ์.
- ทิตนา แคมมณี. (2557). *ศาสตร์การสอน:องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 18). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นริศรา เหลลาสา และ นิลมณี พิทักษ์. (2560). *การศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค Learning Together (LT) รายวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม*. *วารสารศึกษาศาสตร์ 11* (กรกฎาคม – กันยายน 2560), 106-113.
- นวลจิตต์ เขาวีรดิพงษ์. (2540). *รูปแบบการสอน Group Investigation*. *สารพัฒนาหลักสูตร*. 16 (เมษายน – ตุลาคม), 69-75.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). สุวีริยาสาส์น.
- บุญรอด ชาตียนนท์. (2561). *ศึกษาความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประพนธ์ สุดตา. (2561). *การศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยปัญหาเป็นฐานที่เน้นเทคนิคการสืบค้นเป็นกลุ่มที่ส่งผลต่อความสามารถในการสร้างคำอธิบายเชิงวิทยาศาสตร์และทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2556). *วิจัยการเรียนการสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). บริษัทวี.พรินท์ (1991) จำกัด. พรณิ ลีกิจวัฒน์. (2559). *วิธีการวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 11). มีนเซอร์วิส ซัพพลาย. พิชิต ฤทธิจรรยา. (2556). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). บริษัทเฮ้าส์ ออฟ เคอร์มิสท์ จำกัด.
- พันทิพา หนูชื้อตรง. (2561). *ผลการเรียนด้วยหนังสือเรียนร่วมกับเทคโนโลยีความจริงเสริม และกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต] มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พาติเมาะ แยนนา. (2561). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมและสิ่งแวดล้อม* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มณีนรัตน์ พูลทรัพย์. (2553). *การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้ชุดกิจกรรมแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างวิจารณ์ญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3* (สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยุพาวรรณ ท้าวเมือง. (2555). *วิธีการสอน*. สืบค้นจาก <https://yupawanthowmuang.wordpress.com/about>.
- โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา. (2565). *หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2565) : โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา*.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. มูลนิธิสดศรี- สฤษดิ์วงศ์.
- วิชุดา วงศ์เจริญ. (2561). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคโนโลยีเสมือนจริงเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และทักษะการคิดแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วัชร แยมอิม. (2564). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบสอบสวนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2550). *เทคนิคและยุทธวิธีพัฒนาทักษะการคิด การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วันทนา งามเนียม และพรสิริ เอี่ยมแก้ว. (2563). การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วารสารบัณฑิตวิจัย ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2564) : 1.*
- วิมลรัตน์ ลิหะสุนนท์. (2551). *การศึกษาลักษณะพฤติกรรมการเรียนวิทยาศาสตร์ และความฉลาดทางอารมณ์ ด้านทักษะทางสังคมของ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการ จัดการ เรียนรู้แบบกระบวนการสืบเสาะ แสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม* [สารนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วชิ โสภากเพียร (2559). *การศึกษาลักษณะพฤติกรรมการเรียนเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและ ความสามารถ ในการวิเคราะห์ปัญหาของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอน กระบวนการสืบสอบและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม* [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัฒนา ทัดวงศ์ (2562). *การศึกษาลักษณะการจํากิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบสะเต็มศึกษาความสามารถ ในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ไฟฟ้าเคมี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5* [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วรรณิ แกมเกตุ. (2555). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 3). โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ (2555). *พัฒนาทักษะการคิดตามแนวปฏิรูปการศึกษา. เทคนิคพรินดี้ง.*
- สุดารัตน์ ไชยเลิศ. (2553). *การสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมโภชน์ อเนกสุข. (2553). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (Research methods in behavioral and social sciences)*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย บูรพา.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2551). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ.* (พิมพ์ครั้งที่ 7). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ส. วาสนา ประवालพุกษ์. (2535). *การวัดผลการเรียนภาคปฏิบัติ. เอกสารประกอบการเรียนการ วัดผลการปฏิบัติขั้นสูง. ภาคพื้นฐานการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- อังคณา ลังกาวงค์. (2552). *ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่ได้รับการสอน โดยเสริมเกมวิทยาศาสตร์* [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- อิทธิพัทธ์ ศุภรัตน์วงศ์. (2559). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่องสังคมไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับสังคมออนไลน์* [สารนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อรุณศรี สีหปัญญา และ ประยุทธ์ ไทยธานี. (2557). *ศึกษาผลการเรียนรู้โดยการสืบเสาะแสวงหาความรู้เป็นกลุ่มที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยาศาสตร์และพฤติกรรมการทำงาน กลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. สืบค้นจาก <https://gsbooks.gs.kku.ac.th/58/the34th/pdf/HMP17.pdf>
- อภิวรรณ แก้วภูสี. (2556). *ความสามารถในการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่ม* [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Alhusaini A. A. F. (2016). *The Effects Of Duration Of Exposure To The Reaps Model In Developing Students' general Creativity And Creative Problem Solving In Science* (US: University Of Arizona).
- Angriani, V; Darto; Zein, M. (2021). *Journal of Physics: Conference Series; Bristol Vol. 1806, Iss.*
- Arends, R. (2008). *Learning to Teach*. Jogjakarta: Pustaka Pelajar.
- Barell, J. (2010). Excerpts from "Problem Based Learning: The Foundation for 21st Century Skills. Retrieved 1 April, 2017 from <http://www.morecuriousminds.com/docs/21stCSummary2.pdf>.
- Chang, C., & Mao. S. (1999). The effects on students' cognitive achievement when using the cooperative learning method in earth science classrooms [online]. *School Science and Mathematics, 99*, 374-379.
- Crebert G, Patrick C J, Cragolini V, Smith C, Worsfold K and Webb F. (2011). *Problem solving skills toolkit*. Retrieved from the World Wide Web.
- Hamimah, Hamimah & Kenedi, A & Arwin, Arwin & Zuryanty, Zuryanty & Chandra, Chandra & Erita, Yeni & Anita, Y. (2020). *Social studies learning activities in group investigation learning models using animation media for elementary school*. 10.4108/eai.11-12-2019.2290900.

- Heller P et.al (1992) Teaching Problem Solving Through Cooperative Grouping Part 1: Group Versus Individual Problem Solving (Minnesota: Department Of Curriculum And Instruction, University Of Minnesota)
- Joyce, B. and M. Weil. (1996). *Models of Teaching*. 5th ed. Boston: Allyn and Bacon.
- Joyce, B., & Weil, M. (1980). *Models of Teaching (Second Edition)*. Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice-Hall.
- Maker C. J. (2016). Recognizing and Developing Spiritual Abilities Through Real-Life Problem Solving Gifted Education International 32 3 271-306.
- Mukhopadhyay, R . (2013). Problem Solving In Science Learning-Some Important Considerations of a Teacher. Retrieved 26 April, 2017 from <http://www.iosrjournals.org/iosrjhss/papers/Vol8-issue6/C0862125.pdf>.
- Sharan, Y. & Sharan, S. (1992). Expanding Cooperative Learning Through Group Investigation. New York: Teachers' Collage Press.
- Shachar, H., & Fischer, S. (2004). Cooperative learning and the achievement of motivation and perceptions of students in 11th grade chemistry classes. *Learning and Instruction*, 14, 69-87.
- Slavin, R.E. (1995). *Cooperative Learning Theory, Research and Practice*. (2nd ed.). Massachsetts: A Simom & Schuster.
- Supiandi, Markus & Ege, Benediktus. (2017). The Effect of Group Investigation (GI) Learning Model on the Student Problem Solving Ability and Students Academic Achievement on the Digestive System Material for Biology Students. *Anatolian Journal of Education*. 2. 10.29333/aje.2017.225a.
- Thelen, H.A. (1960). *Education and the human quest*. New York: Harper & Brothers.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏ

สโมสรมหาวิทยาลัยราชภัฏ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำพร ขุนเนียม

ตำแหน่ง - ผู้ช่วยศาสตราจารย์

- รองประธานสาขาวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนสาธิตแห่ง

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

สถานที่ทำงาน โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี ค.บ. (สังคมศึกษา) วิทยาลัยครูนครปฐม

ปริญญาโท ศศ.ม. (ไทยคดีศึกษา) สถาบันราชภัฏนครปฐม

ปริญญาเอก พร.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจิราพร รามศิริ

ตำแหน่ง - ผู้ช่วยศาสตราจารย์

- รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

- อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โรงเรียนสาธิตแห่ง

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

- อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเรียนรู้

วิชาเอกวิทยาศาสตร์ศึกษา ภาควิชาศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สถานที่ทำงาน โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี กศ.บ. (วิทยาศาสตร์-ฟิสิกส์) มหาวิทยาลัยบูรพา

ปริญญาโท กศ.ม. (การวัดและประเมินผล) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญาเอก พร.ด. (หลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยศิลปากร

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อุดมพร บุญชู

ตำแหน่ง - ผู้ช่วยศาสตราจารย์

- อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนสาธิต

แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

สถานที่ทำงาน โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี ค.บ. (สังคมศึกษา) สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี

ปริญญาโท กศ.ม. (การประถมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม เรื่อง ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง และปัญหาทางสังคมของไทย
- แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม เรื่อง แนวทางความร่วมมือในการลดความขัดแย้งและการสร้างความสมานฉันท์
- แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม เรื่อง การดำรงชีวิตในประเทศไทยและสังคมโลกอย่างมีความสุข
- แบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1
หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข
กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา
ปีการศึกษา 2567

รหัสวิชา ส23101	รายวิชา สังคมศึกษา 5	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
เวลาเรียน 4 คาบ	ภาคเรียนที่ 1	จำนวน 1.5 หน่วยกิต
เรื่อง ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง และปัญหาทางสังคมของไทย		
อาจารย์ผู้สอน นวียา พึ่งเกษมสุนทร		

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด (สำหรับรายวิชาพื้นฐาน)

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ส 2.1 ม.3/4 วิเคราะห์ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในประเทศ และเสนอแนวคิดในการลดความขัดแย้ง

สาระสำคัญ (Concept)

ปัญหาทางด้านสังคมของไทยเป็นปัญหาที่สามารถพบในสังคมไทยตลอดเวลา เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหายาเสพติด ปัญหาการทุจริต ปัญหาอาชญากรรม เป็นปัญหาสังคมที่ก่อให้เกิดความเสียหายหลายด้านในสังคม ซึ่งปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสียหาย ความขัดแย้ง มาจากหลายปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาในสังคมไทย เช่น ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองการปกครอง ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางเศรษฐกิจ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางสังคม ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางความเชื่อในสังคม ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมมากมาย ดังนั้น ประชาชนทุกคนในสังคมจึงควรมีขันติธรรมและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี เพื่อให้เกิดความสุขในการดำเนินชีวิต และต้องการศึกษาหาสาเหตุ ผลกระทบและแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อจัดการปัญหาทางด้านสังคมของไทยให้ยั่งยืน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. วิเคราะห์ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง
2. นำเสนอปัญหาความขัดแย้งที่มาจากปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง
3. เห็นความสำคัญของปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง ตระหนักในโทษของความขัดแย้ง

สาระการเรียนรู้ (Content)

1. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง เช่น การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ความเชื่อ
2. ปัญหาทางสังคม ได้แก่ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหายาเสพติด ปัญหาทุจริต ปัญหาอาชญากรรม

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ซื่อสัตย์สุจริต
2. มีวินัย
3. ใฝ่เรียนรู้
4. มุ่งมั่นในการทำงาน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนเล่นเกมเติมตัวอักษรเกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้งในสังคมให้สมบูรณ์ ดังคำต่อไปนี้

- ท _ ร้ _ ยร่า _ _ _ ย = ทำร้ายร่างกาย
- ค _ ร้ร้ _ _ ช้ _ = คอร์รัปชัน

2. ผู้สอนกระตุ้นความคิดผู้เรียนด้วยการตอบคำถาม

- เพราะเหตุใดค่าที่เต็มสมบูรณ์แล้วถึงเป็นปัญหาความขัดแย้งในสังคม (เพราะเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อหลายด้านในประเทศไทย เช่น ส่งผลต่อด้านสังคม ด้านการเมืองการปกครอง ด้านเศรษฐกิจ ฯลฯ)

3. ผู้สอนเชื่อมโยงรูปภาพเพื่อเข้าสู่บทเรียน เรื่อง ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง และปัญหาทางสังคมของไทย

ชั้นสอน

ชั้นที่ 1 พบเจอสถานการณ์

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนดูรูปภาพ “ปัญหาทางสังคม (รูปภาพความยากจน)” พร้อมกระตุ้นความคิดผู้เรียนด้วยการถามคำถาม

(รูปภาพความยากจน ที่มา: <https://mgronline.com/qol/detail/9660000048934>)

- ผู้เรียนเห็นอะไรในรูปภาพ (แนวคำตอบ คนชรานั่งอยู่ในบ้านเก่า ๆ)
- ผู้เรียนคิดว่ารูปภาพนี้สามารถก่อให้เกิดปัญหาด้านใดในสังคมได้ (ปัญหาทางสังคม)

ชั้นที่ 2 แสดงความคิดเห็น

1. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในรูปภาพข้างต้น พร้อมกระตุ้นความคิดของผู้เรียนด้วยการถามคำถาม

- ผู้เรียนคิดเห็นอย่างไรกับรูปภาพนี้ (แนวคำตอบ เป็นรูปภาพที่เกี่ยวกับความยากจน ที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาในสังคมหลายด้าน)

2. ผู้สอนอธิบายปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในหัวข้อ ดังต่อไปนี้

- ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองการปกครอง
- ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางเศรษฐกิจ
- ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางสังคม
- ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางความเชื่อในสังคม

ขั้นที่ 3 การวางแผน

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน จำนวน 4 กลุ่ม
2. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับฉลากในหัวข้อ ดังต่อไปนี้
 - ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองการปกครอง
 - ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางเศรษฐกิจ
 - ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางสังคม
 - ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางความเชื่อในสังคม
3. ผู้สอนให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนเพื่อสืบเสาะเกี่ยวกับ สาเหตุของปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งของหัวข้อที่กลุ่มตนเองได้รับมอบหมาย
 - “ตัวอย่างเช่น ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางเศรษฐกิจ มีสาเหตุมาจาก การกระจายรายได้ไม่เป็นธรรม การผูกขาดด้านการค้าของนายทุน”
4. ผู้เรียนร่วมกันวางแผนในการสืบเสาะต่ออีกว่า สาเหตุของปัจจัยแต่ละอย่างที่สืบเสาะมานำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งในสังคมได้อย่างไรบ้าง
 - “เช่น ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางเศรษฐกิจก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง คือ ปัญหาความยากจน”

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นที่ 4 แสวงหาความรู้

1. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มค้นคว้าหาความรู้เพื่อมาจัดทำแผนผังความคิด เรื่อง ปัญหาความขัดแย้ง ที่มาจากปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง ตามหัวข้อและประเด็นหัวข้อที่กลุ่มตนได้รับมอบหมาย

หัวข้อ

- กลุ่มที่ 1 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองการปกครอง
- กลุ่มที่ 2 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางเศรษฐกิจ
- กลุ่มที่ 3 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางสังคม
- กลุ่มที่ 4 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางความเชื่อในสังคม

ประเด็น

- สาเหตุของปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งด้านนั้น ๆ
 - สาเหตุของปัจจัยแต่ละอย่างที่สืบเสาะมานำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งใดบ้างในสังคม
2. ผู้สอนแจกกระดาษรูป ปากกา และสี ให้แต่ละกลุ่มเพื่อจัดทำแผนผังความคิด เรื่อง ปัญหาความขัดแย้งที่มาจากปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง
 3. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มสืบเสาะหาความรู้

ชั่วโมงที่ 3

ขั้นที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล นำเสนอและอภิปรายผล

1. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สรุปและจัดทำแผนผังความคิด ตามหัวข้อและประเด็น หัวข้อที่กลุ่มตนได้รับมอบหมาย
2. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่วิเคราะห์ สรุปและจัดทำแผนผังความคิดรวบรวมข้อมูลลงใน กระดาษบรูฟ พร้อมนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ชั่วโมงที่ 4

ขั้นสรุป

1. ผู้สอนแจกใบงาน เรื่อง ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งให้นักเรียนแต่ละคน พร้อมอธิบายใบงาน
 - “ให้ผู้เรียนบอกสาเหตุของปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งด้านการเมืองการปกครอง, เศรษฐกิจ, สังคม, ความเชื่อในสังคม”
2. ผู้เรียนลงมือทำใบงาน เรื่อง ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง พร้อมส่ง
3. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปบทเรียนเกี่ยวกับ เรื่อง ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง และปัญหาทางสังคมของไทย

สื่อการเรียนรู้ / แหล่งเรียนรู้

1. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)
2. อินเทอร์เน็ต
3. PowerPoint เรื่อง ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง และปัญหาทางสังคมของไทย
4. รูปภาพปัญหาด้านสังคม (รูปภาพความยากจน)

ชิ้นงาน

- แผนผังความคิด เรื่อง ปัญหาความขัดแย้ง

ภาระงาน

- นำเสนอแผนผังความคิด เรื่อง ปัญหาความขัดแย้ง

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จุดประสงค์	วิธีการประเมิน	เครื่องมือประเมิน	เกณฑ์การประเมิน	ผู้ประเมิน
1. วิเคราะห์ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง	1. การทำชิ้นงาน 2. การทำงานกลุ่ม	1. แบบประเมินชิ้นงาน 2. แบบประเมินการทำงานกลุ่ม	1. คุณภาพที่ 3 ขึ้นไป 2. คุณภาพที่ 2 ขึ้นไป	ผู้สอน
2. นำเสนอปัญหาความขัดแย้งที่มาจากปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง	การนำเสนอ	แบบประเมินการนำเสนองาน	คะแนนรวมตั้งแต่ 6 ขึ้นไป จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์	ผู้สอน
3. เห็นความสำคัญของปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง ตระหนักในโทษของความขัดแย้ง	การตอบคำถาม	แบบสังเกตพฤติกรรม	คุณภาพที่ 2 ขึ้นไป	ผู้สอน

บันทึกหลังการสอน

พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

.....
.....

ปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน

.....
.....

แนวทางแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน

.....
.....

ความประทับใจของครู

.....
.....

ลงชื่อ ผู้สอน

(.....)

...../...../.....

ลงชื่อ ผู้ตรวจ

(.....)

...../...../.....

เกณฑ์การประเมินการทำงานกลุ่ม

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี(3)	พอใช้(2)	ปรับปรุง(1)
1. การทำงานร่วมกัน	- ยอมรับมติของกลุ่ม - รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม	ยอมรับมติของกลุ่ม	ยอมรับมติการทำงานของกลุ่ม แต่ปฏิบัติตามน้อยครั้ง
2. ความกระตือรือร้น	- ช่วยเหลืองานภายในกลุ่ม - ร่วมแสดงความคิดเห็น - ใฝ่รู้ใฝ่เรียน - ศึกษาค้นคว้า	- ช่วยเหลืองานภายในกลุ่ม - ร่วมแสดงความคิดเห็น	ช่วยเหลืองานภายในกลุ่มเมื่อมีการร้องขอ
3. การตอบคำถาม	ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามเป็นอย่างดี	มีส่วนร่วมในการตอบคำถามบางครั้ง	มีส่วนร่วมในการตอบคำถามน้อยมาก
4. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	ร่วมรับฟังและแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างแต่มีประโยชน์	รับฟังแต่แสดงความคิดเห็นที่คล้อยตามเพื่อนๆ	ร่วมกิจกรรมตามที่กลุ่มขอร้อง

เกณฑ์การประเมินชิ้นงาน

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
1. สรุปความรู้ได้ถูกต้อง ครบตรงประเด็น	สามารถสรุปความรู้ได้ครบและตรงประเด็นและถูกต้องทุกหัวข้อ	สามารถสรุปความรู้ได้ครบตรงประเด็นและมี ความถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	สรุปความรู้ไม่ครบทุกประเด็น	สรุปความรู้ไม่ถูกต้อง
2. การเชื่อมโยงความรู้ได้ถูกต้องตามลำดับชั้นความสัมพันธ์	สามารถเชื่อมโยงความรู้ได้ถูกต้องตามลำดับความสัมพันธ์	สามารถเชื่อมโยงความรู้ได้ และลำดับความสัมพันธ์ได้ค่อนข้างครบ	สามารถเชื่อมโยงความรู้และลำดับความสัมพันธ์ได้บ้าง	สามารถเชื่อมโยงความรู้ได้ แต่ไม่เป็นไปตามลำดับความสัมพันธ์
3. มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน	สามารถเขียนข้อมูลความรู้ได้ในรูปแบบที่ถูกต้องและสวยงาม	สามารถเขียนข้อมูลความรู้ได้ถูกต้องและมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย	สามารถเขียนข้อมูลความรู้ได้ และมีข้อบกพร่องเป็นบางส่วน	สามารถเขียนข้อมูลความรู้ได้ แต่ขาดรูปแบบและความสวยงาม

แบบประเมินชิ้นงาน

เลขที่	ชื่อ - สกุล	สรุปความรู้ได้ถูกต้อง ครบตรงประเด็น				การเชื่อมโยงความรู้ได้ ถูกต้องตามลำดับชั้น ความสัมพันธ์				มีความคิดสร้างสรรค์ ในการทำงาน				รวม
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
1														
2														
3														
4														
.														
.														
.														
.														

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
(.....)

คะแนนตัดสินระดับคุณภาพ

คะแนน	คุณภาพ	ความหมาย
10 - 12	4	ดีมาก
7 - 9	3	ดี
4 - 6	2	พอใช้
1 - 3	1	ควรปรับปรุง

เกณฑ์การให้คะแนน

ดีมาก	=	4
ดี	=	3
พอใช้	=	2
ปรับปรุง	=	1

แบบประเมินการนำเสนองาน

กลุ่มที่.....เรื่อง.....

รายวิชา.....รหัสวิชา.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่.....

รายการประเมิน	ระดับคะแนน			รวม	หมายเหตุ
	3	2	1		
1. ความเหมาะสมของการนำเสนอ					
2. ความถูกต้องข้อมูล สารระ ความรู้					
3. ส่วนประกอบอื่น ๆ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
คะแนนรวม					

ต้องได้คะแนนรวมตั้งแต่ 6 ขึ้นไป จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

ลงชื่อผู้ประเมิน
(.....)

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน / ระดับคุณภาพ		
	3	2	1
1. ความเหมาะสมของการนำเสนอ	นำเสนอเหมาะสม เสียงดังฟังชัด ลีลา ประกอบดีมาก	นำเสนอเหมาะสม เสียงดังปาน กลาง ลีลาประกอบ ดี	นำเสนอเหมาะสม เสียงเบา ลีลา ประกอบค่อนข้าง น้อย
2. ความถูกต้อง ข้อมูล สารระ ความรู้	เนื้อหาสาระถูกต้อง ครบถ้วน	เนื้อหาสาระถูกต้อง เป็นส่วนมาก	เนื้อหาสาระถูกต้อง เป็นส่วนน้อย
3. ส่วนประกอบอื่น ๆ และ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	มีการนำอุปกรณ์มา ประกอบการ นำเสนอ ดีมาก	มีการนำอุปกรณ์มา ประกอบการนำเสนอ ดี	มีการนำอุปกรณ์มา ประกอบการนำเสนอ ค่อนข้างน้อย

ชื่อ.....เลขที่.....ห้อง.....

ใบงาน เรื่อง ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง

คำชี้แจง ให้นักเรียนยกตัวอย่างสาเหตุของปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคมไทยในแต่ละด้าน
ตามหัวข้อที่กำหนด

ด้านการเมืองการปกครอง

สาเหตุ

.....
.....

ด้านเศรษฐกิจ

สาเหตุ

.....
.....

ด้านสังคม

สาเหตุ

.....
.....

ด้านความเชื่อ

สาเหตุ

.....
.....

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

ปีการศึกษา 2567

รหัสวิชา ส23101

รายวิชา สังคมศึกษา 5

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

เวลาเรียน 3 คาบ

ภาคเรียนที่ 1

จำนวน 1.5 หน่วยกิต

เรื่อง แนวทางความร่วมมือในการลดความขัดแย้งและการสร้างความสมานฉันท์

อาจารย์ผู้สอน นวียา พึ่งเกษมสุนทร

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด (สำหรับรายวิชาพื้นฐาน)

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ส 2.1 ม.3/4 วิเคราะห์ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในประเทศ และเสนอแนวคิดในการลดความขัดแย้ง

สาระสำคัญ (Concept)

แนวทางความร่วมมือในการลดความขัดแย้งและการสร้างความสมานฉันท์ภายในประเทศทุกคนสามารถมีส่วนร่วมและปฏิบัติได้ ดังนี้ การเจรจาทำความเข้าใจซึ่งกัน การเผยแพร่ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ให้คนในสังคมเข้าใจ การบังคับใช้กฎหมายกับทุกคนในสังคมเท่าเทียมกัน พัฒนาประเทศ มีการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง เปิดโอกาสให้ทุกคนในสังคมเข้าถึงการบริการของรัฐ เพื่อเป็นแนวทางในการลดความขัดแย้งและสร้างความสมานฉันท์ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและแนวทางความร่วมมือเพื่อสร้างความสมานฉันท์
- นำเสนอแนวทางในการลดความขัดแย้งและการสร้างความสมานฉันท์

3. เห็นความสำคัญของแนวทางความร่วมมือในการลดความขัดแย้งและการสร้างความสมานฉันท์

สาระการเรียนรู้ (Content)

1. แนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง
 - มีหลักนิติธรรมในการปกครอง
 - การกระจายรายได้ของประชาชนในชาติให้มีความเท่าเทียม
 - มีมาตรการในการควบคุมและจัดสรรทรัพยากรที่เป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ
 - ให้การศึกษาและบ่มเพาะวัฒนธรรมและค่านิยม
 - การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่ดี
2. แนวทางความร่วมมือในการลดความขัดแย้งและการสร้างความสมานฉันท์
 - การเจรจาทำความเข้าใจของกลุ่มต่าง ๆ ที่มีความเห็นไม่ตรงกัน
 - การเผยแพร่ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ให้คนในสังคมเข้าใจ
 - ภาครัฐต้องบังคับใช้กฎหมายกับทุกคนในสังคมเท่าเทียมกัน
 - การพัฒนาประเทศของภาครัฐจะต้องมีการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง
 - การเปิดโอกาสให้ทุกคนในสังคมเข้าถึงการบริการของรัฐ เร่งรัดการพัฒนาประเทศ

เพื่อไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจ

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ซื่อสัตย์สุจริต
2. มีวินัย
3. ใฝ่เรียนรู้
4. อยู่อย่างพอเพียง
5. มุ่งมั่นในการทำงาน
6. มีจิตสาธารณะ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ขั้นที่ 1 พบเจอสถานการณ์

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนดูรูปภาพ “การประท้วงในประเทศไทย” พร้อมกระตุ้นความคิดผู้เรียนด้วยการถามคำถาม

(รูปภาพการชุมนุมประท้วง ที่มา: <https://vowworld.vn/>)

- รูปภาพคือความขัดแย้งหรือไม่ แล้วคือความขัดแย้งอย่างไร (แนวคำตอบ เป็นความขัดแย้งที่ประชาชนต้องการสิ่งที่ต้องการ แต่ไม่ได้รับ และความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน)
 - สมมุติตอนนี้บ้านเมืองเราเกิดปัญหาตามรูปภาพผู้เรียนมีแนวทางจัดการอย่างไร (แนวคำตอบ ไม่ตัดสินรวดเร็ว ควรหาความรู้ ข้อเท็จจริงเสียก่อน)
 - ผู้เรียนคิดว่าหน่วยงานใดที่สามารถช่วยแก้ปัญหาตามรูปภาพได้บ้าง (แนวคำตอบ ภาครัฐ)
 - ถ้าผู้เรียนเป็นหน่วยงานนั้น ๆ ผู้เรียนมีแนวทางความร่วมมือในการลดความขัดแย้งและการสร้างความสมานฉันท์ (แนวคำตอบ การกระจายผลประโยชน์สู่ประชาชนทุกคน การบังคับใช้กฎหมาย การให้ความรู้)
2. ผู้สอนเชื่อมโยงรูปภาพเพื่อเข้าสู่บทเรียน เรื่อง แนวทางความร่วมมือในการลดความขัดแย้งและการสร้างความสมานฉันท์

ขั้นสอน

ขั้นที่ 2 แสดงความคิดเห็น

1. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อปัญหาในรูปภาพ การประท้วงในประเทศไทย
2. ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งออกเป็นกลุ่ม จำนวนกลุ่มละ 3-4 คน
3. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มหาข้อมูลข่าวที่เป็นปัญหาความขัดแย้งในประเทศไทย แล้วนำรายละเอียดมาพูดคุยกันในชั้นเรียนที่ละกลุ่ม ว่า ปัญหาความขัดแย้งที่หาข้อมูลมา เป็นปัญหาอย่างไร
4. ผู้สอนอธิบายและยกตัวอย่างแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเข้าใจ

- มีหลักนิติธรรมในการปกครอง
- การกระจายรายได้ของประชาชนในชาติให้มีความเท่าเทียม
- มีมาตรการในการควบคุมและจัดสรรทรัพยากรที่เป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ
- ให้การศึกษาและบ่มเพาะวัฒนธรรมและค่านิยม
- การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่ดี

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นที่ 3 การวางแผน

1. ผู้สอนแจกใบงาน 1 เรื่อง ช่วยแก้ปัญหาให้ฉันที ให้นักเรียนทุกกลุ่ม โดยใบงานนี้เป็นกรณีตัวอย่างความขัดแย้ง เพื่อให้ทุกคนในกลุ่มร่วมหาแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง (ทุกกลุ่มได้ปัญหาหลายด้านแบบเดียวกันแต่อภิปรายกลุ่มละปัญหา โดยผู้สอนเป็นผู้เลือก)
2. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนในการสืบค้น เพื่อแบ่งหน้าที่และลงมือทำใบงานตามที่ได้รับมอบหมาย

ขั้นที่ 4 แสวงหาความรู้

1. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มค้นคว้าหาความรู้เพื่อมาจัดทำใบงาน 1 เรื่อง ช่วยแก้ปัญหาให้ฉันที ตามที่กลุ่มตนได้รับมอบหมาย
2. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มสืบเสาะหาความรู้

ขั้นที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล นำเสนอและอภิปรายผล

1. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สรุปและจัดทำใบงานที่ 1 เรื่อง ช่วยแก้ปัญหาให้ฉันที ตามที่กลุ่มตนได้รับมอบหมาย
2. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำใบงานที่ 1 เรื่อง ช่วยแก้ปัญหาให้ฉันที มาร่วมกันอภิปรายผลในชั้นเรียน โดยผู้สอนเป็นผู้เลือกปัญหาในใบงานให้
 - “โดยผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นและแนะแนวคำตอบจากใบงานของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม”

ชั่วโมงที่ 3

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนกระจายกลุ่ม นั่งประจำที่ตนเอง พร้อมอธิบายถึงการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่สามารถสร้างความสมานฉันท์ได้

- การเจรจาทำความเข้าใจของกลุ่มต่าง ๆ ที่มีความเห็นไม่ตรงกัน
- การเผยแพร่ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ให้คนในสังคมเข้าใจ
- ภาครัฐต้องบังคับใช้กฎหมายกับทุกคนในสังคมเท่าเทียมกัน
- การพัฒนาประเทศของภาครัฐจะต้องมีการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึง
- การเปิดโอกาสให้ทุกคนในสังคมเข้าถึงการบริการของรัฐ เร่งรัดการพัฒนาประเทศเพื่อ

ไม่ให้เกิด

2. พร้อมกระตุ้นความคิดผู้เรียนด้วยการถามคำถาม

- ผู้เรียนในฐานะเป็นผู้นำ ถ้าอยากเห็นประเทศไทยมีความสมานฉันท์กัน ผู้เรียนมีแนวทางอย่างไรบ้าง (แนวคำตอบ จัดการประชุมเพื่อเป็นไปในทิศทางเดียวกัน, เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม)

ขั้นสรุป

1. ผู้สอนแจกใบงานที่ 2 เรื่อง แนวทางในการลดความขัดแย้ง พร้อมอธิบาย โดยใบงานนี้เป็นการนำเสนอแนวทางในการลดความขัดแย้งและการสร้างความสมานฉันท์

2. ผู้เรียนลงมือทำใบงานที่ 2 เรื่อง แนวทางในการลดความขัดแย้ง พร้อมสุมผู้เรียนนำเสนอหน้าชั้นเรียน

3. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปบทเรียนเกี่ยวกับ เรื่อง แนวทางความร่วมมือในการลดความขัดแย้งและการสร้างความสมานฉันท์

สื่อการเรียนรู้ / แหล่งเรียนรู้

1. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของสถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)

2. อินเทอร์เน็ต

3. รูปภาพการชุมนุมประท้วง

ภาระงาน

- นำเสนอแนวทางในการลดความขัดแย้งและการสร้างความสมานฉันท์

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จุดประสงค์	วิธีการประเมิน	เครื่องมือประเมิน	เกณฑ์การประเมิน	ผู้ประเมิน
1. อธิบายถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและแนวทางความร่วมมือเพื่อสร้างความสมานฉันท์	1. การทำชิ้นงาน 2. การทำงานกลุ่ม	1. แบบประเมินชิ้นงาน 2. แบบประเมินการทำงานกลุ่ม	1. คุณภาพที่ 3 ขึ้นไป 2. คุณภาพที่ 2 ขึ้นไป	ผู้สอน

จุดประสงค์	วิธีการประเมิน	เครื่องมือประเมิน	เกณฑ์การประเมิน	ผู้ประเมิน
2. นำเสนอแนวทางในการลดความขัดแย้งและการสร้างความสมานฉันท์	การนำเสนอ	แบบประเมินการนำเสนองาน	คะแนนรวมตั้งแต่ 6 ขึ้นไป จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์	ผู้สอน
3. เห็นความสำคัญของแนวทางความร่วมมือในการลดความขัดแย้งและการสร้างความสมานฉันท์	การตอบคำถาม	แบบสังเกตพฤติกรรม	คุณภาพที่ 2 ขึ้นไป	ผู้สอน

บันทึกหลังการสอน

พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

.....

.....

.....

ปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

แนวทางแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

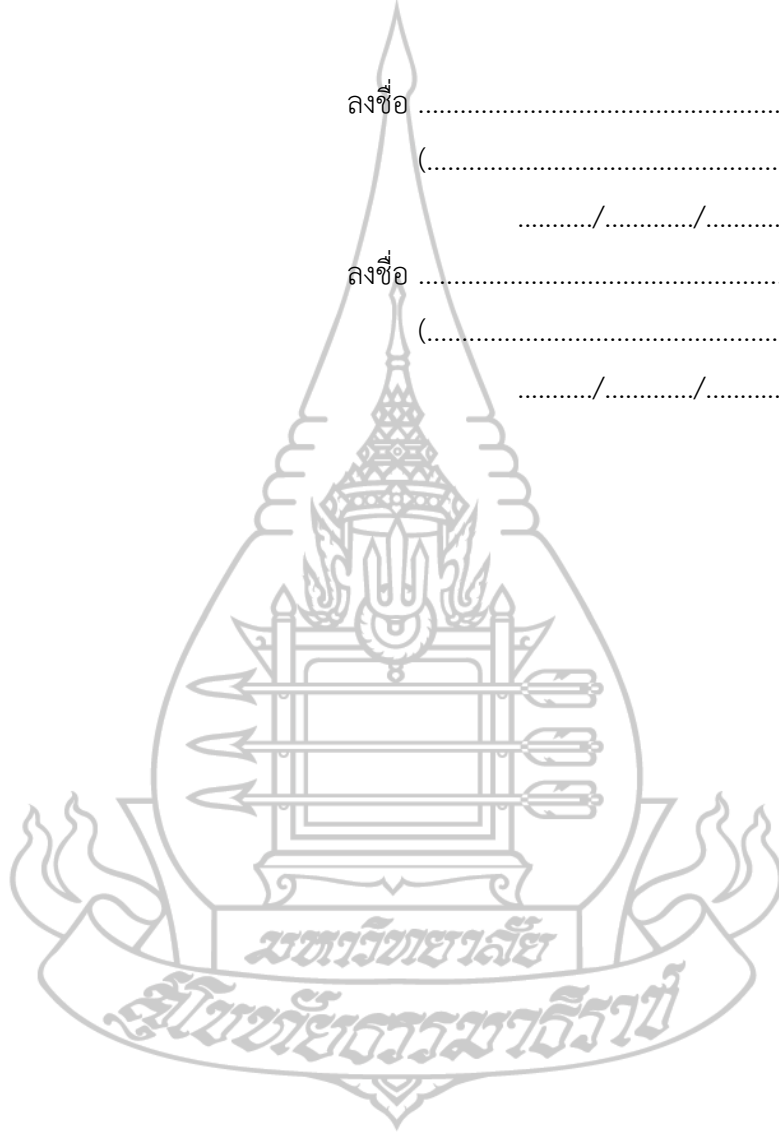
.....

ความประทับใจของครู

.....
.....
.....

ลงชื่อ ผู้สอน
(.....)
...../...../.....

ลงชื่อ ผู้ตรวจ
(.....)
...../...../.....

เกณฑ์การประเมินการทำงานกลุ่ม

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี(3)	พอใช้(2)	ปรับปรุง(1)
1. การทำงานร่วมกัน	- ยอมรับมติของกลุ่ม - รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม	ยอมรับมติของกลุ่ม	ยอมรับมติการทำงานของกลุ่ม แต่ปฏิบัติตามน้อยครั้ง
2. ความกระตือรือร้น	- ช่วยเหลืองานภายในกลุ่ม - ร่วมแสดงความคิดเห็น - ใฝ่รู้ใฝ่เรียน - ศึกษาค้นคว้า	- ช่วยเหลืองานภายในกลุ่ม - ร่วมแสดงความคิดเห็น	ช่วยเหลืองานภายในกลุ่มเมื่อมีการร้องขอ
3. การตอบคำถาม	ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามเป็นอย่างดี	มีส่วนร่วมในการตอบคำถามบางครั้ง	มีส่วนร่วมในการตอบคำถามน้อยมาก
4. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	ร่วมรับฟังและแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างแต่มีประโยชน์	รับฟังแต่แสดงความคิดเห็นที่คล้อยตามเพื่อนๆ	ร่วมกิจกรรมตามที่กลุ่มขอร้อง

เกณฑ์การประเมินชิ้นงาน

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
1. สรุปความรู้ได้ถูกต้อง ครบตรงประเด็น	สามารถสรุปความรู้ได้ครบและตรงประเด็นและถูกต้องทุกหัวข้อ	สามารถสรุปความรู้ได้ครบตรงประเด็นและมี ความถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	สรุปความรู้ไม่ครบทุกประเด็น	สรุปความรู้ไม่ถูกต้อง
2. การเชื่อมโยงความรู้ได้ถูกต้องตามลำดับชั้นความสัมพันธ์	สามารถเชื่อมโยงความรู้ได้ถูกต้องตามลำดับความสัมพันธ์	สามารถเชื่อมโยงความรู้ได้ และลำดับความสัมพันธ์ได้ค่อนข้างครบ	สามารถเชื่อมโยงความรู้และลำดับความสัมพันธ์ได้บ้าง	สามารถเชื่อมโยงความรู้ได้ แต่ไม่เป็นไปตามลำดับความสัมพันธ์
3. มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน	สามารถเขียนข้อมูลความรู้ได้ในรูปแบบที่ถูกต้องและสวยงาม	สามารถเขียนข้อมูลความรู้ได้ถูกต้องและมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย	สามารถเขียนข้อมูลความรู้ได้ และมีข้อบกพร่องเป็นบางส่วน	สามารถเขียนข้อมูลความรู้ได้ แต่ขาดรูปแบบและความสวยงาม

แบบประเมินชิ้นงาน

เลขที่	ชื่อ - สกุล	สรุปความรู้ได้ถูกต้อง ครบตรงประเด็น				การเชื่อมโยงความรู้ได้ ถูกต้องตามลำดับขั้น ความสัมพันธ์				มีความคิดสร้างสรรค์ ในการทำงาน				รวม
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
1														
2														
3														
4														
.														
.														
.														
.														

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
(.....)

คะแนนตัดสินระดับคุณภาพ

คะแนน	คุณภาพ	ความหมาย
10 -12	4	ดีมาก
7 - 9	3	ดี
4 - 6	2	พอใช้
1 - 3	1	ควรปรับปรุง

เกณฑ์การให้คะแนน

ดีมาก	=	4
ดี	=	3
พอใช้	=	2
ปรับปรุง	=	1

แบบประเมินการนำเสนองาน

กลุ่มที่.....เรื่อง.....

รายวิชา.....รหัสวิชา.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่.....

รายการประเมิน	ระดับคะแนน			รวม	หมายเหตุ
	3	2	1		
1. ความเหมาะสมของการนำเสนอ					
2. ความถูกต้องข้อมูล สาระ ความรู้					
3. ส่วนประกอบอื่น ๆ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
คะแนนรวม					

ต้องได้คะแนนรวมตั้งแต่ 6 ขึ้นไป จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

ลงชื่อผู้ประเมิน
(.....)

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน / ระดับคุณภาพ		
	3	2	1
1. ความเหมาะสมของการนำเสนอ	นำเสนอเหมาะสม เสียงดังฟังชัด ลีลา ประกอบดีมาก	นำเสนอเหมาะสม เสียงดังปาน กลาง ลีลาประกอบ ดี	นำเสนอเหมาะสม เสียงเบา ลีลา ประกอบค่อนข้าง น้อย
2. ความถูกต้อง ข้อมูล สาระ ความรู้	เนื้อหาสาระถูกต้อง ครบถ้วน	เนื้อหาสาระถูกต้อง เป็นส่วนมาก	เนื้อหาสาระถูกต้อง เป็นส่วนน้อย
3. ส่วนประกอบอื่น ๆ และ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	มีการนำอุปกรณ์มา ประกอบการ นำเสนอ ดีมาก	มีการนำอุปกรณ์มา ประกอบการนำเสนอ ดี	มีการนำอุปกรณ์มา ประกอบการนำเสนอ ค่อนข้างน้อย

แบบสังเกตพฤติกรรม

ที่	พฤติกรรม ชื่อ-สกุล	ความสนใจ				การแสดง ความคิดเห็น				การตอบ คำถาม				การยอมรับ ฟังคนอื่น				ทำงาน ตามที่ได้รับ มอบหมาย				หมายเหตุ
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	

ลงชื่อผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การวัดผล ให้คะแนนระดับคุณภาพของแต่ละพฤติกรรมดังนี้

- ดีมาก = 4 สนใจฟัง ไม่หลับ ไม่พูดคุยในชั้น มีคำถามที่ดี ตอบคำถามถูกต้อง
ทำงานส่งครบตรงเวลา
- ดี = 3 การแสดงออกอยู่ในเกณฑ์ประมาณ 70%
- ปานกลาง = 2 การแสดงออกอยู่ในเกณฑ์ประมาณ 50%
- ปรับปรุง = 1 เข้าชั้นเรียน แต่การแสดงออกน้อยมาก ส่งงานไม่ครบ ไม่ตรงเวลา

กลุ่มที่.....เลขที่สมาชิก.....ห้อง.....

ใบงานที่ 1 เรื่อง ช่วยแก้ปัญหาให้ฉันที

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาสถานการณ์ต่อไปนี้ พร้อมตอบคำถาม

ภิญญาเป็นนักเรียนที่มีฐานะยากจน อุปกรณ์การเรียนของภิญญาจึงไม่ครบ รวมถึงภิญญามีนิสัยค่อนข้างก้าวร้าว เกรง มักชอบหยิบยืมอุปกรณ์การเรียนของเพื่อน โดยไม่ได้ขออนุญาตหรือบางครั้งก็ใช้คำพูดที่ไม่สุภาพ เพื่อจึงไม่อยากให้ภิญญาเืม จึงเกิดเหตุการณ์ทำร้ายร่างกายกันเป็นประจำ

จากสถานการณ์ความขัดแย้งคือ

สาเหตุของความขัดแย้ง

แนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง

สุภัคอาศัยอยู่ในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง หมู่บ้านที่สุภัคอาศัยอยู่มักประสบปัญหาการแย่งชิงน้ำในช่วงฤดูแล้งกับชุมชนอื่น ๆ เนื่องจากหมู่บ้านแห่งนี้ ต้องอาศัยน้ำจากระบบชลประทานจากนอกหมู่บ้าน ซึ่งที่ตั้งหมู่บ้านอยู่ไกลจากคลองชลประทาน เมื่อคลองชลประทานส่งน้ำมายังหมู่บ้าน หมู่บ้านอื่นได้สูบน้ำไปทำนาปรัง ทำการเกษตรอื่น ๆ จนทำให้น้ำที่ส่งมายังหมู่บ้านของสุภัคมีน้อยมาก คนในหมู่บ้านจึงมีน้ำใช้ไม่เพียงพอ สุภัคและเพื่อนต่างไม่พอใจ จึงมีปากเสียงทะเลาะกับหมู่บ้านข้างเคียงเป็นประจำ

จากสถานการณ์ความขัดแย้งคือ

สาเหตุของความขัดแย้ง

แนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง

กล้วยกับแก้วเป็นพี่น้องกัน หลังเลิกเรียน ทั้ง 2 คน มักจะกลับบ้านและชอบนอนเล่นอยู่ห้องเดียว กล้วยชอบอ่านหนังสือมาก เขาใช้เวลาหลังเลิกเรียนด้วยการอ่านหนังสือ ส่วนแก้วชอบฟังเพลงเสียงดัง เขามักจะผ่อนคลายหลังเลิกเรียนด้วยการฟังเพลงเพลิน ๆ เมื่อกล้วยอ่านหนังสือจะมีเสียงเพลงดังของ แก้วมารบกวนประจำ ทำให้กล้วยทะเลาะกับแก้วทุกครั้ง

จากสถานการณ์ความขัดแย้งคือ

.....

สาเหตุของความขัดแย้ง

.....

แนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง

.....

.....

ณ ห้องประชุมแห่งหนึ่งได้มีการประชุมจัดงานกีฬาสีภายในโรงเรียน นางจาดต้องการให้กีฬาสีปีนี้มีสี ชมพู สีฟ้า และสีเขียว แต่นายเอกไม่ต้องการให้มีสีเขียว เนื่องจากตนเองไม่ชอบสีเขียวจึงเกิดความไม่ พอใจและเดินออกไปจากห้องประชุม

จากสถานการณ์ความขัดแย้งคือ

.....

สาเหตุของความขัดแย้ง

.....

แนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง

.....

.....

.....

ชื่อ.....เลขที่.....ห้อง.....

ใบงานที่ 2 เรื่อง แนวทางในการลดความขัดแย้ง

คำชี้แจง ให้นักเรียนเสนอแนวทางในการลดความขัดแย้งเพื่อสร้างความสมานฉันท์ลงในช่องว่างที่กำหนด

.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3
หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข
กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา
ปีการศึกษา 2567

รหัสวิชา ส23101	รายวิชา สังคมศึกษา 5	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
เวลาเรียน 3 คาบ	ภาคเรียนที่ 1	จำนวน 1.5 หน่วยกิต
เรื่อง การดำรงชีวิตในประเทศไทยและสังคมโลกอย่างมีความสุข		
อาจารย์ผู้สอน นวียา พึ่งเกศสุนทร		

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด (สำหรับรายวิชาพื้นฐาน)

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ส 2.1 ม.3/5 เสนอแนวคิดในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในประเทศและสังคมโลก

สาระสำคัญ (Concept)

ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมมากมาย ดังนั้นการดำรงชีวิตในประเทศไทยและสังคมโลกอย่างมีความสุข ต้องมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชีวิตมีความสุข เช่น มีขันติธรรม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การเห็นคุณค่าในตนเอง การมองโลกในแง่ดี การสร้างทักษะทางอารมณ์ การบริโภคด้วยปัญญา การเลือกรับและปฏิเสธข่าวสาร การปรับปรุงตนเอง และสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้นเสมอ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายการดำรงชีวิตในประเทศไทยและสังคมโลกอย่างมีความสุข (ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชีวิตมีความสุข)

2. นำเสนอการวิเคราะห์ความสอดคล้องปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชีวิตมีความสุข
3. เห็นความสำคัญของปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชีวิตมีความสุข

สาระการเรียนรู้ (Content)

- การดำรงชีวิตในประเทศไทยและสังคมโลกอย่างมีความสุข
- ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชีวิตมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ซื่อสัตย์สุจริต
2. มีวินัย
3. ใฝ่เรียนรู้
4. มุ่งมั่นในการทำงาน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ขั้นที่ 1 พบเจอสถานการณ์

1. ผู้สอนตั้งคำถามกระตุ้นความคิดนักเรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่จะตอบยกมือขึ้นตอบ จากนั้นให้นักเรียนคนอื่นที่มีคำตอบที่แตกต่างได้เสนอคำตอบตนเอง
 - ผู้เรียนพบเพื่อนยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้เรียนรู้สึกอย่างไร (แนวคำตอบ รู้สึกไม่ดี รู้สึกตกใจ)
 - ผู้เรียนมีวิธีการจัดการกับปัญหาได้อย่างไร (แนวคำตอบ ปรึกษาผู้ใหญ่ หาทางพูดคุยกับเพื่อน)
 - ถ้าผู้เรียนเป็นเพื่อน ซึ่งเป็นผู้มีปัญหาเลยหันหน้าพึ่งยาเสพติด นักเรียนมีวิธีแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างไร (แนวคำตอบ หาทางออกวิธีอื่น)

- การดำรงชีวิตในประเทศไทยและสังคมโลกอย่างมีความสุข ผู้เรียนคิดว่าทำได้อย่างไรบ้าง (แนวคำตอบ นำความรู้ที่ได้รับมา มาใช้ หลักธรรม หรือ เศรษฐกิจพอเพียง การมองโลกในแง่ดี การรู้จักการใช้จ่าย และพุดจา)

2. ผู้สอนเชื่อมโยงคำถามเพื่อเข้าสู่บทเรียน เรื่อง การดำรงชีวิตในประเทศไทยและสังคมโลกอย่างมีความสุข

ชั้นสอน

ขั้นที่ 2 แสดงความคิดเห็น

1. ผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อว่า “ถ้าผู้เรียนถูกลักทรัพย์ไป ผู้เรียนจะจัดการอย่างไร” ให้ผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นให้รู้ถึงปัญหา ได้สืบค้นแนวทางแก้ไขกันต่อไป

2. ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งออกเป็นกลุ่ม จำนวนกลุ่มละ 3-4 คน

ขั้นที่ 3 การวางแผน

1. ผู้สอนแจกกระดาษเอสี่ ให้แต่ละกลุ่ม และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มค้นคว้าเกี่ยวกับ “ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชีวิตมีความสุข” จำนวนกลุ่มละ 20 ข้อ

2. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนในการสืบค้นข้อมูลประเด็น (ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชีวิตมีความสุขมีอะไรบ้าง) แล้วจดสิ่งที่สืบค้นมาลงในกระดาษเอสี่

3. ผู้เรียนร่วมกันวางแผน มอบหมายหน้าที่กันในกลุ่ม

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นที่ 4 แสวงหาความรู้

1. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มค้นคว้าหาความรู้ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชีวิตมีความสุขมีอะไรบ้าง แล้วจดสิ่งที่สืบค้นมาลงในกระดาษเอสี่ตามที่กลุ่มตนได้รับมอบหมาย

2. ผู้สอนแจกใบความรู้ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชีวิตมีความสุข ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำ

ความเข้าใจ

ชั่วโมงที่ 3

ขั้นที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล นำเสนอและอภิปรายผล

1. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชีวิตมีความสุข พร้อมมอบหมายภาระงาน

2. ผู้สอนแจกใบงาน เรื่อง ความสุขที่เราสร้างได้ ให้แต่ละกลุ่มพร้อมให้ผู้เรียนวิเคราะห์ว่าสิ่งที่ได้สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชีวิตมีความสุข ที่นักเรียนสืบค้นมา สอดคล้องกับข้อใดในใบงานมากที่สุด

3. ผู้เรียนนำข้อมูลมาสรุปและจัดทำใบงาน ตามที่กลุ่มตนได้รับมอบหมาย

ขั้นสรุป

1. ผู้สอนให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอใบงาน เรื่อง ความสุขที่เราสร้างได้ หน้าชั้นเรียน เพื่อสนทนาร่วมกันในชั้นเรียน
2. ผู้สอนให้ผู้เรียนทั้งห้องร่วมกันจัดนิทรรศการในห้องเรียน โดยนำชิ้นงานของหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข เช่น แผนผังความคิด เรื่อง ปัญหาความขัดแย้ง, แนวทางในการลดความขัดแย้งและการสร้างความสมานฉันท์, ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชีวิตมีความสุข มานำเสนอ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน
3. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปบทเรียน เกี่ยวกับการดำรงชีวิตในประเทศไทยและสังคมโลก อย่างมีความสุข

สื่อการเรียนรู้ / แหล่งเรียนรู้

1. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของสถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)
2. อินเทอร์เน็ต
3. ใบความรู้ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชีวิตมีความสุข

ภาระงาน

- นำเสนอการวิเคราะห์ความสอดคล้องปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชีวิตมีความสุข
- นำเสนอนิทรรศการในห้องเรียน

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จุดประสงค์	วิธีการประเมิน	เครื่องมือประเมิน	เกณฑ์การประเมิน	ผู้ประเมิน
1. อธิบายการดำรงชีวิตในประเทศไทยและสังคมโลกอย่างมีความสุข (ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชีวิตมีความสุข)	1. การทำชิ้นงาน 2. การตอบคำถาม	1. แบบประเมินชิ้นงาน 2. แบบสังเกตพฤติกรรม	1. คุณภาพที่ 3 ขึ้นไป 2. คุณภาพที่ 2 ขึ้นไป	ผู้สอน

จุดประสงค์	วิธีการประเมิน	เครื่องมือประเมิน	เกณฑ์การประเมิน	ผู้ประเมิน
2. นำเสนอการวิเคราะห์ความสอดคล้องปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชีวิตมีความสุข	การนำเสนอ	แบบประเมินการนำเสนองาน	คะแนนรวมตั้งแต่ 6 ขึ้นไป จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์	ผู้สอน
3. เห็นความสำคัญของปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชีวิตมีความสุข	การตอบคำถาม	แบบสังเกตพฤติกรรม	คุณภาพที่ 2 ขึ้นไป	ผู้สอน

บันทึกหลังการสอน

พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

.....
.....

ปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน

.....
.....

แนวทางแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน

.....
.....

ความประทับใจของครู

.....
.....

ลงชื่อ

ผู้สอน

(.....)

ลงชื่อ

ผู้ตรวจ

(.....)

...../...../.....

เกณฑ์การประเมินการทำงานกลุ่ม

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	ดี(3)	พอใช้(2)	ปรับปรุง(1)
1. การทำงานร่วมกัน	- ยอมรับมติของกลุ่ม - รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม	ยอมรับมติของกลุ่ม	ยอมรับมติการทำงานของกลุ่ม แต่ปฏิบัติตามน้อยครั้ง
2. ความกระตือรือร้น	- ช่วยเหลืองานภายในกลุ่ม - ร่วมแสดงความคิดเห็น - ใฝ่รู้ใฝ่เรียน - ศึกษาค้นคว้า	- ช่วยเหลืองานภายในกลุ่ม - ร่วมแสดงความคิดเห็น	ช่วยเหลืองานภายในกลุ่มเมื่อมีการร้องขอ
3. การตอบคำถาม	ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามเป็นอย่างดี	มีส่วนร่วมในการตอบคำถามบางครั้ง	มีส่วนร่วมในการตอบคำถามน้อยมาก
4. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	ร่วมรับฟังและแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างแต่มีประโยชน์	รับฟังแต่แสดงความคิดเห็นที่คล้อยตามเพื่อนๆ	ร่วมกิจกรรมตามที่กลุ่มขอร้อง

เกณฑ์การประเมินชิ้นงาน

รายการประเมิน	คำอธิบายระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
1. สรุปความรู้ได้ถูกต้อง ครบตรงประเด็น	สามารถสรุปความรู้ได้ครบและตรงประเด็นและถูกต้องทุกหัวข้อ	สามารถสรุปความรู้ได้ครบตรงประเด็นและมี ความถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	สรุปความรู้ไม่ครบทุกประเด็น	สรุปความรู้ไม่ถูกต้อง
2. การเชื่อมโยงความรู้ได้ถูกต้องตามลำดับชั้นความสัมพันธ์	สามารถเชื่อมโยงความรู้ได้ถูกต้องตามลำดับความสัมพันธ์	สามารถเชื่อมโยงความรู้ได้ และลำดับความสัมพันธ์ได้ค่อนข้างครบ	สามารถเชื่อมโยงความรู้และลำดับความสัมพันธ์ได้บ้าง	สามารถเชื่อมโยงความรู้ได้ แต่ไม่เป็นไปตามลำดับความสัมพันธ์
3. มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน	สามารถเขียนข้อมูลความรู้ได้ในรูปแบบที่ถูกต้องและสวยงาม	สามารถเขียนข้อมูลความรู้ได้ถูกต้องและมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย	สามารถเขียนข้อมูลความรู้ได้ และมีข้อบกพร่องเป็นบางส่วน	สามารถเขียนข้อมูลความรู้ได้ แต่ขาดรูปแบบและความสวยงาม

แบบประเมินชิ้นงาน

เลขที่	ชื่อ - สกุล	สรุปความรู้ได้ถูกต้อง ครบตรงประเด็น				การเชื่อมโยงความรู้ได้ ถูกต้องตามลำดับขั้น ความสัมพันธ์				มีความคิดสร้างสรรค์ ในการทำงาน				รวม
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	
1														
2														
3														
4														
.														
.														
.														
.														

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
(.....)

คะแนนตัดสินระดับคุณภาพ

คะแนน	คุณภาพ	ความหมาย
10 -12	4	ดีมาก
7 - 9	3	ดี
4 - 6	2	พอใช้
1 - 3	1	ควรปรับปรุง

เกณฑ์การให้คะแนน

ดีมาก	=	4
ดี	=	3
พอใช้	=	2
ปรับปรุง	=	1

แบบประเมินการนำเสนองาน

กลุ่มที่.....เรื่อง.....

รายวิชา.....รหัสวิชา.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่.....

รายการประเมิน	ระดับคะแนน			รวม	หมายเหตุ
	3	2	1		
1. ความเหมาะสมของการนำเสนอ					
2. ความถูกต้องข้อมูล สาระ ความรู้					
3. ส่วนประกอบอื่น ๆ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
คะแนนรวม					

ต้องได้คะแนนรวมตั้งแต่ 6 ขึ้นไป จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

ลงชื่อผู้ประเมิน
(.....)

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน / ระดับคุณภาพ		
	3	2	1
1. ความเหมาะสมของการนำเสนอ	นำเสนอเหมาะสม เสียงดังฟังชัด ลีลา ประกอบดีมาก	นำเสนอเหมาะสม เสียงดังปาน กลาง ลีลาประกอบ ดี	นำเสนอเหมาะสม เสียงเบา ลีลา ประกอบค่อนข้าง น้อย
2. ความถูกต้อง ข้อมูล สาระ ความรู้	เนื้อหาสาระถูกต้อง ครบถ้วน	เนื้อหาสาระถูกต้อง เป็นส่วนมาก	เนื้อหาสาระถูกต้อง เป็นส่วนน้อย
3. ส่วนประกอบอื่น ๆ และ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	มีการนำอุปกรณ์มา ประกอบการ นำเสนอ ดีมาก	มีการนำอุปกรณ์มา ประกอบการนำเสนอ ดี	มีการนำอุปกรณ์มา ประกอบการนำเสนอ ค่อนข้างน้อย

แบบสังเกตพฤติกรรม

ที่	พฤติกรรม ชื่อ-สกุล	ความสนใจ				การแสดง ความคิดเห็น				การตอบ คำถาม				การยอมรับ ฟังคนอื่น				ทำงาน ตามที่ได้รับ มอบหมาย				หมายเหตุ		
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1			

ลงชื่อผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การวัดผล ให้คะแนนระดับคุณภาพของแต่ละพฤติกรรมดังนี้

ดีมาก = 4 สนใจฟัง ไม่หลับ ไม่พูดคุยในชั้น มีคำถามที่ดี ตอบคำถามถูกต้อง
ทำงานส่งครบตรงเวลา

ดี = 3 การแสดงออกอยู่ในเกณฑ์ประมาณ 70%

ปานกลาง = 2 การแสดงออกอยู่ในเกณฑ์ประมาณ 50%

ปรับปรุง = 1 เข้าชั้นเรียน แต่การแสดงออกน้อยมาก ส่งงานไม่ครบ ไม่ตรงเวลา

ใบความรู้ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชีวิตมีความสุข

1. การอยู่ร่วมกันอย่างมีขันติธรรม

การที่จะสามารถดำรงชีวิตให้มีความสุขได้นั้นทุกคนในสังคมต้องอยู่ร่วมกันอย่างมีขันติธรรม ได้แก่ ความอดทนอดกลั้น รู้จักเรียนรู้ที่จะเปิดใจยอมรับความแตกต่างทางด้านความคิด วิธีการดำเนินชีวิต อุดมการณ์ ทางด้านการเมือง ความเชื่อ ศาสนา ชาติพันธุ์ รู้จักให้อภัยกันเมื่อเกิดความผิดพลาดขึ้น และช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

ตัวอย่างของการอยู่ร่วมกันอย่างมีขันติธรรม นายกเทศมนตรีตำบลโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ได้เชิญผู้นำท้องถิ่น และประชาชนทั้งไทยพุทธและไทยมุสลิมจำนวน ๔ ชุมชนของตำบลโคกโพธิ์มาร่วมทำขนมอาซูรอในช่วงเทศกาลอาซูรอของชาวไทยมุสลิม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ระหว่งคนที่นับถือพระพุทธศาสนาและศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเป็นการลดความหวาดระแวงในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่ด้วย

2. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้ประชาชนดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขเนื่องจากเป็นหลักการดำเนินชีวิตที่ยึดหลักทางสายกลาง คือ หลักการที่มีเหตุมีผล รู้จักความพอประมาณ การมีภูมิคุ้มกันที่ดี และเงื่อนไขของการมีความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับทุกอาชีพ เนื่องจากมีพื้นฐานดั้งเดิมมาจากวิถีชีวิตของคนไทย

ตัวอย่างของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนจะต้องตั้งใจเรียนอย่างเต็มความสามารถ เป็นผู้ที่มีความพอเพียง ใช้จ่ายอย่างประหยัด ไม่หลงไปกับกระแสวัตถุนิยมเป็นผู้ที่มีสัมมาคารวะ และมีคุณธรรมในการช่วยพ่อแม่ประหยัด

3. การเห็นคุณค่าในตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมให้มีความสุขซึ่งทุกคนเกิดมาต่างมีความสำคัญต่อสังคมทั้งสิ้น การที่บุคคลเห็นคุณค่าในตนเอง คือ มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความภาคภูมิใจในผลงานของตน รวมทั้งมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน และหาทางแก้ไขปัญหายอย่างมีสติ สามารถควบคุมตนเองได้

ดังนั้น การเห็นคุณค่าในตนเอง จะทำให้บุคคลมีความภาคภูมิใจและมุ่งมั่นที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ การใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหา เป็นผู้มีศีลธรรมซึ่งจะตัดสินใจกระทำในสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมีความเชื่อมั่นในตนเอง

ตัวอย่างของการเห็นคุณค่าในตนเอง หากเราเป็นผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเองก็จะเป็นผู้ที่มีความมั่นใจในตนเองพยายามพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น มองโลกในแง่ดี เป็นผู้มีศีลธรรม จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

4. การรู้จักมองโลกในแง่ดี

การรู้จักมองโลกในแง่ดีเป็นการมองโลกในเชิงบวก แสดงถึงการเป็นผู้มีสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งจะนำไปสู่การดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

4.1 การรู้จักตนเอง โดยต้องมีการสำรวจว่าตนเองมีจุดดีจุดด้อยตรงไหน ทบทวนถึงความผิดพลาดหรือจุดด้อยของตนเองแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น

4.2 การมองสิ่งต่าง ๆ ในแง่บวกที่ดี เมื่อไม่ประสบความสำเร็จในด้านใดต้องรู้จักยอมรับและมองสิ่งนั้นในแง่ดีเพื่อจะให้มีความสุขและอยู่กับสิ่งนั้นได้อย่างมีความสุข

4.3 การอยู่ใกล้หรือเลือกคบแต่คนที่มองชีวิตในแง่ดี จะได้รับแง่บวกในชีวิตที่ดี เนื่องจากหากเราคบคนเช่นไร ก็จะมีบุคลิกคล้ายกับบุคคลนั้น

4.4 ใช้สติปัญญาในการคิดไตร่ตรองสิ่งต่าง ๆ อย่างรอบคอบ อย่าหลงงมงายกับความคิดที่ผิด จนไม่กล้าที่จะดำรงชีวิตในทางที่ถูกต้อง รวมทั้งการฝึกมองตนเองในแง่บวก โดยให้ค้นหาความเก่ง ความดีของตน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นกับตนเอง

ตัวอย่างของการรู้จักมองโลกในแง่ดี เมื่อเราคิดแต่สิ่งดีกับผู้อื่น ทำให้จิตใจของเรามีความรู้สึกที่แจ่มใส มีบุคลิกดี ผู้ที่ใกล้ชิดมีความสุข มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ไม่มีความเครียด การดำเนินชีวิตประจำ วันก็มีความสุขไปด้วย

5 การสร้างทักษะทางอารมณ์

ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient) หรือ EQ เป็นความสามารถในการรู้จักและเข้าใจอารมณ์ทั้งของตนเองและผู้อื่น การสร้างความฉลาดทางอารมณ์เป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ซึ่งการสร้างความฉลาดทางอารมณ์จะทำให้แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตได้อย่างเหมาะสม

5.1 ใส่ใจและเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่นโดยต้องรู้เท่าทันอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น

5.2 เมื่อเกิดความท้อแท้หรือความไม่สบายใจจะต้องกระตุ้นความรู้สึกของตนเองด้วยความมีเหตุผลและความรับผิดชอบ

5.3 การฝึกคิดในทางบวก เป็นการคิดในแง่ดีกับบุคคลอื่น โดยรู้เท่าทันและมีสติในการแก้ไขสิ่งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

5.4 มีความมุ่งมั่นพยายาม รวมทั้งการเชื่อมั่นในตนเองว่าสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จด้วยตนเองได้ นอกจากนั้นยังต้องกล้าที่จะทำสิ่งใหม่ๆ ที่ดีงาม เพื่อเป็นการเรียนรู้ที่ดีและเป็น การพัฒนาความสามารถของตนเองอยู่เสมอ

6. การรู้จักบริโภคด้วยปัญญา

การรู้จักบริโภคด้วยปัญญา คือ การมีสติในการบริโภคสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรอบคอบมีเหตุผล มีความพอประมาณและความสมดุล เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในการบริโภคตามหลักทางสายกลาง

ตัวอย่างของการรู้จักบริโภคด้วยปัญญา นายดำ มีรายได้ ๑๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน ซึ่งการบริโภคด้วยปัญญาของนายดำ จะต้องประกอบด้วยความพอประมาณเป็นการพิจารณาสัดส่วนของรายได้กับรายจ่ายว่าเหมาะสมหรือไม่ คือ การเปรียบเทียบระหว่างผลดีและผลเสียของการใช้จ่ายต่าง ๆ ซึ่งพิจารณาว่ามีเหตุจำเป็นที่จะบริโภคสิ่งใดก่อนหลัง มีความรอบคอบ มีเหตุผลในการมองว่าหากซื้อสินค้าแล้วจะเกิดประโยชน์คุ้มค่าเพียงใด

7. การเลือกรับและปฏิเสธข่าวสารและวัตถุต่าง ๆ

ปัจจุบันมีสื่อประเภทต่าง ๆ จำนวนมากในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจากทั่วทุกมุมโลก ทั้งที่เป็นจริงและไม่เป็นจริง และมีความเหมาะสมและไม่เหมาะสม ดังนั้น ผู้บริโภคข่าวที่ดีจะต้องเป็นผู้มีความสามารถในการที่จะเลือกรับและปฏิเสธข่าวสารต่าง ๆ โดยต้องรู้จักแยกแยะว่าข่าวไหนจริงหรือไม่จริง มีประโยชน์หรือไม่ และใช้วิจารณญาณไตร่ตรองข่าวที่ได้รับอย่างรอบคอบ

ตัวอย่างในการเลือกรับและปฏิเสธข่าวสารต่าง ๆ เมื่อเราติดตามข่าวเรื่องใด ต้องรับข่าวสารจากหลาย ๆ ด้าน แล้วนำมาไตร่ตรองว่าจริงหรือเท็จ ไม่ควรใช้ทัศนคติของตนมาตัดสินและไม่ควรรับข่าวสารในแต่ละวันมากเกินไปเพราะจะทำให้เกิดความเครียด ปรับทัศนคติให้เรียนรู้ด้วยปัญญา เพื่อให้สามารถรู้ทันข่าวสารตามความเป็นจริง

8. การปรับปรุงตนเองและสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้นอยู่เสมอ

การปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นอยู่เสมอ นับเป็นความพยายามที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขซึ่งสามารถทำได้ดังนี้

8.1 การฟังและพูดคุยกับผู้คนที่อยู่เสมอ เพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงตนเองได้ โดยจะต้องยอมรับและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

8.2 การสร้างความมั่นใจให้กับตนเอง โดยการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ รวมถึงการเรียนรู้จากความผิดพลาดของตนเองเพื่อนำมาปรับปรุงให้ดีขึ้น

8.3 การปรับปรุงความสัมพันธ์กับผู้อื่นให้ดีขึ้น โดยจะต้องเป็นผู้ที่มีความคิดที่ดีต่อผู้อื่น มีน้ำใจ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่นอยู่เสมอซึ่งจะทำให้ได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น

ตัวอย่างการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นอยู่เสมอ หากเรามีความรู้สึกยอมรับที่จะปรับปรุงแก้ไขตนเองโดยเริ่มต้นจากการยอมรับความบกพร่องของตนเองก่อน แล้วพยายามศึกษาหาความรู้เพื่อหาทางแก้ไข รวมถึงการปรับปรุงการทำงานกับบุคคลอื่นเพื่อให้เกิดความร่วมมือที่ดีต่อกัน เมื่อทุกคนในสังคมมีความคิดที่จะปรับปรุงตนเองก็จะเป็นสังคมที่มีคุณภาพ

กลุ่มที่.....เลขที่สมาชิก.....ห้อง.....

ใบงาน เรื่อง ความสุขที่เราสร้างได้

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์หาสิ่งที่ได้สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชีวิตมีความสุข สอดคล้องกับปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชีวิตมีความสุขใน 8 ข้อดังกล่าวตรงกับข้อใดมากที่สุด แล้วนำมาเติมในช่องว่างที่กำหนดให้

ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชีวิตมีความสุข	ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชีวิตมีความสุข ที่สืบค้นมา
1. การอยู่ร่วมกันอย่างมีขนัติธรรม	
2. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	
3. การเห็นคุณค่าในตนเอง	
4. การรู้จักมองโลกในแง่ดี	
5. การสร้างทักษะทางอารมณ์	
6. การรู้จักบริโภคด้วยปัญญา	
7. การเลือกรับและปฏิเสธข่าวสารและวัตถุต่าง ๆ	
8. การปรับปรุงตนเองและสิ่งต่างๆ ให้ดีขึ้นอยู่เสมอ	

แบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เวลา 50 นาที

1. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวและทำเครื่องหมาย X ในข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวในกระดาษคำตอบ
2. ห้ามขีดฆ่า หรือทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบทดสอบ
3. เมื่อหมดเวลาให้นักเรียนคืนแบบทดสอบ และกระดาษคำตอบ

ใช้ข้อความต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 1-4

การทะเลาะวิวาทของนักเรียน ม.3 ของโรงเรียน ก มักเกิดในบริเวณที่เป็นมุมอับหรือบริเวณที่มีผู้คนผ่านน้อย โดยสาเหตุหลักของการทะเลาะวิวาทคือความคิดเห็นไม่ตรงกันหรือความเข้าใจผิด แม้จะมีการทำโทษนักเรียนที่กระทำผิด แต่ก็ยังเกิดการทะเลาะวิวาทซ้ำขาดความเกรงกลัวต่อกฎระเบียบ

1. ปัญหาของสถานการณ์คืออะไร
 - ก) การทะเลาะวิวาท
 - ข) บริเวณที่เป็นมุมอับหรือบริเวณที่มีผู้คนผ่านน้อย
 - ค) ความคิดเห็นไม่ตรงกัน
 - ง) นักเรียน ม.3
2. สาเหตุของปัญหาคืออะไร
 - ก) บริเวณที่มีผู้คนผ่านน้อย
 - ข) การทะเลาะวิวาทของนักเรียน ม.3
 - ค) ขาดความเกรงกลัวต่อกฎระเบียบ
 - ง) **ความคิดเห็นไม่ตรงกันหรือความเข้าใจผิด**
3. แนวการแก้ปัญหาคืออะไร
 - ก) การลงโทษขั้นเด็ดขาด โดยการให้นักเรียนไม่เจอกัน
 - ข) เรียกผู้ปกครองมาพูดคุยอยู่เสมอ
 - ค) **ปรับปรุงกฎระเบียบที่ทำให้นักเรียนไม่อยากจะทะเลาะวิวาทซ้ำ**
 - ง) ทำโทษด้วยไม้เรียว

4. ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหานี้คืออะไร

- ก) ไม่เกิดการทะเลาะวิวาท
- ข) บริเวณที่เป็นมุมอับหรือบริเวณที่มีผู้คนผ่านน้อยลดน้อยลง
- ค) กฎระเบียบถูกแก้ไข
- ง) เกิดการทะเลาะวิวาทมากขึ้น

ใช้ข้อความต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 5-8

ผลการสอบของนักเรียนชั้น ม.3/1 ส่วนใหญ่สอบไม่ผ่าน เมื่อมีการตรวจสอบพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจเนื้อหาที่เยอะและซับซ้อน เมื่อคุณครูเปลี่ยนรูปแบบการสอนด้วยการใช้เนื้อหาที่น้อยลง และมีการสรุปบททวนบทเรียน ปรากฏว่าได้ผลตอบรับที่ดี มีจำนวนที่สอบผ่านเยอะขึ้น และยังทำให้นักเรียนสามารถนำไปใช้นอกห้องเรียนได้จริง

5. ปัญหาของสถานการณ์คืออะไร

- ก) นักเรียนชั้น ม.3/1 ส่วนใหญ่สอบไม่ผ่าน
- ข) เปลี่ยนรูปแบบการสอน
- ค) จำนวนนักเรียนที่สอบผ่านเยอะขึ้น
- ง) การสอนใช้ได้จริงนอกห้องเรียน

6. สาเหตุของปัญหาคืออะไร

- ก) เนื้อหาที่เยอะและซับซ้อน
- ข) เปลี่ยนรูปแบบการสอน
- ค) การสอนใช้ได้จริงนอกห้องเรียน
- ง) การใช้เนื้อหาที่น้อยลง และมีการสรุปบททวนบทเรียน

7. แนวการแก้ปัญหาคืออะไร

- ก) เปลี่ยนรูปแบบการสอน
- ข) สอนให้นำไปใช้ได้จริงนอกห้องเรียน
- ค) จัดให้สอนเนื้อหาที่เยอะและซับซ้อนมากขึ้น
- ง) ดูแลเฉพาะนักเรียนที่สอบผ่าน ละเลยนักเรียนที่สอบไม่ผ่าน

8. ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหานี้คืออะไร

- ก) นักเรียนชอบรูปแบบการสอนแบบใหม่
- ข) นักเรียนตั้งใจเรียนมากขึ้น
- ค) ผู้ปกครองภูมิใจในผลการเรียนลูกของตนเอง
- ง) จำนวนที่สอบผ่านเยอะขึ้น และสามารถนำไปใช้นอกห้องเรียนได้จริง

ใช้ข้อความต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 9-12

มะลิเป็นพนักงานที่มีความสามารถเป็นที่ต้องการขอหลาย ๆ บริษัท วันหนึ่งถูกเพื่อนที่ทำงานกล่าวหาว่าขโมยสิ่งของของบริษัท และได้ถูกดำเนินคดี บริษัทไม่รับฟังคำให้การของมะลิ จนมะลิเสียดงาน เสียอนาคต ต่อมาสืบทราบภายหลังแล้วพบว่า เป็นความเข้าใจผิด บริษัทไม่สามารถหาพนักงานมาแทนที่ตำแหน่งของมะลิได้ทัน ทำให้บริษัทต้องหยุดการจำหน่าย 3 วัน ส่งผลต่อรายได้บริษัทเป็นอย่างมาก

9. ปัญหาของสถานการณ์คืออะไร

- ก) มะลิเป็นพนักงานที่มีความสามารถ
- ข) ไม่สามารถหาพนักงานมาแทนที่ตำแหน่งของมะลิได้ทัน
- ค) ถูกเพื่อนที่ทำงานกล่าวหาว่าขโมยสิ่งของของบริษัท
- ง) มะลิเสียดงาน เสียอนาคต

10. สาเหตุของปัญหาคืออะไร

- ก) มะลิเสียดงาน เสียอนาคต
- ข) บริษัทต้องหยุดการจำหน่าย 3 วัน
- ค) บริษัทไม่รับฟังคำให้การของมะลิ
- ง) บริษัทขาดรายได้

11. แนวการแก้ปัญหาคืออะไร

- ก) ดำเนินคดีเพื่อนมะลิ
- ข) ดำเนินคดีกับบริษัท
- ค) ให้มะลิและเพื่อนร่วมงานได้พูดคุยถึงปัญหาที่เกิดขึ้นโดยตรงไปตรงมา
- ง) บริษัทควรมีความรอบคอบในการพิจารณา รับฟังคำให้การจากทั้ง 2 ฝ่าย ก่อนตัดสินใจ

12. ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหานี้คืออะไร

- ก) บริษัทไม่สูญเสียรายได้ ดำเนินงานต่อได้ปกติ
- ข) บริษัทมีพนักงานที่มีความสามารถเข้ามาอย่างต่อเนื่อง
- ค) พนักงานในบริษัทไม่ได้รับผลกระทบ ไม่เสียดงาน เสียอนาคต
- ง) บริษัทได้รับบทเรียน จากเหตุการณ์และนำไปปรับปรุงแก้ไขการทำงานของบริษัทต่อไปในอนาคต

ใช้ข้อความต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 13-16

หมิงหมิงกินไข่ดิบทุกวัน วันละ 10 ฟอง เพราะเชื่อว่าจะทำสุขภาพแข็งแรง ห่างไกลโรคร้าย ต่อมาหมิงหมิงมีอาการปวดท้องรุนแรง แพทย์บอกว่าการกินไข่ดิบนั้นไม่ดีเสมอไป ถึงไข่ดิบจะมีประโยชน์และมีคุณค่าทางโภชนาการมาก แต่การกินที่มากเกินไปก็เกิดโทษได้ แพทย์จึงแนะนำหมิงหมิงว่า ในไข่ดิบนั้นมีแบคทีเรีย แต่หากนำมาฆ่าเชื้อด้วยวิธีที่ปลอดภัยก็สามารถกินแบบดิบ ๆ ได้ และควรรับประทานอย่างเหมาะสมตามแนะนำของแพทย์เท่านั้น

13. ปัญหาของสถานการณ์คืออะไร

- ก) หมิงหมิงกินไข่ดิบทุกวัน วันละ 10 ฟอง
- ข) ไข่ดิบทำสุขภาพแข็งแรง ห่างไกลโรคร้าย
- ค) การนำไข่ดิบมาฆ่าเชื้อก่อนกิน เพราะไข่ดิบนั้นมีแบคทีเรีย
- ง) **อาการปวดท้องรุนแรง จากการกินไข่ดิบ**

14. สาเหตุของปัญหาคืออะไร

- ก) ไข่ดิบนั้นมีแบคทีเรีย
- ข) หมิงหมิงกินไข่ดิบทุกวัน วันละ 10 ฟอง
- ค) **ความเชื่อว่าจะทำสุขภาพแข็งแรง ห่างไกลโรคร้าย**
- ง) การกินไข่ดิบที่มากเกินไป

15. แนวการแก้ปัญหาคืออะไร

- ก) กินไข่ดิบให้น้อยลง
- ข) **ศึกษาข้อมูลการกินที่ถูกรวิธี เพื่อสุขภาพแข็งแรง ห่างไกลโรคร้าย**
- ค) ลดการกินไข่ดิบจาก 10 ฟอง เป็น 5 ฟองต่อวัน
- ง) รักษาอาการปวดท้องรุนแรง

16. ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหานี้คืออะไร

- ก) หายจากอาการปวดท้องรุนแรง
- ข) **สุขภาพแข็งแรง ห่างไกลโรคร้าย**
- ค) เมื่อหมิงหมิงพบแพทย์ทำให้รู้ว่าไข่ดิบมีแบคทีเรีย ต้องฆ่าเชื้อก่อนกิน
- ง) กินไข่ดิบให้น้อยลง

ใช้ข้อความต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 17-20

นายดำตงงานแล้วยังหางานทำไม่ได้ จึงนั่งขอพรต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นเวลา 10 วัน 10 คืนโดยไม่กินข้าวกินน้ำ พอเชื่อว่ากระทำแบบนี้จะได้รับพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้หางานทำได้ ซึ่งเชื่อว่าพรที่ได้มาจากผลตอบแทนจากการสละเวลา 10 วัน 10 คืน ต่อมานายดำล้มป่วยลงด้วยโรคขาดสารอาหาร

17. ปัญหาของสถานการณ์คืออะไร

- ก) นายดำตงงาน
- ข) นั่งขอพรต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นเวลา 10 วัน 10 คืนโดยไม่กินข้าวกินน้ำ
- ค) สิ่งศักดิ์สิทธิ์ไม่ให้พรจึงป่วยด้วยโรคขาดสารอาหาร
- ง) โรคขาดสารอาหาร

18. สาเหตุของปัญหาคืออะไร

- ก) นั่งขอพรต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นเวลา 10 วัน 10 คืนโดยไม่กินข้าวกินน้ำ
- ข) นายดำตงงานแล้วยังหางานทำไม่ได้
- ค) สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทำให้ป่วยเป็นโรคขาดสารอาหาร
- ง) สิ่งศักดิ์สิทธิ์ไม่ช่วยหางานทำ

19. แนวการแก้ปัญหาคืออะไร

- ก) นั่งขอพรต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นเวลา 10 วัน 10 คืน และกินข้าวกินน้ำไปด้วย
- ข) รักษาโรคขาดสารอาหารให้หาย
- ค) ให้คนรอบข้างช่วยหางานทำใหม่
- ง) ฟังพาสักดิ์สิทธิ์แบบพอดี พยายามเรียนรู้การเพิ่มโอกาสในการหางานที่มากขึ้น

20. ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหาคืออะไร

- ก) หายจากโรคขาดสารอาหาร
- ข) สิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วยให้ได้งานทำ
- ค) นายดำเรียนรู้พัฒนาตนเองให้มีความสามารถมากยิ่งขึ้น จนได้งานใหม่ทำ
- ง) นั่งขอพรต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นเวลา 10 วัน 10 คืน และกินข้าวกินน้ำไปด้วย จะทำให้ได้งานและไม่เป็นโรคขาดสารอาหาร

ใช้ข้อความต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 21-22

เด็กชายแดงอายุ 13 ปี ดูหนังเรื่องหนึ่ง โดยหนังเรื่องนี้ถูกจัดอันดับความเหมาะสม ฉ. มีความหมายว่า เป็นหนังเฉพาะผู้ใหญ่ อาจมีภาพ เสียง หรือเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมด้านพฤติกรรม ความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษา ควรได้รับคำแนะนำจากผู้ใหญ่และไม่ควรชมรายการประเภทนี้ตามลำพัง เด็กชายแดงรับชมหนังคนเดียวก็ได้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบตามหนัง เด็กชายแดงได้ก่ออาชญากรรมร้ายแรง มีผู้เสียชีวิตและมีการเรียกร้องค่าเสียหายจำนวนมาก

21. ปัญหาของสถานการณ์คืออะไร
- ก) เด็กชายแดงอายุ 13 ปี
 - ข) พฤติกรรมเลียนแบบตามหนัง
 - ค) หนังที่ดูไม่เหมาะสม
 - ง) เด็กชายแดงรับชมหนังคนเดียว ขาดคำแนะนำจากผู้ใหญ่
22. สาเหตุของปัญหาคืออะไร
- ก) พฤติกรรมเลียนแบบตามหนัง
 - ข) มีผู้เสียชีวิตและมีการเรียกร้องค่าเสียหายจำนวนมาก
 - ค) ดูหนังไม่เหมาะสมกับอายุ เกิดการเลียนแบบ
 - ง) เด็กชายแดงได้ก่ออาชญากรรมร้ายแรง

ใช้ข้อความต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 23-26

เด็กหญิงขาวเป็นเด็กที่เรียนดีมีอนาคต แต่มักจะถูกกลั่นแกล้งจากเพื่อนในห้องเรียน ด้วยเหตุผลว่าเป็นคนยากจน พ่อแม่ของเด็กหญิงขาวสังเกตเห็นพฤติกรรมผิดปกติ เช่น น้ำหนักลด กลายเป็นคนไม่มีเรี่ยวแรงไม่มีความสุขในการไปโรงเรียน จึงพาไปตรวจพบว่าเด็กหญิงขาวเป็นโรคซึมเศร้า

23. ปัญหาของสถานการณ์คืออะไร
- ก) ถูกกลั่นแกล้งจากเพื่อนในห้องเรียน
 - ข) กลายเป็นคนไม่มีเรี่ยวแรงไม่มีความสุขในการไปโรงเรียน
 - ค) เป็นคนยากจน
 - ง) เด็กหญิงขาวเป็นโรคซึมเศร้า

24. สาเหตุของปัญหาคืออะไร

- ก) ถูกกลั่นแกล้งจากเพื่อนในห้องเรียน เพราะเป็นคนยากจน
- ข) เด็กหญิงชาวเป็นโรคซึมเศร้า
- ค) เพื่อนในห้องเรียน
- ง) น้ำหนักลด

25. แนวทางการแก้ปัญหาคืออะไร

- ก) รักษาโรคซึมเศร้าให้หาย
- ข) พ่อแม่ปรึกษาคูรুর่วมกับแพทย์ เพื่อหาแนวทางแก้ไข
- ค) เด็กหญิงขวยย้ายโรงเรียน
- ง) ทำโทษคนที่กลั่นแกล้งเด็กหญิงชาว

26. ผลที่เกิดจากการแก้ปัญหานี้คืออะไร

- ก) เด็กหญิงขวยย้ายไปโรงเรียนที่ไม่มีเพื่อนกลั่นแกล้งอีก
- ข) หายจากการเป็นโรคซึมเศร้า
- ค) เพื่อน ๆ ของเด็กหญิงชาวถูกทำโทษ
- ง) เด็กหญิงชาวอาการดีขึ้น สามารถรับมือกับการกลั่นแกล้งของเพื่อนได้อย่างถูกวิธี

ภาคผนวก ค

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนและหลังเรียน เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต

กำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

ตารางแสดงคะแนนเปรียบเทียบจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มตัวอย่างคนที่	คะแนนทดสอบก่อนเรียน (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)	คะแนนทดสอบหลังเรียน (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)
1	13	21
2	11	22
3	15	27
4	16	27
5	15	28
6	12	25
7	12	23
8	15	26
9	17	28
10	15	24
11	14	25
12	15	23
13	10	21
14	15	26
15	12	25
16	11	24
17	11	25

ตารางแสดงคะแนนเปรียบเทียบจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มตัวอย่างคนที่	คะแนนทดสอบก่อนเรียน (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)	คะแนนทดสอบหลังเรียน (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)
18	15	24
19	16	26
20	14	26
21	15	27
22	10	20
23	12	25
24	12	24
25	11	23
26	15	27
27	13	23
\bar{X}	13.41	24.63
SD	2.024	2.151

จากตารางแสดงให้เห็นว่าความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.41 คะแนน ($\bar{X} = 13.41$, $SD = 2.024$) และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 24.63 ($\bar{X} = 24.63$, $SD = 2.151$) จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน

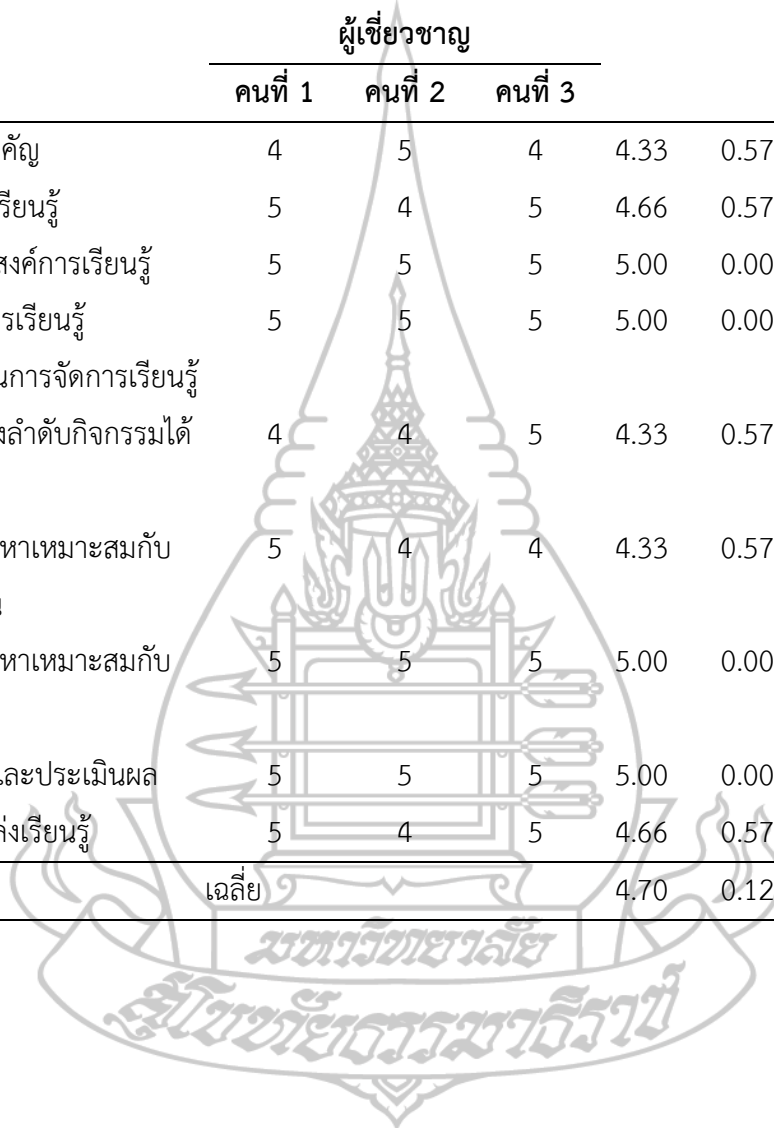
การวิเคราะห์ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม
เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหา
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาริตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

ตารางแสดงผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ปัจจัยที่ก่อให้เกิด
ความขัดแย้ง และปัญหาทางสังคมของไทย

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			\bar{X}	SD	ระดับความ เหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1. สาระสำคัญ	4	5	5	4.66	0.57	มากที่สุด
2. ผลการเรียนรู้	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
3. จุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4. สาระการเรียนรู้	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
5. กระบวนการจัดการ เรียนรู้						
5.1 เรียงลำดับกิจกรรมได้ เหมาะสม	4	5	5	4.66	0.57	มากที่สุด
5.2 เนื้อหาเหมาะสมกับ เวลาที่สอน	5	4	5	4.66	0.57	มากที่สุด
5.3 เนื้อหาเหมาะสมกับ ผู้เรียน	4	4	5	4.33	0.57	มาก
6. การวัดและประเมินผล	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
7. สื่อ/แหล่งเรียนรู้	4	4	5	4.33	0.57	มาก
	เฉลี่ย			4.74	0.23	มากที่สุด

ตารางแสดงผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง แนวทางความร่วมมือ
ในการลดความขัดแย้งและการสร้างความสมานฉันท์

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			\bar{X}	SD	ระดับความ เหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1. สารสำคัญ	4	5	4	4.33	0.57	มาก
2. ผลการเรียนรู้	5	4	5	4.66	0.57	มากที่สุด
3. จุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4. สารการเรียนรู้	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
5. กระบวนการจัดการเรียนรู้						
5.1 เรียงลำดับกิจกรรมได้	4	4	5	4.33	0.57	มาก
เหมาะสม						
5.2 เนื้อหาเหมาะสมกับ	5	4	4	4.33	0.57	มาก
เวลาที่สอน						
5.3 เนื้อหาเหมาะสมกับ	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
ผู้เรียน						
6. การวัดและประเมินผล	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
7. สื่อ/แหล่งเรียนรู้	5	4	5	4.66	0.57	มากที่สุด
เฉลี่ย				4.70	0.12	มากที่สุด

ตารางแสดงผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การดำรงชีวิตในประเทศไทยและสังคมโลกอย่างมีความสุข

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			\bar{X}	SD	ระดับความเหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	1. สารสำคัญ	5	4			
2. ผลการเรียนรู้	4	4	5	4.33	0.57	มาก
3. จุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4. สารการเรียนรู้	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
5. กระบวนการจัดการเรียนรู้						
5.1 เรียงลำดับกิจกรรมได้เหมาะสม	4	4	4	4.00	0.00	มาก
5.2 เนื้อหาเหมาะสมกับเวลาที่สอน	4	5	4	4.33	0.57	มาก
5.3 เนื้อหาเหมาะสมกับผู้เรียน	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
6. การวัดและประเมินผล	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
7. สื่อ/แหล่งเรียนรู้	4	4	4	4.00	0.00	มาก
เฉลี่ย				4.59	0.06	มากที่สุด

ตารางแสดงผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้	\bar{X}	SD	ระดับความเหมาะสม
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	4.74	0.23	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	4.70	0.12	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	4.59	0.06	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.67	0.07	มากที่สุด

การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC)
 ของแบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 โรงเรียนสาริตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนา
 การศึกษา

ตารางแสดงผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดความสามารถในการคิด
 แก้ปัญหา

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ผลการวิเคราะห์
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
20	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตารางแสดงผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดความสามารถในการคิด
แก้ปัญหา (ต่อ)

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ผลการวิเคราะห์
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
23	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
29	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
33	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
37	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
38	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
40	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

การวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (R)
 ของแบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 โรงเรียนสาริตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
 ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

ตารางแสดงค่าความยากง่าย(P) และค่าอำนาจจำแนก(R) และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด
 ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

ข้อที่	ความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (R)	ผลการประเมิน	ใช้เป็นข้อที่
1	0.36	0.20	ใช้ได้	1
2	0.43	0.46	ใช้ได้	2
3	0.50	0.20	ใช้ได้	3
4	0.70	0.33	ใช้ได้	4
5	0.43	0.20	ใช้ได้	5
6	0.50	0.46	ใช้ได้	6
7	0.56	0.46	ใช้ได้	7
8	0.43	0.60	ใช้ได้	8
9	0.56	0.33	ใช้ได้	9
10	0.63	0.20	ใช้ได้	10
11	0.53	0.40	ใช้ได้	11
12	0.50	0.20	ใช้ได้	12
13	0.73	0.40	ใช้ได้	13
14	0.76	0.06	ใช้ไม่ได้	ตัดทิ้ง
15	0.66	0.26	ใช้ได้	14
16	0.66	0.26	ใช้ได้	15
17	0.53	0.13	ใช้ไม่ได้	ตัดทิ้ง
18	0.76	0.33	ใช้ได้	16
19	0.46	0.66	ใช้ได้	17
20	0.66	0.26	ใช้ได้	18
21	0.56	0.06	ใช้ไม่ได้	ตัดทิ้ง

ตารางแสดงค่าความยากง่าย(P) และค่าอำนาจจำแนก(R) และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด
ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา (ต่อ)

ข้อที่	ความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (R)	ผลการประเมิน	ใช้เป็นข้อที่
22	0.53	0.13	ใช้ไม่ได้	ตัดทิ้ง
23	0.63	0.33	ใช้ได้	19
24	0.63	0.33	ใช้ได้	20
25	0.66	0.13	ใช้ไม่ได้	ตัดทิ้ง
26	0.66	0.26	ใช้ได้	21
27	0.70	0.33	ใช้ได้	22
28	0.53	0.40	ใช้ได้	23
29	0.56	0.20	ใช้ได้	24
30	0.63	0.60	ใช้ได้	25
31	0.56	0.06	ใช้ไม่ได้	ตัดทิ้ง
32	0.60	0.13	ใช้ไม่ได้	ตัดทิ้ง
33	0.63	0.20	ใช้ได้	26
34	0.43	0.60	ใช้ได้	27
35	0.53	0.53	ใช้ได้	28
36	0.63	0.06	ใช้ไม่ได้	ตัดทิ้ง
37	0.53	0.00	ใช้ไม่ได้	ตัดทิ้ง
38	0.46	0.00	ใช้ไม่ได้	ตัดทิ้ง
39	0.46	0.26	ใช้ได้	29
40	0.63	0.33	ใช้ได้	30

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คือ 0.77

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อสกุล	นางสาวนวิยา พึ่งเกษสุนทร
วัน เดือน ปี เกิด	11 กรกฎาคม 2538
สถานที่เกิด	อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
ที่อยู่ปัจจุบัน	199 ม.6 ต.กระต๊อบ อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม 73180
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) (5ปี) เกียรตินิยมอันดับ 2 วิชาเอกสังคมศึกษาวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ปี พ.ศ.2562
ประวัติการทำงาน	อาจารย์ปฏิบัติการ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

